

Yarchei Kallah 2019 Lawrence, NY

© כל הזכויות שמורות

יוצא לאור ע"י:

TWO She

1412 East 7th street
Brooklyn, NY 11230
Tel: (718) 336 – 1770
Fax: (718) 336 –1799
americanfriends@torasmoshe.org
www.torasmoshe.org

Tel - (212) 561- 5766 admin@nermichoel.org www.nermichoel.org

עיצוב כריכה ושערים: רוצאר

לתן נתן + 0527-140-139 • איתמר נתן

With great appreciation

The Rosh Yeshiva,
Yeshivas Toras Moshe and Ner Michoel
Extend their heartfelt gratitude to

Beis Medrash Heichal Dovid

And the Morah D'Asrah

Rabbi Mordechai Stern Shlita

For their generous hosting of the Toras Moshe Yarchei Kallah 2019

May the shul be zocheh to a Shavuos of true inspiration

And may the entire kehillah be blessed with health, happiness, and yiddishe nachas

Yasher Koach for your contribution to the success of this year's Yarchei Kallah

Your efforts and nesiah b'ol played a vital role in creating this event

May you and your families be zocheh to ברכות עד בלי די

Co-chairmen:

R' Chaim Schulhof R' Eliyahu Berger

R' Zev Aeder R' Reuven Knobel

R' Tzvi Koplowitz

R' Leon Mayer

R' Nesanel Vogel

Practical Business Halacha

1 Issue

Is Geneivas Daas forbidden only in a business deal, or in general relationships and communication as well?

מראי מקומות:

8	גמרא חולין דף צג: במשנה עד דף צד. ״מפני הסכנה״
10	רא"ש פרק גיד הנשה סי' יח
11	יראים מצוה קכד
13	יראים מצוה רלה
	סמ"ג לאוין קנה
	רמב"ם הלכות דעות פרק ב' הל' ו'
	רמב"ם הלכות מכירה פרק יח הל' א'
	משלחן ערוך חושן משפט סי׳ רכח סעיף ו׳
	שו"ת חכם צבי שאלה כו

2 Issue

Deceit and Misrepresentation in Business Dealings

מראי מקומות:

22	••••••	. 1 1	W.	ו: בנ	דף נפ	Ny.	כזצי	בבא	גמרא
24	ב-ר	۲,	חה	יק יו	רה פו	מכיו	כות	ם הל	רמב"ו
25	סעיף ר'	ח	רכ	'סיי	ושפט	שן כ	- הר	ערון	שלחן

2 Issue

Misrepresentation in Advertising

מראי מקומות:

2 6	נמרא חולין דף צד: ״היכי מכריזינן״ עד ״אינהו דקמטעו נפשייהו״
27	עוס׳ ד״ה אינהו דקא מטעו אנפשייהו רמב״ן ד״ה הא דאמרינן אינהו דאטעו אנפשיי
2 8	שלחן ערוך חושן משפט סי׳ רכח סעיף ו׳
9 9	Practical Shailos Le'Maaseh

דשרי מדלא קא מסרחן הני חיותא אית בהו

ואידך האי דלא קא מסרחן דלא קא שלים בהו

אוירא ואידך האי דלא בריין כחישותא הוא

דנקט להו א"ל רבי יוחנן לרב שמן בר אבא אהני ביעי חשילתא שריין ואת לא תיכול

משום ™ואל תמוש תורת אמך אמר מר בר

רב אשי יהני ביעי דגדיא עד תלתין יומין

שריין בלא קליפה מכאן ואיקד אי אזרען

אסורין ואי לא אזרען שריין מנא ידעינן אי

אית בהו שורייקי סומקי אסירן לית בהו

שורייקי סומקי שריין "אומצי ביעי ומזרקי

פליגי בה רב אחא ורבינא בכל התורה

כולה רבינא לקולא ורב אחא לחומרא

יוהלכתא כרבינא לקולא לבר מהני תלת ·

דרב אחא לקולא ורבינא לחומרא והלכתא

תכה החא לקולא יאומצא דאסמיק[®] חתכה

ומלחה אפילו לקדרה גמי שפיר דמי תלייה

נמי בשפודא דאיב דמאי אגומרי פליגי בה

רב אחא ורבינא חד אמר ימשאב שאיבי

ליה וחד אמר מצמת צמתי ליה יוכן הביעי

וכן מזרקי ירישא בכיבשא אותביה אבית

השחיטה דייב דמא ושרי אצדדין מיקפא קפי

ואסור ואותביה אנחיריה דץ ביה מידי שרי

ואי לא אסיר איכא דאמרי אנחיריה ואבית

השחיטה ראיב אצדדין אי דץ ביה מידי

שרי ואי לא אסיר™ (€) אמר רב יהודה אמר-

שמואל שני גידין הן הפנימי סמוך לעצם

אסור וחייבין עליו חיצון סמוך לבשר אסור

ואין חייבין עליו והתניא פנימי סמוך לבשר

אמר רב אהא אמר רב כהגא איקלודי

מיקליד והא תניא חיצון הסמוך לעצם אמר

רב יהודה היכא דפרעי מבחי איתמר מבח

שנמצא חלב אחריו רב יהודה אמר

בכשעורה רכי יוחנן אמר בכזית אמר רב

פפא ולא פליגי כאן להלקותו כאן לעברו

אמר מר זומרא כשעורה במקום אחד כזית

אפילו בב' ובג' מקומותי והלכתא הלהלקותו

בכזית לעברו בכשעורהיי: אין המבחין

נאמנין [וכר']: א"ר חייא בר אבא א"ר

יוחנן הזרו לומר נאמנין אמר רב נחמן

אכשור דרי מעיקרא דהוו סברי לה כרבי

מאיר לא הוו מהימני ולבסוף סברי כרבי

יהודה איכא דמתני לה אסיפא וחכמים

אומרים נאמנין עליו ועל החלב אמר ר' חייא

בר אבא אמר רבי יוחנן חזרו לומר אין נאמנין

אמר רב נחמן בזמן הזה נאמנין אכשור דרי

מעיקרא סברוה כרבי יהודה הדר סברוה

כרבי מאיר כמה דהוו דכירי לה לדרבי

יהודה לא מהימני והשתא דאנשיוה

לדרבי יהודה מהימני: ועל החלב: חלב

הנהות הב"ח

(d) גמ' ואי לא אסיר גופא אמר רכ יהודה אמר שמואל:

גליוו חש"ם

גמי והלכתא כרבינא לקולא. יילה מן סכל מה סומה כה ע"ה פ"ה כו ע"ב ודף לג ע"ב ידף פה ע"ב:

ליקומי רש"י [נדפס בסוף המסכת]

הנהות וציונים **לו]** [פיי שחוכה תבהמה גו בפסו וכ״ה בכת״י וברי״ף: 7] גיי הרי״ף ורי גרשום מיקוי קוו: 5] מתיבות ברקה קודי שן מודבות איכא האמרי אנחיריה כרי עד כאן, ליתא בכתיי ברייף ובראיש (ועיי מעדני יריט אות ת): מעדני ירים אות ה;:

1] עיין רש"ל (גליון)

וע" ב"י יו"ד מוף מ" מד

(סע" כא) ובים של

שלמה ס" טו: 1] תיבות

"והלכתא להלקותו

בכוות לעברו בכשעורה" בסדת לעברו בכשנודה" ליתא במת"י, ועיין ב"י וש"ש" [1] גרסת הריטב"א הכי קאמר שנאמנין עלה החלב שנאמנין עלה החלב "דברי הכל עיייש: "ל דיבא דמשבחת לן בסנ"זי זאו"ז נוסף ל"ה. ובדש"י שברייף בל דיכא דמשכחת לה. וביים שבייין ה לה. וביים שבייין ב כי היכא הפליני. ין בכתיי בלא הולידו. כתריי או נוסף לה מן בכתיי שניה. גיד של יון הנתון על הכף לארכן על פני כל הורן להתבן על שני כל בתון לרחבו של שופי בתון לרחבו של שופי התחונה לצופת עד רכובה התחתונה לצופת דאר.

התחתונה

העדין, פניפי

לית משר דמוכלע

הרבה עד סמוך

בעב מ... בקולית על

פני בל ארבה של

בני הואון הוא

ביר הראה ראשון

בשאתה פותח

בשאתה פותח

בשאתה בותחיל

"שא וללה

"שא וללה

"שא וללה

"שא וללה

"שא "שא וללה וכו". ועי תוס' ד"ה שני: 2] אין זה פירש"י שלפנינו, ועיין רש"א (גליון) עיין הגו"צ ה פירש״א (גליון) עיין רש״א (גליון) עיין הנר״צ ברש״: ברש״: ברש״ לציל (גליון): במשנהן (גליון): ברש״ל שמתחלין ברש״ל ברש״ל ברש״ל (גליון): ברש״ל ברש

מדלא קא בריין הני אבר מן ההי נינהו. מן הסולה לא היי אבל אל תפוש תורת אמך. מנהג מקומך שאמה מככל ושם נוהגין ט מן המי כיון שמחוברים הם מעט הם ניתרין בשמיטה איסורא דהא איפליגו בה רב אמי ורב אפי"י. הני ביעי דגריא עד כאברים המדולדלים ואין בהם אלא מצות פרוש בלבד כדאמר הדתין יומין. משנולד: שריין. בלא קליפת הקרום דאכתי לא נפיש דמיה תדתין יומין. משנולד: שריין. בלא קליפת הקרום דאכתי לא נפיש דמיה ליבלע באיבריו גדיא לאו דווקא: אזרען. יש בהן זרע אסורין דבידוע

שים דס: אימצא בישי ומזרקי. לקמיה מפרש פלוגמייהו: בכץ התורה כוֹדה, ש רב אחא ורבינא חד אונר הכי וחד אמר הכי בכולהו ההוא דמיחל רבינא וההוא דלחומרא רב אחא: דאשמיק. שנקוטרל"ו: חתבה. המיכות הרבה: תלייה בשפודא. החטר לזלוח בלא ומלחה" אלא כדי מליחת צלי דבר מוטמו: דאיב דבוא. הואיל וחלוי ושפיר דמי: שייבי. שואמים את הדם:

מצמת צמית. אישטריינ"ט לומחין הבשר ואינו מוליא את דמו והוא נללה בתוכו ואסור: מיזרקי, חוטי הלואר ורידיו: רישא בכיבשא, הרחש כשרולין להסיר שערו נותנין עליו מים יומטמינין אותו ברמך: כבשא. סטמנס: אותביה אבית השחיטה. שבית השתיטה מלמטה: דייב דמא. לרך התתך ושפיר דמי: אצדדים. על וו: מיקפא קפי. דמה בחוכו ואסור: קפי, כמו (איונ י) וכגבינה מהפילני: אותביה אנחיריה, נהכי החוטם למטה: החוטם מידי שלא יסתם: פנימי. גיד הארוך והוא בלד פנימי של ירך: חיצון. גיד הקלר שבסוף השופי לרספו והוא^{לן} לד חינון של ירך ^{הו}: והתניא פנימי. קרי מוכלע ככשר: אקלודי מיקליד. לותו גיד הארוך

דין ביה. ננקנ חוזר ונכנס בבשר והתם קרי ליה סמוך לנשר: אקלודי. לשון מפתח הנכנס בפותחת: והתניא. דתיעון קרי סמוך לענם דמשמע גלוי הוא ואינו מובלע בבשר: אמר רב יהודה היכא דפרעי מבהי. הוי גלוי כמקוס חתך הירך כשנחתכת ונפרשת מן האליה הוי ראש אותו גיד מסובר לטקא של קוליא כך שמעמי: מבה שנמצא אחריו חלב. דרך הטכח לנקר הנשר: להלקותו. נכזית: לעברו. בכשעורה: אכשור דרי. דמדקממר חזרו לומר מכלל דמעיקרא הוה קי"ל כרבי מאיר דאמר אין נאמנים וחזרו לומר נאמנים וכי אכשור דרי בתמיה:

ברבי מאיר. דבעי תטיטה וטליחה

להו מילחא לא מהימני וצריך לכדוק

אמריהס: מעיקרא סברי אה כרבי

יהודה. ולפיכך אמרו חכמים דנאממין ולבסוף סברי דבעי חטיטה ואמרו

לין נאמנים: וכמה דהוו דכירי דדר׳ יהודה. וגרירי נתריה אמרו אין

נאמנין משום דסבירא לן כר' מאיר

ובומן הזה דאנשיוה לדרבי יהודה

והוחזק המנהג כרבי מאיר אמרו

נחמניו: הבי האמר. רבי מחיר:

אין נאמנים לא עליו ולא על החלב.

מפני שטורם הוא להם וחכמים אומרים נאמנין עליו ועל החלב: מתני' שולח אדם ירך לעובד כוכבים כו'. ואין חוששין שמא יחזור וימכרנה לישראל ויאכלנה

בגידה דכיון דשלימה היא מחומו של גיד הנשה היה ניכר אם נחטט

מעופד כוכמים: בכז' ירך. שלמה משמע: חתוכה דא. אלא אם כן ניטל גידה דכיון דמתוכה היא סבר הלוקחה מן העובד כוכמים שניטל גידה ואוכלה בגידה: בפקום שאין מבריזין, שכל הטבחים של אותו מקום ישראלים הם וכשכאה טרפה לידם אין מכריזין לומר נפלה טרפה באיטליז למכור לעובד כוכבים ובאותו מקום אין לוקחין בשר מן העובד כוכבים דשמא מכרו לו הטבחים טריפה ואין אנו יודעים אם באת היום טרפה לידם:

בפרק בהמה המקשה (נעיל דף עד.): כושום אף תשוש. סבר כרב אשי דאמר בפ"ק (לפיל דף ית:) מדלא קא בריין הני אבר מן החי נינהו מאן

דהיכא דדעתיה לחזור נותנין עליו חומרי מקום שילא משם א"נ ככ"ע ואת לא תיכול במקומך קאמר:

רישא בכיבשא. ים שנותנים

תרנגולת במים אחר שחיטה וטומנין אותה ברמץ להסיר הטוצה אע"ג דברישא בכיבשא לא שרי אלא היכא דאותביה אנחיריה היינו משום דיש בראש מלמות הרבה -ודברים המעכבים את הדם מלגאת אבל בתרעגולת האש מישאב שאיב דמא ובה"ג כתוב האי מאן דמטוי רישת לריך לחתנותי לבית השחיטה מתתחי כי היכי דנידוב דמת וחי אישתלי והפכיה מוקרא הוא דאסור באכילה ורישא גופה שרי משמע דלא אסור אלא משום קרום של מות שיש א) שבוע בני מוסר אסור אלא משום קרום של מוח שיש אַביף וְאַל הִפשׁש חוֹרַת בי דם ולכך גם המוח אסור שמתבשל אַפְּיף וִאַל הִפשׁשׁ חוֹרַת בי דם חקרום אבל תרנגולת דליכא בדם הקרום אבל תרנגולת דליכא למימר הכי שריא ונראה דגם חוטין שבלחי אסורין אם לא חחכן מחחלה שגם הם אסורין משום דם כדאתר לקמן (דף קנג.)": שני גידים הם. כאן פרי בקונטרס לקרי ליה פניתי משום דמובלע הרבה עד סמוך לעלם וחילון משום דסמוך לבשר ואינו מובלע כל משום זקנון נכנו בנונין אחר: כך וכרים פירקין" פירש בענין אחר: עליו ועל החלב. בסחם חלב אירי דחלבו של גיד

שרי ר' יהודה לגמרי ולא שייך למימר ביה נאמנות כדפירשתי יועוד דאי בתלב דגיד איירי הוה ליה לאקשויי ממחני׳ לשמואל דשרי לדברי הכל⁶ והכא אסר לד"ה ולשטיי דמותר דהאמר שמואל מן התורה קאמר כדמשני לעיל" אברייתא ועוד דהול"ל עליו ועל חלבו אי אחלבו דגיד קאי אלא בסחם חלב איירי ופליגי דרבי מאיר סבר דאין נאמנין בניד הנשה דנריך חטיטה ואיכא טירחא ובחלב נמי אע"ג דליכא טירחא כולי האי כמו בניד החמירו עליה שלא להאמינו כיון דחמיר איסוריה ואיכא ביה נמי טירחא לכך אין נאמנין ולרכי יהודה נאמנין בגיד משום דלא בעי אלא גמימה ובחלב נמי אע"ג דאיכא ביה טירחא טפי מבניד לרבי יהודה מכל מהום לית ביה טירחא כמו בגיד לרבי מאיר: הזרן לומר נאמנין. אגיד קאי ולא מחלב: חלב מאן דכר שמוח. לעיל (דף פט:) דקאמר רכי יהודה אינו נוהג בשליל וחלבי מוחר לא פריך הכי משום דחלט מותר מילחא באסי נפשיה היא כדמפרש שמואל (לעיל וב:) אבל הכא חדא מילחא היא

נאמנין עליו ועל החלב דנאמנין קאי

אתרוייהו ומשמע דנתרוייהו

לפלוגי עליה דרבי מאיר: סיתוכא

קחמי

מאן דכר שמיה הכי קאמר אין נאמנין עליו ועל החלב וחכמים אומרים נאמנין עליו ועל החלבים: מתני ספשולח אדם ירך לעובד כוכבים שגיד הנשה בתוכה מפני שמקומו ניכר: גבו שלמה אין חתוכה לא במאי עסקינן אילימא במקום שאין מכריזין

רותובה מכין שלא ניטל וטטלי ופגמרא פריך היכי זפני ישראל בשר מע

עין משפמ נר מצוה

מוי' פ"ה מהלכות מחלכות מחלכות מחללות מקירים הלי ז סמג לאוין קלי טוס"ע י"ד

סי' פה סעיף ד: ד' ו מיי שם הלי יד סמנ שם טוש"ע י"ד סי" סח סעיף א: דו ז מיי שם טיש"ע שם

פי׳ פה סעיף יא:

תורה אור השלם

רכינו גרשום

אידן האי דלא קא מסרחן. כלומו האי דלא קא בריין: משום אל תטוש תורת אמך. הגחלים שואבים הרם מראש של בהמה טומניו אותביה אבית השחיטה דפרעי טבחי. היכא ושוע כלומר מקום שמתחילין ליחוד (כולמו מקום שמוחילין משופי לחתוך לחתוך לח בהגא אקלודי מיקלד. כלומר קנוקנות הן שמפצלין סמוך לבשר: כאן לעברו. כלומר מן הטבחות עד שימצא מית: כשעורה במקום אחד. כלומר אפיי אתד. כלומר אפיי כשעורה במקים אחד מלקין אותר כזית אפיי בשלש מקומות: אכשור דרי מעיקרא סברוה כר"מ, דמחמיו ראמר צריך שיטול את

דיקיים בו מצות

אחריו ולפיכך מקילינן מעיקרא מבין: מעיקרא מבין: מעיקרא מבירה כלי התדה. דסבירא לן כדי יהודה דמקל לפיכן מהימניון להו ולבסוף מבור במה להו ולבסוף מבור כמה לדור לא ביר לה דור במה לא ביר לא דמיקל לא הזו מהימני דמקילי אישי בגיד הנשה וחשתא דאנשיוה לד' יהודה מחמיר אינשי כרים ומהימני, מפני שמקנמו ניכר כרו: 6) מעיקרא סברינן. כלומר דלא חיישינן שמא מובין ליה לישראל במקום רגיד ממקום שאין מבריזין כר. כלומר שאין רגילין באותו מקום להכרו כשיש טופה לישראל נפל בישרא לבני חילא כרחויגן לקפן:

חשק שלמת על הבינן גדשום א) דכרי רפינו מה משולני הכנה דהים מנינו מילוק פרין זה כין מטיקרא וכין לכסף ואוני דנירסה אחרת סים ני לרפינו ככאן.

תלמוד בבלי (עוז והדר> עמוד מס 197 לד חולין תלמוד בבלי הודפס עיי תכנת אוצר התכמה

1. The gemara notes that we see from the mishna that there is an איסור to send to a goy a chopped piece of meat with the גיד הנשה, when the goy will assume that the גיד הנשה was taken out even though it wasn't.

מ א מיי' פ"ח מהלכו מאכלות אסורום הל' י וער ועיי במיית פוסים יויד סימן סה סעיף יא: מא בגד מיי פ"ב מהלי דעות הלי ו יפי״ח מהלי מסירה הלי א ג סמג לארן קנה טוש"ע ה"מ סימן רכח סעיף ו: מב הו טוש"ע שם סעי

אפיי המכה כמי האן ניכר גיד הנשה בירך: לישדר ליח. דבמקום שאין הגילין להכריז אין קונין בשר על הכל[©] כוכבים: אלא במקום להכריז כשיש מרפה לישראל: שלימה גמי לישראל: שלימה גמי לישראל: של ליד ברי דבמקום מתחד, ליד ברי דבמקום שרוש ברי בישר שברי אימא במקום וצוכרייון. זאי ברי שמלמי אימא במקום שמברייון. זאי פרכת שמברייון: זאי פרכת שמברייון: זאי פרכת שמברייון. זאי פרכת שמברייון. זאי פרכת מתחד ליד אלישרה דילבא מישרה דילבא מושרה דילבא מושרה דילבא מושרה דילבא מחדר דילבא מחדר דילבא מחדר הומביץ לה מובדי לה הומביץ לה הומביץ לה ממט ישראל דיחוש דלגנוב דעתו של מחתיך לה ומזבין לה לישראל חיתוכא דעובר כוכבים מידע ידיע: ואיבעית אימא מקום ישראל עצמו חתכה ונטל

לגנוב דעת הבריות אלא

בשביל שמעיה דנתו לא״י

ושם התוכה נמי לישדר. עם גידה דליכה למיחש שמה ימכרנה לישראל היתובא דעובד בוכבים מידע ידיע. פירש בקונטרם דסיחוך דעובד כוכבים בירך אינו עשוי כשל ישראל שהוא פורעה כדרך שהגיד מונח ועל דא סמיך רבי בשולח ירך על יד עובד כוכבים הכריזו דלמחי ניחוש לה הטבחים ישרחלים הם ולטרפה ליכה לניחש לחבירו ולה עשה בי חותם דכשרה היה אם חחוכה כדרך שישרחל

חותכה אתר חטיטת גיד עכ"ל ותימה דאם כן לוקמיה אף כשאין מכריזין וחתוכה לא לישדר ליה דלמא אתי לאיזדבוני לישראל דכיון דחיתוך דישראל מידע ידיע לא יחוש ישראל הבא להנותה שמא טרפה היא דאם כן למה פתחה וחמכה כדרך שעושין כדי ליטול הגיד וכים מימא דחיים ישראל שמא אחר כך וכי חימא דחיים ישראל שמא אחר כך מדע לו שהיא טרפה דא־מיר מטעם זה מדע לו שהיא טרפה דא־מיר מטעם זה שמא טרפה היא דאם כן למה פתחה נאסור בשולח ירך לחבירו ע"י עובד יד וע"ש סמג לארן קלט נוכבים שחא הזדמנה לעובד כוכבים קמא שור ש"ע "ד פית מה שרה של גודעו להפרא במוכבים ירך אחרת שלא נודע לישראל שהיתה טרפה עד אחר שניטל גידה והחליפה בואת ו"ל דכולי האי נה חישיש ואיי שבי החובה גמי דאק אפיי החובה גמי דאק היכא דים לד עובד ליה. בנמה הניה במקום היכא דים אריי הרבואו אע"ם שכחל במקום שאין מכריון אע"ם שיראל במקום שאין מכריון אע"ם שיטל גידה דלמא לכך שלהה לשבד כוכנים לפי שנודע לו אחר ניקור דטרפה היא: בדר בהוא ויהבה נהדה בבור דשחושה. וא"מ לשלם ניהדה בבור דשחושה. וא"מ לשלם אימא לך דמותר לגנוב דעתו של עובד כוכבים ואיקפד משום דאמר לו לעובד כוכבים שחוטה היא ואיכא למיגזר שמא יתננה לו בפני ישראל ויקנה ממנו וי"ל דמ"מ איכא למידה מיניה דאסור לגנוב דעתו דאי שרי ליכא למיחש שמא יקנה

חתוכה גמי לישדר ליה דהא לא אתו למזבן מיניה אלא במקום שמכריזין שלימה נמי לא לישדר ליה דחתיך ליה ומזבין ליה אי בעית אימא במקום שמכריזין ואי בעית אימא במקום שאין מכריזין איבעית אימא במקום שמכריזין היתוכא דעובד כוכבים מידע ידיע ואיבעית אימא במקום שאין מכרמין גזירה "שמא יתננה לו בפני ישראל אחר לואי בעית אימא משום דקא גניב ליה לדעתיה • דאמר שמואל "אסור לגנוב דעת הבריות ואפילו דעתו של עובר כוכבים הא דשמואל "לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דשמואל הוה קא עבר במברא א"ל לשמעיה פייסיה למבוריה פייםיה ואיקפד מ"מ איקפד אמר אביי גתרנגולת מרפה הואי ויהבה ניהליה במר דשחומה רבא אמר אנפקא אמר ליה

עובד כוכבים אומר כן: עולא איקלע לבי רב יהודה פתחף לו חביות המכורות לחנוני אודועי אודעיה ואיבעית אימא שאני עולא רחביב ליה לרב יהודה דבלאו הכי נמי פתוחי אביו של תינוק מצאו שעוזק א' בפיו ושתים בידו חבמו בקרקע ומת כיון שראתה אמו עלתה לגג ונפלה ומתה אף הוא עלה לגג ונפל ומת א"ר אליעזר מביי הדינה ההל בן יעקב על דבר זה נהרגו ג' נפשות מישראל "מאי קמ"ל דכולה ר"א בן יעקב מביי היב ליה כו. כלונה הוא ת"ר " השולה ירך לחבירו שלימה אינו צריך שימול הימנה גיד הנשה "ובעובר כוכבים בין חתוכה ובין שלימה הימנה גיד הנשה "ובעובר כוכבים בין חתוכה ובין שלימה הימנה גיד הנשה ומפני ב' דברים אמרו אין מוכרין נבילות ומרפנה בליש מפאא ליספשה א"ל לימול הימנה גיד הנשה ומפני ב' דברים אמרו אין מוכרין נבילות ומרפנה מונה גדיד המשה ומפני ב' דברים אחד מפני שמתעהו ואחד שמא יחזור וימכרנה לישראל מונה גדיד גפלו או אחר ולא יאמר אדם לעובד כוכבים קח לי בדינר זה בשר מפני ב' דברים אמרו ואד מספאל או מנכלל מאי כלומר אחר ולא יאמר אדם לעובד כוכבים קח לי בדינר זה בשר מפני ב' דברים אמרו ואד אומוא לא אחר ולא יאמר אדם לעובד סוכבים קח לי בדינר זה בשר מפני ב' דברים אחר אומו אומו אומו אומו אל אחר שראתה אמו עלתה לגג ונפלה ומתה אף הוא עלה לגג ונפל ומת א״ר אליעזר

דכשרה היא אם היא מתוכה כדרד שישראל חותכה אחר חטיטת הגיד אבל באבר אחר שחיתוך עובד כוכבים וחיתוך ישראל שוין כו אסור עד שיהא מבריזין. ודקשיא לך חתוכה נמי לישדר דהם לח ובין לה ישרחל גזירה שמח יתננה לו בפני ישראל ואותו הרואה שזה נתנה לו לוקח הימנו וכסבור ניטל גידה: ואיבעית אימא. טעמל דמתני׳ לאשקויי ואשקייה חמרא מזיגא פוכי מכללא דאמר מתוכה לא לישדר עם גידה: משום דגונב דעתו. דעוכד כוכפים מאי למ"ד מרפה הואי א"ל אמאי תשהא כספור שישראל זה אוהפו מאד שתקנה איסורא למ"ד אנפקא א"ל לאשקויי אנפקא וטרח בה ליטול גידה עד שנראית חייא משמע תניא היה ר' מאיר אומר דאל לעצמו ואח"כ נתנה לו והוא לא נטלו יסרהב אדם לחבירו לסעוד אצלו ויודע בו ונמלא מחזיק לו טובה חנם: פייםיה שאינו סועד ולא ירכה לו בתקרובת ויודע בו למבוריה. תו שכרו לבעל המעמורת: שאינו מקבל ולא יפתח לו חביות המכורות מברא. ספינה רחבה שעוברין בה את הנהר: במר דשחומה. בחילוף לחנוני אא"כ הודיעו הולא יאמר לו סוך שמן מפך ריקן ואם בשביל כבודו מותר איני והא שחוטה בחזקת שחוטה וחבירו בבכורות (דף ל.) ההוא טבחא דמובין תרבא דחטמת במר דכנתת ולי נרחה דלשון תמורה הוא (ב) דהאי דטרפה^{דן} לאו דוקה דערפה בשחועה לה מיחלפה

ואם מכר חבית לחנוניה שלמה ועדי ואם מכר חבית למטני⁹ שלמה ועדיין היא אצלו לא יפתחנה לאורח הבא לו מפני שגונב לבי להחזיק לו טובה חנם כסבור זה הפסד גדול נפסד ע"י שהרי תשאר חבית אחתה היא אצלו לא יפתחנה לאורח הבא לו מפני שגונב לבי להחזיק לו טובה חנם כסבור זה הפסד גדול נפסד ע"י שהרי תשאר חבר החני אחד ותתקלקל יינה זוה ימסרנה מיד לחנוני שמכרה לו: אא"כ הוריעו. מכרמיה לחנוני ואיני נפסד: דא יביא דו פך ריקן ייאפר דו פוך שפן. מפני שיודע בי שאינו סך וגונב דעמו כסבור שיש בי שמן: ואם בשביץ כבודו. של אורמ להודיע לבריות שחביב הוא עליו מותר: הפתקשקש.

בר. כלומר הוא ככד הביותי להנו של מוכן מדר למותק למוכן מדר ובא אהבר לביתו ורקס ממנו במדר ליין מאחרו הביות היה לה אהבר לביתו היה אם אהבר לביתו היה מהחור ביתו היה ביתו של עור בהכה שכתה מאלה בכלל סדל בהכה שנשחטה שאן סדל של כתה טוב כשל שהוטה: ממנד הסכבה. שכא נשכה ושב האוט בשנו אינו ביר של אינו בהכה של להיו הרביעה של להיו הרביעה של להיין הרביעה של להיין הרביעה של להיין הרביעה בפניהם כמול היין הרביעה בפניהם בפניהם של היין הרביעה בפניהם של הביעה של חברו שניד הנשה מנוקר מכנו ולא ישלנו:

השק שלבוה על רבינו גרשום או נוסה דגיול אי מבדר לים בלימה לא נוכיר ליה לרכמיה דהא מקומו מיכר אכל וכיר. כו כואה דוליה איממר מכמיה דשמיאל האפרי ביי כן הוא דאליה אחפרי אי אוארי והיי.

2. The gemara gives two separate הירוצים for the halacha of the mishna: 1) We are afraid that the piece will end up by a Jew and he will eat it without knowing the גיד הנשה wasn't removed. 2) There is an גניבת דעת of גניבת דעת since the goy is assuming that the Jew gave him a piece of meat that the Jew would have eaten himself, and he is offering it to the goy as a present.

3. The gemara brings a story about Shmuel from where we learn out the גניבת דעת of גניבת דעת. A person paid wages with a piece of meat to a goy and the goy was assuming that it was a kosher piece of meat. Shmuel told him to inform the gov it wasn't kosher.

עם תוספות דהא לא זבני מיניה דחיישי לטרפה: אדא בחקום שמכריזין. שישראל מנותר ליקח שם באותו מקום מן העובד כוכבים כיון שלא

לישדר דיה. עד שיטול גידה דאע"פ

סמיך רבי בשולח ירך לחבירו על יד

עובד כוכבים ולא עשה בה חותם

משום גניבות דעת איקפיד אלא משום

דחשחייה גפיה עד השתח: אנפקא

שעבר על דבריו: "דא יסרהב. לא

יפציר בו הואיל ויודע שלא יעשה משום דגונב דעתו להחזיק לו טובה בחנם כסבור שמן הלב מסרהב לו

מגופות היו וכשבא אדם חשוב אללו פותח לו חבית להשקוחו יין חזק

כו". כל חביותיהם

כן: ולא יפתח לו

הייא משמע. משום יקרא דידיה איקפי

מ) וברכות דהם לם הכריזו היום: שדימה גמי דא מס' ד"ח פ"חן, ה) (מס' ד"ח פ"טן, ו) [דוגמתו לקמן קד: וע"ש ונפרש"י שמקומו ניכר איכא למיחש דלמא חחיך לה עובד כוכבים ומזבין לה וסבור זה יט: ע"ש ובשנת קג. הא מני רבי יוסי וסי' סילה ר"י היא], ז) [חיספתא שניטל גידה: חיתוכא דעובד כוכבים. בירך אינו עשוי כשל ישראל שהוא היא], ז) [הוספחא פורעה כדרך שהגיד מונח ועל דח

(א) גמי לפניסס אלא שלש: (צ) רש"י ד"ה נמר וכו' דלסון חמורה סים האי טריפה כל"ל בו סותס: ואיבעית אימא במקום שאין

ליקומי רש"י

הנהות וציונים

מן תיכת "אחר" יש מאר"א היד ונבעה: של משורת (ניען מיש מיש (מרוב) [2] בכתיי ופתה (מבצאה ורבייה) וברוצה (מבצאה ורבייה) וברוצה משור של שכן, מוסח המאוד על שכן, מוסח היד אור עד עריים במוסח היד אור עד עריים במוסח הרבייה, וכיד בייח, וכיד הבייח, וכיד בשביי הבייח, וכיד שבעיי הניים בשביי הניים במוסח הרבייה עבוד הרבייה עבוד הרבייה עבוד הרבייה במוסח בכתיה (רביים) בכתיה וכיד במוסח בכתיה (רביים) [5] בייח במוסח בכתיה בכתיה במוסח בכתיה במוסח בכתיה במוסח בכתיה במוסח בכתיה ב בדפו"י): סן צ"ל לחנוני חבית מכר לחנוני חבית שלמה (באח"מ): ו] עב"ץ מתק זה (גליון) וכן ברש"י שבר"ף ושבע"י ליתא: דרי"י ותוס' הרא"ש

רבינו

קמב

דף צג ע"בן

לריך ליטול במקום שאין מכריזין ורבא מוקי לה במקום שמכריזין וכשהכריזו. ולא חיישינן במחנה שמא יתננה לו בפני ישראל וגם לא חיישינן במחנה לגנבח דעת. בייסיה למבוריא, וקן (לא) (פ) ורן כמין מכר היה. וא"כ הני אמוראי בחראי מחרלי מחניתין כשינוייא קמא כי היכי דלא חפלוג מחניתין אמרייתא (פא) [ש] ורבינו מם חירן דהא דחיישינן לגנבח דעת ולשמא יתננה לו במתנה בפני ישראל היינו היכא דאמר ישראל לעובד כוכבים ותן שהיא כשירה ומנוקרת אבל בסחם לא חיישינן. תניא היה ר"מ אומר (פב) אל יסרב אדם במבירו שיאכל אצלו ויודע בו שאין סועד ואל ירבה לו בתקרובת ויודע בו שאין מונו לאל א"כ הודיעו. אבל בסחם לא. ואט"ג

7278

הגיד. זכן ראימי רבותי שהחירו בשר יבש שנשלח ביד עובד כוכבים ונחקלקל החוחם (עח) והחחיכות שניכר בהן ניקור ישראל כגון בנטילת חוטין דיד והחוט שניטל אצל החוה והחירו (עש) פן ואיבעית אימא בנתקום שאין מכריזין גזירה שמא יתננו לו בפני ישראל ואוחו ישראל יקננה מן העובד כוכבים דכשרואה אוחה חחוכה סבור שניטל הגיד:

יח ואי בעית אימא משום דגונב ליה דעתיה דעובד כוכבים דסבור שישראל זה אוהבו מאוד דאחר שטרח בה ותקנה לו עד שראויה לו שלחה לו ואמר שמואל אסור לגנוב דעת הבריות ואפילו דעתו של עובד כוכבים. <u>ושינוייא קתא עיקר</u> דהא אביי מוקי בריימא דלקמן דתני בה ובעובד כוכבים בין שלימה ובין חתוכה אין דהא אביי מוקי בריימא דלקמן דתני בה ובעובד כוכבים בין שלימה ובין חתוכה אין

הנהות הב"ה

א דפייסי למבורי לא הוי מתנה אלא כמין מכר הוא:

מעדני יום פוב

לקמן מוכח לחלק והיא הברייתא שכתב רצינו דקתני בה ועובד כוכבים בין שלמה בין חחוכה א"ל ליטול דתני תו בה דאין מוכרין נבילות וטריפות לעובד כוכבים מפני שמטעהו דשמעינן בהדים שמסור להטעותו במכר וכ"כ התוספות בד"ה ממר אביי וכו": [ש] ור"ת ז"ל תירץ דהא דחיישינן כו'. וו"ל התוספות בשם ר"ת דלעיל במתניתין איירי באומר הישראל לעובד כוכבים שהיא מנוקרת והתם הוא דאסור משום דגונב דעתו אבל שלימה הא חזי ליה עובד כוכבים שלא ניטל הגיד אע"פ שישראל אומר לו שניטל יודע העובד כוכבים שהוא משקר ולכך חיישיטן נמי בחחוכה שמא יחננה לו בפני ישראל ויקנה ישראל מן העובד כוכבים אף במקום שאין מכריזין ויאכלנה בגידה ולא חייש דילמא טריפה היה מאחר שאומר ישראל בשעה שנותנה לעובד כוכבים שתקנה וטרח בה ליטול הגיד עד שראוי לעלמו דאפי׳ יהא מותר לגנוב דעת העובד כוכבים מ"מ לא מסיק אדעתיה שלהטעותו אמר לו כן והא דדייק מדאיקפד שמואל דאסור לגנוב דעתו יודע היה שמואל שבלנעה נתן לו ולא ה"ל לחוש שמא ראה ישראל אחר אלא משום גניבות דעתו (ועיין בדברי חמודות) וברייתא דקתני ובעובד כוכבים בין חתוכה בין שלמה א"ל ליטול הימנה ג"ה החם כשנתן לו סחם ולא א"ל שהיא מנוקרת דאיהו דאטעי אנפשיה וגם ליכא למיחש דילמא חזי ליה ישראל וזכין ליה מן העובד כוכבים דבמקום שאין מכריזין איירי וחיים שמא אחר שניטל הגיד נודע לו שהוא טריפה ולכך נותנה לעובדי כוכבים אבל היכא דאמר לעובד כוכבים שהיא מנוקרת לא חייש דילמא טרפה היא דאי טרפה היא מאי נ"מ דניקור הרי אינה ראויה לעלמו ומליעחא דאין מוכרין נכילות וטריפות לעובד כוכבים הייט כשאומר לו דכשרה היא ולכך אסור משום דמטעהו ע"כ: [ת] שהיא כשרה ומגוקרת. ואע"פ שבתוספות לא כתבו אלא שהיא מנוקרת י"ל דרבינו ס"ל דבאומר מנוקרת

גידה והחליפה בואת כולי האי לא חיישינן דלא חיישינן שיודתן כך ליד עובדי כוכבים אבל היכא דישראל שלחה ליד עובד כוכבים אי הוה במקום שאין מכריזין חייש ישראל שלא לקנות ממנו אפילו מחוכה שניטל גידה דילמא דלכך שלחה לעובד כוכבים לפי שנודע לו אחר ניקור דטריפה היא. מוספות: [פ] ואב"א במקום שאין מכריזין כו". עיין נסימן דלקתן: [צ] וההיא דשמואל דפייסיה למבריה גרס. דבגמרס למרינן דהה דשמואל דלמר לסור לגטב כו׳ לאו בפירוש איתמר אלא מכללא אתמר דשמואל הוה קעבר במברא א"ל לשמעיה פייסיה למצוריה (תן שכרו לצעל המעצורת. מברא ספינה רחבה שעוברים בה את הנהר) פייסיה ואקפיד מ"ט איקפד אמר אביי תרנגולת טריפה הואי ויהבה ניהליה במר דשמוטה (בסילוף שחוטה בחוקת שחוטה וחבירו בבסורות ההוא טבחא דמובין תרבא דאטמא במר דכנתא ולי נראה דלשון חמורה הוא האי טריפה לאו דוקא אלא כלומר טריפה שחוטה נתן לו במר דכשרה שחוטה) רבא אמר אנפקא א"ל לאשקויי ואשקייה חמרא מזיגא (והעובד כוכבים סכור שהיין הי): [ק] ג"ל דה"ג לא קשיא דההיא כמין מכר היה. וא"כ לא גרס לא: [ר] במין מכר היה. ונמכר יש לסוש יותר לגנינת דעת לפי שנותן לו דבר בעצורו ומיהו תמיהא לי דאמאי לריכא ליה להא דהא בגמרא גופא דחיט לה דמש"ה אמריט מכללא אחמר ולא בפירוש דאיכא למדחי דלמ"ד טריפה הואי אקפד דא"ל אמאי משהה איסורא ולמ"ד אנפקא א"ל לאשקויי אנפקא חיים משמע (ומשום יקרא דידיה איקפד שעבר על דבריו) ומו מדלא דחיטן לה בנמרא הכא דהתם כמין מכר היה ש"מ דס"ל לגמרא דאין לחלק בכך אלא אי איכא איסורא בגניבת דעת דעובד כוכבים אף במתנה אסור ואי ליכא איסורא גם במכר אין איסור ומיהו אע"ג דודאי דסוגיא זו אינה מחלקת בין מכר למתנה מ"מ מברייתא דגמרא

יברי חמודות

בריש שמעחין ליח לן כלל דכולי האי לא חיישיק שמא יחננה בפני ישראל ואם יחננה שמא ימזור וימכרנה לאומו ישראל הרואה זו חשש רחוק הוא ולא חיישי׳ ליה כלל והביא ראיה מפרק השוכר דמסכת ע"ז דשריים רבא חיטי דנפל עלה חמרא למטחן ולזבוני לעובד כוכבים שלא בפני ישראל כו' והיינו דלא בעינן למחלי טעם הקפדת שמואל דשמא כו' אלא משום גניבות דעת אלא מיהא בנותנים לו בפני ישראל ובמפרש אסור שמא יסזור ישראל זה ויקחנו והלכך ליכא למיסר אלא במוכר בפני ישראל ובמפרש לו כשרה ומוחרח היא דאז איכא למיחש ודאי אבל במוכר סחם ואפילו בפני ישראל או במפרש שלא בפני ישראל ליכא גזירה אלא דבמפרש איכא גניבת דעת ע"כ והרמב"ס בפ"ח מהמ"א כתב אם היתה הירך חתוכה לא יתננו לעובד כוכבים בפני ישראל כו׳. ופירש המגיד דבמפרש לעובד כוכבים שהחתך מבשר כשרה הוא ומשום הכי חיישינן שישראל הרואה יקחנה ממנו דאי לאו דכשרה לא היה גונב דעתו ע"כ ואי כר"ת ס"ל א"כ אף בלא בפני ישראל ה"ל למיסר אלא לריכי לומר דהרמב"ם נמי כהרשב"א סובר דהך דאמרן אסוגיא מעיקרא גזירה שמא כו' לא קיימא לן הכי: (פב) אל יסרב. פי׳ רש"י לא יפציר עו ולשון רצוי הוא כמ"ש רש"י נפי׳ החומש פ׳ תולדות כל לשון עתר לשון הפלרה וריבוי הוא ובסמוך נמי קתני ואל ירבה לו בתקרובת כו' ודקדק מהר"ו כ"ץ בספרו סמ"ע על הש"ע ח"מ סימן רכ"ח דדוקא בכה"ג להפציר בו ולהרבות שלא כנהוג הוא דאסור אבל לדבר בו פעם אחת ושתים בא אכול עמי מותר כי אדרבה אם לא ידבר עמו פן יחבות חבירו דהרואים שנכנס ויולא ואינו מכבדו לומר לו בא ואכול עמי יאמרו שהוא מפני שפלותו כי אין הכל יודעים שנמנע לומר כן מפני שיודע שאינו סועד עד כאן: (פג) ואל יפתח לו חביות מבורות לחנוני. פי׳ רק״י כל חניותיהן מגופות היו ואם מכר חבית שלמה לחנוני והיא עדיין אצלו לא יפתחנה כו' ולשון הטור לא יפתח חביות הפתוחין וכך העתיק השו"ע וכתב מהר"ו כ"ן שאפשר שגירסת הטור בגמרא הפתוחות ולא המכורות והכי מסחברה דמסחמה אין החנוני קונה יין אלה א"כ טועמו חחלה והבעה"ב הוה

(עח) והחתיכות שניכר בהן כו'. משמע דוקה הותם התיכות ולה התרות שעמהם דיש לחוש שהוחלפו ואע"ג דהחוה היא החתיכה המובחרת ולא אמרי׳ אי איתא דאחלוף המובחר סים מחליף דחזה ניכרת בנטילת החוט והיה ירא להחליף פן יכיר הישראל לכך החליף האחרות אע"ג דהוו גריעי וגם יש להחמיר באיסור דאורייתא אבל באיסור דרבען כגון גבינות אם מכיר המשובחות שלא הוחלפו גם האחרים שעמהם אע"פ שאין מכירם מוחרים דסברא פשוטה היא לומר שאם היה מחליפן הטובים והמשובחים שבהם היה מחליפן ואין לחוש שמא לא נמצא להן גבינות אחרות כדוגמת המשובחות והיה ירא פן יכיר ישראל בחילוף אבל דוגמת הגרועות נמצא להן מגבינות אחרות דכולי האי לא דייקיטן ולא חיישיטן בכה"ג וראיה מהא דאיתה במרדכי פרק ר' ישמעהל דנכנסו גנבים במרתף של ישרהל של יין והיו חביות וגם כובין פתוחים מלחות יין והותר היין שבחביות משום דלה חיישינן שמה משכו מהן לפי שהחביות היו מזומנים לפניהם והשתא אמאי לא חיישיטן דילמא משכו מן החביות לפי שרצו לטעום אם ימצאו טוב יותר מן היין שבכוביות אלא ודאי לא תלינן אלא בדבר הפשוט וההווה וכי היכי דהתם המזומן לפניהם הוא ההווה ה"נ בנדון דידן המובחר החווה להחליף כ"כ ח"ה סי ר"ו: (עמ) ואב"א במקום שאין מכריזין כו'. עיין נסי׳ דלקתן נדכרי רנינו ומ"ש שס בס"ד: (פ) כמין מכר היה. ומכאן למד הטור ח"מ סימן רכ"ח שאסור לגנוב דעת בני אדם במכר כגון אם יש מום במקחו לריך לחודיע ללוקח ואף אם הוא עובד כוכבים ופי' רמ"י ז"ל הפילו אין מוכרו לו ביוקר ואע"פ שנראה מדבריו שם דר"ל שאינו מיקרו כשיעור אונאה לאו דוקם אלא אפילו אין כאן שום יוקר כלל בממון: (פא) ור"ת תירץ כו'. סיינו סיכא דאמר ישראל לעובד כוכבים שהיא כשרה. ושמואל בצנעה נחן לו שלא ה"ל לחוש שמא ראה ישראל אחר ומשו"ה דייקינן מינה דמשום גניבת דעת הוא דקפיד כמ"ש במ"י בשם התוספות וקשיא לי דהא אמרם גזירה שמא יסננה כו׳ ומכיון דאמרינן גזירה שמא כו׳ אם כן מה לי דצלנעה סוה הא איכא גזירה וראיתי להרשב"א בחידושיו שכחב דמשמע ליה דטעמא דגזירה דנסבינן

קיצור פסקי הרא"ש

יה אסור לגנוב דעת הבריות ואפילו דעתו של עובד כוכבים ולא יסרב בתבירו שיסעוד אצלו ויודע בו שלא יסעוד. ולא ירבה לו בתקרובת ויודע שאינו מקבל ולא יפתח לו חביות המכורות

תלמוד בבלי <עוז והדר> עמוד מס 451 לד חולון תלמוד בבלי הודפס ע״י תכנת אוצר החכמה

The Rosh paskens like the first answer of the gemara, and rejects the second answer where the gemara applies Shmuel's halacha of גניבת by מכירה to the case of the mishna of מתנה by מתנה by מתנה by מתנה by מתנה של גניבת דעת.

סימן קכד

לא תגנובו.

את ה' אלהיך תירא ותעבוד ותקיים ככל אשר צוה בפרשת קדשים (ויקרא י"ם, י"א) לא תגנובו. ותניא בת"כ לא תגנובו מה ת"ל מכלל שנאמר בגניבה שנים

- דינים ביראים ישן סימן רנייה - רמביים לאו רמייד, הלכות גניבה - סמיג לאו קנייה - חינוך מצוה רכייד

ספר יראים השלם <מהדורה חדשה> עמוד מס 111 ב אליעזר בן שמואל ממץ הודפס עייי תכנת אוצר החכמה

22 יראים סימן קבד תועפות ראם

(א) למיקט ע"מ לשלם תשלומי כפל ע"מ כו׳ כ"ה ישלם למדגו עוגש אזהרה מנין ת"ל [לא תגנוב] ע"מ לשלם תשלומי ד' וה'. בן בג בג אומר לא תגנוב [את] שלך מבית אחרים שמא תראה כגנב

בנדפס וכנ"ל אולם בסס"מ להרמב"ם ל"מ רמ"ד לא תגנובו לא תגנוב ע"מ למיקט (א) כתוב כמש"כ כאן וכ"ה בשאלתות דרא"ג שאילתא ד'. (ב) פ"ו דב"ק ושם איתא ז' גנבים הם וכ"ה במכילתא משפטים פי"ג.

אלא שבור את שיניו ואמור לו את שלי אני נומל. ותניא בסנהדרין באלו הן הנחנקין (פ"ו,"א") לא תגנובו בגונב ממון הכתוב מדבר אתה אומר בגונב ממון או אינו אלא בגונב נפשות אמרת צא ולמוד מי"ג מדות שהתורה נדרשת בהם, במה הכתוב מדבר בממון אף כאן בממון. נראה לי לפרש בממון למעומי נפשות אכל גונב דעת הבריות במידי דממון הוי בכלל ממון ועובר על לא תגנובו. כדתניא בתוספתא (ב) ומייתי לה בחולין בגיד הנשה (צ"ד, א') ג' גנבים 49 הן הראשון שבכולם גונב דעת הבריות והמרבה לו בתקרובת ויודע בו שאינו מקבל, מסרב בו לאכול ויודע בו שאינו אוכל. ואין לומר שאיסור גניבת דעת במידי דממון דרבגן שהרי מציגו שגענש

The ספר יראים holds that the גניבת דעת of גניבת דעת is only within מידי דממון - monetary dealings.

(ה) כל"ל והסמ"ג לאוין קנ"ה כחב לא תגנובו לא קאי הבעמיתו במלילת הלשון דה"כ היה לו לומר מעמיתו ועוד כי ניגון טעם כו' וחידוש בעיני שלח זכר שם רבינו ע"ז, וראיתי בס' קובן להרמב"ם

תועפות ראם

פ"ב מהלכות דיעות ה"ו שכ' דאפי' לפי הסוברים דגנבת דעת הקור מה"ת אף לגוי היינו דוקא במכירה אבל גבי מתנה דג"כ אסרינן גניבת דעת עיי"ש, ואינו נראה כן מלשון היראים דכלל המרבה לו בתקרובות ויודע בו שאינו מקבל כו' בכלל_שארי גובים במידי דממון בשונראה מדברי

רבינו שפי׳ לא לגנוב ע"מ למיקט כהי"מ שכתב השיטה מקובלת לב"מ שם דמיירי שחינו רולה לעכב הגניבה בידו אלא הוא גונב ע"מ לנערו וכמש"כ כא"ג סי' ד' והדר אהדריה ניהליה עיי"ש הע"ש לות ו' דודלי אבשלום עליו בסוטה פרק א' (מ',

מיקרי גונב דעת הבריות דממון במידי רבינו ועין נדרים (ע"ת, ב") השותק ע"מ לימקט כו' ובס' ידות נדרים יד שאול אות כ'. וו) מה"ת כו'. בספר רביד הוהב פרשת קדושים פסוק לא תגנובו כ' ע"ז תימה הרי ס"ל ר' יוחנן (נדרים ל"ז, ב") דמקרא אסור

אביו ולב ב"ד ולב כל ישראל נתקעו בו ג' שבמים, שנאמר ויקח ודמי מינו אולא מדרבען שבמים בכפו ויתקעם בלב אבשלום [וכתיב (שמואל ב' מ"ו, י') ויגנוב אבשלום את] לב אנשי ישראל וכתיב ותגנוב את לבבי. גונב דעת מגונב וחמור ונפשות שהרי התירה תורה בעובדי

ב') תנן לפי שגנב ג' גניבות לב

כוכבים 50 גונב נפשות דכתיב גונב נפש מאחיו מבני ישראל ולא מבני עובדי כוכבים. ממוז, אמרי' בב"ק בשור שנגח (את הפרה) [ד וה'] (ל"ח, ע"ב) ראה ויתר גוים התיר ממונן [של כנענים] לישראל וגונב דעת אפי' של עובדי כוכבים אסור שלא מציגו שהתירה תורה בעובדי כוכבים. ואע"ג דכתיב לא תגנובו ולא תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו [האי בעמיתו] (ה) לא קאי אתגנובו, שהרי מעם ניגון מפסיקו, ומצינו פסוקי מעמים מן התורה (ו) סימן רלת

מדבר שקר תרחק.

(שמות כ"ג, ו') חייב להתרחק

(אכל) [מכל] שקר שיוכל [לבא

שקרו] לידי [הזק] (א) חברו וצריך

לתת לב בזה הענין (שיוכל לבוא

ציונים רמביים מוזכר בליית רפייא והלכות סנהדרין

פרק כייא הלכה יי ובפרק כייב הלכה בי ופכייד הייג

והלכות עדות פרק יי – סמייג עשה קייז – חינוך

מוזכר במצוה עייד – טושוייע חויימ סימן יייז סעיף

מדבר

יוצרינו

בפרשת

שקר

לא ניחא לי׳ בזה אלא דעת ב״ה דכיון שאין השקר בא לידי רעה ואדרבה מניח דעתו בזה אין בו משום דבר שקר תרחק אבל ב״ש ס״ל שנראה כגונב דעת הבעל ומיקרי יש בו רעה לבריות ווש״ר

ואלה

תרחק

ההיא יש בו רעה לבריות כדברי ב"ש כו' וגראה לרעה רבינו מדברי לבריות אינו דוקא רעה בדבר שבממון שהרי הרב אומר כן לב"ש רעה לבריות שנראה כגונב דעת הבעל ואף ב"ה דפליגי על ב"ש אינו אלא דס"ל לב"ה שאין זה נקרא גונב דעת הבעל ואדרבה דעתו מעורבת עם הבריות הוא כמבואר בדברי ב"ה אבל אם לדם באמת מספר לחבירו דבר שקר וגונב דעתו שסבור שהאמת אתו אף ב״ה מודו

דהמורה הזהירה ע"ז מדבר שקר תרחק אם לא שאין שם גניבת דעת כלל וכהך דכילד מרקדין לפני הכלה או שלקח מקח רע לב"ה וז"ל ס' חרדים בפ"ד במ"ע מן התורה החלויות בפה ובקנה מ' כ"ו. מ"ע לדבר אמת אפי' במילי דעלמא דליכא בהו דררא דממונא שנאמר מדבר שקר תרחק משמע אפי' ליכא רק דיבור בעלמא כו' ממנין משמע אפי' ליכא רק דיבור בעלמא כו' ממנין

 (א) כל"ל ובנדפס חסר כל הסימן וכן ליחא במנין המלוות של בה"ג, ורבינו אע"ג שבכל הספר נמשך אחר הבה"ג עכ"ז כאן נטה ממנו וחשב למנין מ"ע "מדבר שקר חרחק" והסמ"ג עשין ק"ז

צוה

המשפמים

חי לייד. טייו

נמשך אחר דברי רבינו במנין וחשבה השמיטה, קרמב"ם וממה שאמרו בשבועות (ל"א, א') האי מדבר שקר תרחק נפקא הא ודאי שקורי קא משקר ורחמנא אמר לא תענה עד שקר כרעך לכאורה להוכיח דמדבר שקר תרחק לאו עשה גמור היא וכהרמב"ם דאל"כ מאי אילמא הלאו דלא תענה מינה אולם י"ל לפמ"ש ביבמות (ז', א') לא תעשה חמור מן מקשו שפיר בגמרא דאיכא חומרא

בדבר. ורבינו חידש כאן דשקר שאינו בא לידי רעה לא הזהירה תורה עליו. ונראה דבזה מיישב רבינו פוגיא דכתובות (י"ז, א') דאמרו ב"ה לב"ש לדבריכם מי שלקח מקח רע מן השוק כו' הוי אומר ישבחנו בעיניו דלכאורה אכתי קושיית ב"ש במקומה עומדת והריטב"א פי' דכל שהוא מפני דרכי שלום אין בו משום דבר שקר תרחק ורבינו

In addition to what we have seen that the ספר יראים holds in the איסור of גניבת דעת that גניבת דעת only applies to monetary dealings, the same is true about the מדבר שקר תרחק.

(מ', ב') ובאפ"י דרוש ה' ע"נ י"א וא"ש לפ"ד

רבינו הרא"ם דסבי דבי אתונא דין תורה שאלו

ובאמת שקר שאינו בא לידי רעה לא הזהירה תורה

עליו אך ריב"ח השיב להם דגם שקר כזה אסור

עכ"פ מדרבנן ועיין

יבמות ס"ג א' דא"ל רב

לר"ח בריה את לא

תעביד הכי שנאמר למדו

לשונם דבר שקר העוה

וגו' ולה המר משום

מדבר שקר תרחק וכן

אמר ר"ז סוכה (מ"ו,

ב') לא לימא איניש

לינוקא דיהיבנא לך מידי

ולא יהיב ליה משום דאתי

לאגמוריה שיקרא שנאמר

למדו לשונם דבר שקר

מתנ"ג לרשב"ן עכ"ל משמע דלא ס"ל כדעת רבינו היראים כאן ועיין בס' מצב הישר סוף משובה ה' שרב גאון א' [צר לי מאד שלא פרט שמו] כתב מדעתו ביאור הגמרא דכתובות שם

כדבר היראים כאן ויפה כיון ומה שהשיג עליו המחבר שם במשו' ו' הוא פטומי מילי בעלמא ואילו האה או ידע דברי היראים דכאן גם הוא הי' אומר שמחלוקת הראשונים הוא בוה השקר שאין בו הפסד לוולמו או אונאת דברים שאינו בא לידי רעה אם שאינו בא לידי רעה אם הוא איסור תורה או לא ועיין בס' מו"א חלק ב' הביאור אימא לן פ"ד בביאור אימא לן מילי דכדיבי דבכורות

שקרו לידי היזק). ומקצת פירשו
רז"ל בשבועות פרק שבועת העדות
(ל', ב') דתנו רבנן מניין לדיין שלא
יעשה סיניגוריא לדבריו ת"ל מדבר
שקר תרחק, מניין לדיין שלא יושיב
בור לפניו ת"ל מדבר שקר תרחק
(מניין לתלמיד שיושב לפני רבו
ורואה זכות לעני וחובה לעשיר
שלא ישתוק ת"ל מדבר שקר

פ"ד נביחור חימה לן תרחק) מנין לתלמיד שיושב לפני ולה חמר משום מדבר מילי דכדיבי דבכורות רבו ורואה זכות לעני וחובה לעשיר שקר תרחק. שלא יאמר שלא ישתוק ת"ל מדבר שקר תרחק. מניין לדיין שיודע בדין מרומה שלא יאמר הואיל ועדים מעידין אותו אחייבנו והקולר יהא תלוי בצואר עדים ת"ל מדבר

שקר [תרחק] ומובא איכא התם ומקצתן כתבתי. וכל יראי ה' יתנו לב להתרחק שיוכל לבא לידי רעה. ואם יאמר לא חשבתי שיבא הדבר לרעה, דבר המסור ללב לכך נאמר ויראת מאלהיך.

אבל שקר שאינו בא לידי רעה לא הזהירה תורה עליו דדבר למד מענינו שברשע רע לבריות הכתוב מדבר דכתיב מדבר שקר תרחק ונקי וצדיק אל תהרוג כי לא אצדיק רשע. והא דתניא בכתובות פרק ב' (מ"ז, ב') כיצד מרקדין לפני הכלה ב"ש אומרים [כלה] כמות שהיא וב"ה אומר כלה נאה וחסודה

(ג) כאן ז״ל מה שהקפתי לעיל וט״ס כ״ש וז״ל (אמר להן ב״ש אלא מעתה מי שלקח ב״ה: מקח רע מן השוק ישבחנה בעיניו או יגנינה בעיניו הוי אומר ישבחנה בעיניו) אמרו ב״ש לדבריכם הרי שהיתה חגרת

או סומא היאך יאמר כלה נאה וחסודה והתורה אמרה מדבר שקר תרחק (ג) ההיא יש בו רעה לבריות כדברי ב"ש שנראה כגונב דעת הבעל. קנה בפרשת קדושים כתוב (ויקרא יט. יא) לא תגנובו [ו]כבר בארנו למעלה (ל״ת קנד) שבממון הכתוב מדבר, ותניא בת״כ (קדושים ריש פרשתא כ) מכלל שנאמר בגנבה (שמות כב. ג) שנים ישלם למדנו עונש אזהרה מניין תלמוד לומר לא תגנובו, לא תגנובו על מנת למיקט, לא תגנובו על מנת לשלם תשלומי כפל ארבעה וחמשה, בן בג בג אומר לא תגנוב(ו) משלך מבית אחרים אלא שבור את שיניו ואומר לו שלי אני נוטל (ע״פ יראים ס״ קכד)¹:

עי׳ גניבה פ״א הל׳ ב, חו״מ שמח סעי׳ א ופת״ש ס״ק א.

ותניא בתוספתא דבבא קמא (פ"ז הל' ג ע"ש) שלשה² גנבים הם הראשון שבכולם גונב דעת הבריות, מרבה לו בתקרובת ויודע שאינו מקבל/ו ו/מסרב בו לאכול ויודע בו שאינו אוכל (יראים שם ע"ש), (ותניא) [ותנין] במסכת סוטה (ט. ב) לפי שגנב אבשלום שלש גנבות לב אביו ולב בית דין ולב כל ישראל נתקעו בו שלשה שבטים שנאמר (שמואל ב יח. יד) ויקח שלשה שבטים בכפו ויתקעם בלב אבשלום, וגונב דעת הבריות נקרא גנב שנאמר (שמואל ב טו. ו) ויגנב אבשלום את לב אנשי ישראל וכתיב (בראשית לא. כו) ותגנב את לבבי (ע" יראים שם). גרסינן בפרק גיד הנשה (חולין צד. א) אמר שמואל אסור לגנוב דעת הבריות אואפילו דעת הגוים, ויש ליתן טעם אף על גב דכתיב (ויקרא יט. יא) לא תגנובו ולא לגנוב דעת הבריות האש בעמיתו, לא תגנובו^ב לא קאי אבעמיתו במליצת הלשון דאם כן היה לו תכחשו ולא תשקרו איש בעמיתו, לא תגנובו^ב לא קאי אבעמיתו בפרק אין בין המודר הנאה (לז. ב) לומר מעמיתו ועוד כי ניגון טעם מפסיקו, כדאמרינן במסכת נדרים בפרק אין בין המודר הנאה (לז. ב) ושום שכל (נחמי ח. ח) אלו פסוקי טעמים משמע שפסוקי טעמים מן התורה (ע"פ יראים שם וע"ש): ושום שכל (נחמי ח. ח) אלו פסוקי טעמים משמע שפסוקי טעמים מן התורה (ע"פ יראים שם וע"ש):

כל הגונב ממון משוה פרוטה ומעלה עובר על לא תגנובו ואין לוקין על לאו זה שהרי ניתן

ובאחרונים) וכ"מ בב"ק קיג. ב. ועי' מש"כ בל"ת קנו הערה ו.

It would seem that the ספר יראים agrees with the ספר יראים.

ל״ת קנד

א. שהן מצוין בידו, אחד וכו' וכ"ה לשון הרמב"ם עי' הערה 6.

ל״ת כנה

א. אפילו דעתו של גוי, ד״ר. ב. אין עומד בעמיתו במליצת הלשון כי היה וכו׳, ד״ר.

ל"ת קנה

ב'"ה בילקוט ובתו"כ לפנינו ליתא ע"ש, ועי" ב"ק כז, ב כח,
 א ותוספתא שם סוף פ"י, וע"ע פת"ש ס" שמח ס"ק א.

כ״ה לשון היראיס, וציין גם לחולין צד, א וע״ש ובתוספתא.
 משמע דהוא מן התורה וכ״כ היראים שם להריא, ולפ״ז לכא׳ גם גניבת ממון מן התורה ממקרא זה, וביראים שם כתב דמותר. וצ״ע, אמנם בדעת רבינו י״ל דגם גניבה מעכו״ם אסור מלא תגנובו וכ״מ מדברי הרמב״ם ריש הלכות גניבה והעתיקו רבינו בסמוך, אמנם לענין גזילה מעכו״ם משמע ברמב״ם ריש הלכות גזילה ה״ב שאינו מלא תגזול (וע״ש בכס״מ הלכות גזילה ה״ב שאינו מלא תגזול (וע״ש בכס״מ

^{5.} ברמב"ם הקטנים הלומדים, ונראה שרבינו השמיט ע"פ מש"כ בגמרא מיקרי דרדקי ומתנו רבנן ע"ש ומשמע אפילו גדולים ודעת הרמב"ם צ"ע, ולענין בנו משמע גם ברמב"ם שאף גדול בכלל.

^{6.} לשון הרמב״ם, שהן מצוין כידו וכ״ה ג׳׳ ד״ר, ולכא׳ לג׳׳ ד״ו הכונה בשינוי הלשון דלפי מסקנת הגמרא לפי פירוש רש״י אין המיעוט בזה משום שהוא שכיח (ומוכח שם דלפ״ז מלמד תינוקות לא הוה חשיב מצוי) אלא משום דכשנמצא בידו לא הוי מעשה גניבה המחייב ולפ״ז לכא׳ כשלא ה׳׳ ברשותו י״ל דחייב, וכך יש לפרש כונת הלשון לג׳׳ ד״ו שהפטור משום שהיו מצוין בידו כבר קודם הגניבה.

כסף משנה

25 🕽

מדע. הלכות דעות פ"ב פ"ג

כסה משנה

:(,b" 97)

חכמה או בדברים שצריך להם לחיי גופו. אמרו על רב הכמים הקנאה והתאוה וכו' בקל ללנום!
תלמיד רבינו הקדוש שלא שח שיחה בפלה כל ימיו.
תלמיד רבינו הקדוש שלא שח שיחה בפלה כל ימיו. חוד הוא שיחת רוב כל אדם. ואפילו בצרכי הגוף לא וכפר עליו מאשר וכר. נפ"ק דמעניום ירבה אדם דברים. ועל זה צוו חכמים ואמרו כל המרבה דברים מביא חמא. ואמרו לא מצאתי לגוף מוב אלא

דרך קצרה. כליש פסמיס (דף ג:): ן ולא יהיה אחד בפה ואחד בלב ובו' ואסור לננוב דעת הבריות וכו' עד אלא שפת אמת וכו'. הכל פ' גיד הנסה (חולין ל"ד.:) ושם אמרו שאם היה עושה לחבירו כבודות

שתיקה. וכן בדברי תורה ובדברי חכמה יהיו דברי האדם מעמים ועניניהם מרובים. והוא שצוו חכמים ואמרו לעולם ישנה אדם לתלמידיו דרך קצדה. אבל אם היו הדברים מרובין והענין מועם הרי זו סכלות ועל זה נאמר כי בא החלום ברוב ענין וקול כסיל ברוב דברים: ד סייג לחכמה שתיקה. לפיכך לא ימהר להשיב ולא ירבה לדבר. וילמד לתלמידים בשובה וגחת בלא צעקה ובלא אריבות לשון. הוא שאמר שלמה דברי חכמים בנחת נשמעים: ד אחור לאדם להנהיג עצמו בדברי חלקות ופיתוי. "ולא יהיה אחד בפה ואחד בלב אלא תוכו כברו והענין שבלב הוא הדבר שבפה. בואסור לגנוב דעת הבריות ואפילו דעת הנכרי. כיצד לא ימכור לנכרי בשר נבילה במקום בשר שחומה. ולא מנעל של מתה במקום מנעל של שחומה. ולא ימרהב בחבירו שיאכל אצלו והוא יודע שאינו אוכל. ולא ירבה לו בתקרובת והוא יודע שאינו מקבל. ולא ירבה לו בתקרובת והוא צריך לפותחן למוכרן כדי לפתותו שבשביל כבודו פתח וכן כל כיוצא בו. ואפילו מלה אחת של פיתוי ושל גניבת דעת אסור, אלא שפת אמת ורוח נכון ולב מהור מכל עמל והוות: ז לא יהא אדם בעל שחוק של פרוץ בצחוק ולא עצב ואונן אלא שמח. כך אמרו חכמים שחוק וקלות ראש מרגילין את האדם לערוה. וצוו שלא יהא אדם פרוץ בצחוק ולא עצב ומתאבל אלא מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות. יכן לא יהיה בעל נפש רחבה נבהל להון ולא בעל קנאה ולא בעל עון מובה ממעם בעסק ועוסק בתורה. ואותו המעם שהוא חלקו ישמח בו. ולא בעל קטה ולא בעל קנאה ולא בעל תאוה ולא רורף אחר הכבוד. כך אמרו חכמים הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם. כללו של דבר ילך במדה הבינונית שבכל דעה ודעה עד שיהיו כל דעותיו מכוונות באמצעות. והוא ששלמה מן העולם. כללו של דבר ילך במדה הבינונית שבכל דעה ודעה עד שיהיו כל דעותיו מכוונות באמצעות. והוא ששלמה אדם לתלמידיו דרך קצרה. אבל אם היו הדברים מרובין והענין מועם הרי זו סכלות ועל זה נאמר כי בא החלום ברוב

פרק שלישי

א שמא יאמר אדם הואיל והקנאה והתאוה והכבוד וכיוצא בהם דרך רעה הן ומוציאין את האדם מן העולם. אפרוש מהן ביותר ואתרחק לצד האחרון. עד שלא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא ישא אשה ולא ישב בדירה נאה ולא ילבש מלבוש נאה אלא השק והצמר הקשה וכיוצא בהן כגון כהני העובדי כוכבים. גם זה דרך רעה היא ואסור לילך בה. המהלך בדרך זו נקרא חומא. שהרי הוא אומר בנזיר וכפר עליו מאשר חמא על הנפש. אמרו חכמים ומה אם נזיר שלא א סמ"ג. ב"מ דף מ"ט ע"ל: ב סמ"ג לאיין קנ"ה טור חו"מ סימן רכ"ח: ג טור א"ח סי קנ"ו:

שאני עולא דחביב ליה לרב יהודה דבלא"ה נמי החוחי מסחת ליה. משמע לפי חירולא בחרא דאם הוא אדם דבלאו הכי היה פוחח בעבורו מוחר וא"כ קשה דבכולי גמ' נקטינן לישנא לכבודו דכה"ג מתריקן נעיר שקני עונה דחביב והירכו דפפחיתת תכיות הדי דניכת פשיחם עב כך כמה שפוחתן כיון שהיו מכורות לחנוני מ"מ בעבורו פחתן, כלומר דלא אמריינן שאם כך כמה שפוחתן כיון שהיו מכורות להוא בדבר שעשה בשילו דכיון דטוף טוף בשכילו עשה אע"פ שאין לו פסידא כמה שעשה כיון דאפילו אם היה לו פסידא היה עושה כשבילו מותר אבל בדבר שלא עשה בשבילו כלל אע"פ שבשילו היה עושהו אינו מותר וא"כ כיון מתר אבל בדבר שלא עשה בשבילו כלל אע"פ שבשילו היה עושהו אינו מותר וא"כ כיון אותר היה ביו אותר בדבר שלא שומר בדבר אותר אותר מותר אותר היה עושה אותר היה עושה בדבר אותר אותר היה עושה בדבר אותר אותר היה עושה בדבר אותר אותר היה עושה אותר היה עושה בדבר אותר אותר אותר היה עושה בדבר אותר היה בדבר אתר היה עושה בדבר אותר היה עושה בדבר אתר היה בדבר אתר היה עושה בדבר אתר היה עושה בדבר אתר היה עושה בדבר אתר היה עושה בדבר אתר היה בדבר את היה בדבר אתר ה התת הפגב דברה שנה עשה בשבינו כני פניים שבשבינו היה עושהו הינו חוחה וח"כ כיון האל הייכי סיון הוחת המ"כ כיון האל הייכי סויון הייכי סיון הוח היה הא היו שנה שה היו מותר לבלהו. לכך נייל טעם שוח לרבינו ולטור דלא פסקו כמירולא במרא משום דאקושיא שהקשו החוס' לא משמע להו האי מירולא שמילו החוס' אלא כמירולא דלא מייני ולא מדי הובל במרא אלא כמירולא הדרועי הורים הוח שהייבי ולבך פסקו כהף מירולא ולא כמירולא דלאבע"א וכן הרא"ש בפסקיו לא הזרכי החול מירולא היה שהייבי של שני בשביע ולה הוכיר החול אודעיה שאינו בשבילו מוחר כההיא דרב פפרא בדכתבו החופשות וכפנו שטור, ורואה לי האתעתיה שאינו בשבילו מוחר כההיא דרב פפרא בדכתבו החופשות וכפנו שטור, ורואה לי התפחים שחים בעפירו מחת כההים דר בברייתה במוכר לג בחוקם חוטה היינו דוקה במפרים המחקבות ודכום. שהוא מפרש בפירוש בש"י שמה שאמרו בברייתה במוכר לג בחוקם שחוטה היינו דוקה במפרים לג בחוקה שחוטה היינו דוקה במפרי דבריו אפילו מלה אחם של פחוי ושל גניבח דעם דמשמע דוקה כשמדבר בפירוש זה אמרו ואפילו מלה אחם וכור. וממילא משמע דהיכא דליכא מלה דפחוי מוסר דאיהו מטעי נפשיה

גדול שראוי לכעום עליו כגון חילול שמים. חה כיון הרב במ"ש כאן גדול ובפרק שלאחר זה האמצעים כיון שהוא מוטבע בגובה הלג יפיל מדרך האמצעים יילא אל הקלה הראשון כשהיה אכל האדם שלינו חולה הנפש אינו לריך שירחיק עלמו אלא עד האמצעי אבל מדם חשרות הוא במקבה האמצעים וכיי ימון לבים שירחיק עלמו אלא עד האמצעים וכיי ימון דכפי היוא הקבה האמצעיה וכיי ימון דכפי המינו מפשט דברי הרמנ"ם זיל קשה ממ"ש לקתן אסור לנהוג ימי יו יואן כתב שילך כה כל ימיי. אבל נראה לחדן ולימר דמאי דקאמר וילך בה חוא מפני שהוא חולה מסבש ולא יוכל ימיי. אבל נראה לחדן ודי לו שלך בדרך האמצעי דילף בה כל היו מיים בים האמצעים ודיל של היו היו מסל המדם האמצעים בים האמצעים בים האמצעים בים האמצעים בים בים לא יוכל שלה יובר המצים של יובר האמצעים בים בים לא מיים בים לא יובר של יובר המצים בים בים לא יובר האמצעים בים בים האמצעים בים בים האמצעים בים האמצעים בים בים ובל שלה בים בים האמצעים בים האמצעים וואל אבל רוב החאום הוא קלה הראשון והעדר הרגש ההנאה לגמרי הוא קלה האמציות ויוד כתב הרג ההבלה לגמרי הוא קלה השלחות ויוד כתב הרגש ההלאון שוצ מוצ השב התוליו היושבו השניה וא מוצל הצובר ההלאון שוצ מוצ המצב המעלות הושש ושעמים יושנו צרי אם הכלאון שוצ כמו שימשב התקיום והעלה המעלות הושש ושעמים יושנו ברים החלשון שוצ כמו שימשבו התקריה לפכנות בברים הלאשון שוצ כמו שימשבו התקירה לפכנות בברים ההלאשון שוצ כמו שימשבו התקירה לפכנות בברים הראשון שוצ כמו שימשבו התקירה לפכנות בברים הראשון שוצ כמו שימשבו התקירה לפכנות בברים הראשון שוצ כמו שימשבו התקירה לפכנות בברים התקלים עותם למות בברים התקלים עותם לבים התקלים עותם לבים התקלים עותם לבים הברים התקלים עותם למצוח בברים הראשות ביברים התקלים בים המצוח התקלים עותם ביברים הראשה ביברים התקלים ביברים התקלים ביברים התקלים ביברים ביברים התקלים ביברים התקלים ביברים ביברים התקלים ביברים ביברים התקלים ביברים ביברים התקלים ביברים ביברי

כמכה הפשינות וימשבו חמד מהקכוח שור ומענה מתמנות הנפש ופעמים יחשבי הקנה הקנה הראשון טוב כמו שיחשבי התקידה לקכנות מעלה ויקראו התוקרים עלתם לקכנות גבורים ופעמים יחשבו הקלה האחרון טוב ויאמרו על פחוח הנפש שהוא סכלן ועל העל שהוא שמח בחלקו כו', עכ"ל. ומדבריו אלה יחבאר כל מ"ש כאן ויש דעה שמטין אותה וכו' וגם מ"ש ללד זה וללד זה כו':

מגדל עוו

הנהות מיימוניות

The Rambam brings the איסור of גניבת דעת in two separate places. In גניבת דעות, he refers to cases of גניבת דעת in general relationships, which he includes under general hilchos middos that are learned out from והלכת בדרכיו.

ין יין וחרר הוא בקנקני מוכר וכרי, ופילש
שהיו בהן היין קודם מכירה אבל אם עירהו
הלוקח בקנקנים אחרים אע"ש שהם של מוכר
ברשות לוקח הוא ונמן טעם אה. והחילוק בין
אמר לו למקסה לאומר לו סחם מפורש בגמרא
במתר לר יוסי בר׳ מנית ובהלכות, וכתב
במתר ארץ או אם ארץ בר׳ מנית ובהלכות.

טמנר כי לנוקפה לשוננו כי טמם נופור ש בגנו גו צמינורא דר' יוסי בר' חנינא ובהלכות, וכתב הרשב"א ז"ל ואם אמר לו לשסות מעט מעט יא פל על מין היאן כחומר לו למקפה. ודע שהרכה מפרשים ז"ל כחבו שאם היין בקנקני המוכר והחמיץ סוך ג' ימים אפילו לא אמר לו למקפה והחמיץ סוך ג' ימים אפילו לא אמר לו למקפה

הרי הוא ברשות מוכר אלא א"כ טלטלו וגדנדו על כתיפו, והם מעמידים מימרא דשמואל דאמר אפילי חוך שלשה ימים ברשות לוקח כשהולים לחות בכחף ודעם המחבר כדעת ההלכות והרג אבן מגש ז"ל: ד המובר חבית של שבר לחבירו ובו'.

ך חבוכר חברת של שכר לחבירו וכו".
מימולא שם (דף ל"ו:) ומעשה
לרב יוסף שדן כן את הדין ופירשה המתכר דיקא
בתכית דמוכר אבל אם עירה למוך תביתו יכול
מוכר לומר תביתן גרמה לו:
המוכר חבית של יין ובר", מימולא דרכל

היא הגירסא בספרים שלנו ובהלכות האי מאן דמקבל הציאא וכור. ויש מי שפייש לפי ברסא זו דדוקא במקבל לעסק דאש"י. דפלגא מלוה ופלגא פקדון כיון דבחורת עסק קבלה ולהוליכה למקום פליני ויול קודם לכן מחזירה לו שלא על דעת כן קיבלה. ורפינו מנואל זי"ל וכן ה"ר אכרהם שכיון ""ל פירש אפילו בלוקה גמור והטעם שכיון שהוביר להולין למקום פלוני הרי הוא כמתנה שה מרכיר כן וזה נראה דעת אבן מיגש ז"ל בשעת מכירה כן וזה נראה דעת אבן מיגש ז"ל ומ"ש או הממילה. מחלוקת לשונות בגמרא ופסק כהלכות:

שם (ב"ב שם) ובהלכות. ויש מי

טעות כשיודע שיינו מחמק" הא בסחם אינו מקח טעות אע"ם שהוא יודע שיינו ד דמני א"ל מוכר ללוקח לא איבעי לך לשהויי כדאימא בגמרא שם ובהלכום: מבר ד והרי הוא בקנקני מובר ובו". ופירש הרב אנן מיגש ז"ל קנקנים דוקא אותן

ואם ידע שיינו מחפרץ ה"ו מקח שעות ובן'. ופיכש דוקא כשא"ל למנשיל הוא מקח 🗡 וכן המקבל חבית של יין מחברין ובר'. דעת רגיע דנמקנל נמורָת עסק עסקיען

שככל הגבות הללו כתב המוכר וכתן כתב המקבל: ו האומר לחבירו ברתף זה של יין ובו'. מילוף דינים הללו מלוי שאם אמר לו מרמף זה גרע כתו ואפילו היה חומץ דמרתף זה משמע כמות שהוא ואם א"ל מרמף

של יין אני מוכר לך למקפה ייפה כמו כיון שלא הזכיר זה וא"ל יין למקפה וחייב לימן לו יין הכולו יפה וראי למבשיל ואם א"ל מרמף זה של יין מלד שהזכיר זה הורע כחו ומלד שחמר של יין מגד שהזכר זה הירע בהו יונהי שמנה של יין יפה כחו לכך נותן יין הנמכר במוטח ואם א"ל מרחף זה של יין למקפה יוצד שהזכיר זה גרע כחו ומלד שאמר של יין למקפה יפה כחו והוי כאילו א"ל מרחף של יין סחם ונותן לו עשרה קנקנים שהחמיל יינם להשמנות כמחה:

לו לתבשיל אני צריך לו. ואם ידע שיינו מחמיץ הרי זה מקח פעות. מכר לו יין והרי הוא בקנקניו של מוכר זה מקח מעודה. מכו זו יין הווי הוא בקבקה כל בווכ. החמיץ, אם אמר לו למקפה אני צריך והחמיץ מחזיר ואומר לו הרי יינך וקנקנך שאני לא קניי לשתותו יהוכו לו זור "בן וקנקנן שהני לה קבוד לשונודו אלא לבשל מעם מעם. ואם לא אמר למקפה הוא אינו יכול להחזיר. שהרי אומר לו למה לא שתית אותו. ולא היה לך לשהותו עד שיחמיץ: ד "המוכר חבית של נו שכר לחבירו והחבית של מוכר והחמיצה בתוך

שלשה ימים הראשונים. הרי זה ברשות המוכר ומחזיר את הדמים. מכאן ואילך ברשות הלוקח: דְ יהמוכר חבית של יין לחבירו כדי למכרה וזומעם מעם והחמיצה במחציתה הלוקח: דְ יהמוכר חבית של יין לחבירו כדי למכרה וזומעם מעם והחמיצה במחציתה או בשלישה חוזרת למוכר. ואם שינה הלוקח הנקב שלה או שהגיע יום השוק ושהה ולא מכר הרי היא "ברשות הלוקח. יוכן המקבל חבית של יין מחבירו כדי ופולהוליכה ולא מכר הרי היא "ברשות הלוקח. יוכן המקבל חבית של יין מחבירו כדי ופולהוליכה למקום פלוני למכרה שם וקודם שהגיע שם הוול היין או החמיצה הרי זה ברשות המוכר. מפני שהחבית נחוחיין שלו. וכן כל כיוצא בזה: 1 האומר לחבירו יין מבושם אני מוכר אני מוכך לך. אינו נותן לו עץ שראוי לחפור בו עריבה. או קורה שראוי לקרות בית הבד. אלא עריבה בצורתה או קורות בית הבד בצורתם. שכל הרואה אומר זו עריבה או זו קורת בית הבד. וכן כל כיוצא בזה:

פרק שמנה עשר

ן האומר לחבירו יין מבושם זכו. משנה אין המוחד לרמות את בני אדם במקח וממכר או לגנוב את דעתם. ואחד עובד כוכבים פי המוכל פינום (שם אני פול משנה בינו את בני אדם במקח וממכר או לגנוב את דעתם. ואחד עובד כוכבים דף פ״ו: פ״מ.): יין ישן אני מוִכר לד ובו:

א סמ"ג שם טות"מ סי' ר"ל: ב סמ"ג שם: ג טומ"מ שם: ד טוח"מ סי' רכ"ח:

משנה שם: מיושן משל שלש שנים וכו'

ג"א משתם שכי מיושן משל שלש שנים ובו"

ג"א משתם משל שם, מ"א וליין שיעמוד

אמות לפותה משלם שם, מ"א וליין שיעמוד

אמות לחתם משל שם, מ"א וליין שיעמוד

אמות לחתברו מרתף של יין זה אני מובר לך למקפה ובר. דינין אנו שמוכים המכר מכוארים נמשה ולף נ"ג:) ובנמי (דף נ"ה:) פרק המוכר פירוח וכן העלוה בהלכות.

אמור לחבירו מרתף של יין למקפה ובר. פי א או משבה לה של יין ביי ולא אמר לו זה למקפה ומביא הוע ס המכר מסום של יין מון שהוא כלי מתחם לה או שאבה לו חבירה של יין. פיי ולא אמר לו זה למקפה ומביא הוע ס פרום למני ויין מוסס כלל: אמר לו מרתף או או שאבה לו למקפה. ומ"ש שהירי הוא ביוני, הוא פירוש הנמכר במטח המכר שם:

אמור לו מרתף זה אני מובר לך ובר. מנואר שם וכתב נ"ש ז"ל דדוקה של אמר לו מרקף זה לל למקפה אולין למקפה אולין למקפה הלוק מתר לו מולר שורתף וה אני מובר לך ובר. מנואר שם וכתב נ"ש ז"ל דדוקה שלא מר לו מרקף זה לע מוכר לך למקפה אלא מהל לו מרקף זה אני מובר לך ובר. מנואר שם וכתב נ"ש ז"ל דדוקה שלא מר לו מרקף זה לע מוכר לך למקפה הלוק מוכר מדברי וביו שלא והלי זיור במקח וממכר ובר. זה פשוט ומבואר פ" הזהב (דף נ"ח בי"ד הנשה (דף ל"ד") א אסור לרמות אה בני אדם במקח וממכר ובר. זה פשוט ומבואר פ" הזהב (דף נ"ח) ופ" גיד הנשה (דף ל"ד").

משנה למלך

שהוא לשבח יכול המוכר לחזור בו, ולי אין דבריו נראין כלל דכל שהוא מין אחד אלא שהחילוק הוא מהרע אל היפה פשיטא שדוקא המחאנה חחר בו חה פשוט:

מגדל שוו

מגדל עוו

במר ברבי היא וצים בשרא בקפקים רמיבר אנו חייב באחריות רמוליה רמירה ניים ולרשב"ם נראה מי"ח א אסור לרמות את בני ארם ובו' עד נדכרים וחיים בשראה רמירה ובים ולרשב"ם נראה בשברא ובחמרא

במותיה דשמואל דאמר תמוא אבתפא הבריא שורה וצע"ש ו"כ" [7] אמר רבא האי מאן המובין
מותיה דשמואל האמר תמוא אבתפא הבריא שור וצע"ש: ה [7] אמר רבא האי מאן המובין
הברוא דתמוא להבריא הדעוא המבייה ובן פרשו ו"ב"א דאירי במבר נמור ומיון האדעוא דחבי ובניו בעון שותקיים כדי מפרה ומי אומו ה"מ ורב"א היא למקםה אל עשה משל שלה לא נוירא לי"י ע"כ: "[לשון המור ח"מ ס" ר"ל כתב רבינו האי גאון ה"ה הימא דלא א"ל למקפה או מותיה שאנו אומורים שאנו חייב באחריות משום הא"ל לא איבעיא לך לשהיי ה"מ הימא דשור הפי אמאי דראוי לה לשהויי לפום שעור ימי דאורותיה האל לא שירה פפי מהיא שעורא ולא שני ביה דרוים לאחמיני אל מקפה או בקבעי דמור הוא היין לתוך כל"ו (אלא הנייח למוכר) אבל אם עידה בתוך בליו אפילו הלא נמי כמאן כר יוסי בר העניא עדינו (דו"מ באחריות עב"ל ע"מ) ולא עשה מפי מהיא שעורא לא שני ביה דנרים לאחמיני און וכראים דאמר ול מקפה או למכרו בתות אן (ע"ב כל זה לא איבעיא לאם דומים בתוב"ה ואמר אולא לממפה לבורותא הולל הערב"ם באחריות עב"ל עו"מ בל מ"ג הכל מנולא דוברא מולא בור אול אול במייה לבור בתום ביו ומור בתום לא לומים ביו ומור בא הוללה ברבי היא בר יוסף דאמר מומא הובא מומר בל במום ביו במום ביו לעולם מקבל הברום במום ביו לעולם מקבל ולא ביו להא האמר בל מב להא עברינן דק"ל כל מ"ג הכל מנול בבאר לעולם מקבל ולא דיין המום ביו לומים עד עשרה אכל תום בל לוא אמר למקפה מתן ליין המכם בתנות ברושיה למופר בתנות ברושיה של יון אום מברתף זה של יון ואמר למקפה וותן לווי שנים מיד ביומר שנים מובר לך ולא אם ביומר שנים מובר לול אם ביומר בוותיה בל העשרה לעולם מקבל ולא יון המבכר בתנות כדאיתא התם והינו רייה הלא ומעמה מברא או מובר למקפה בותן במבים ביומר של יון אני מובר לך ולא אי בוור של יין וונות בראים והמים ברש"ם:

ביים בריבו בתנות ברושים אור של יון העום במברה בתנות בראיה וויינו רייהה הלא מול מור מביה ביומר של יון אני מובר לך ולא אם בל לוות של יון דונות בראים ווחור לוות מובר לך ולא אור ביומר לוות בל היות בל העום ביומר לוות בל בל הלא ביות בל בל הלוות לוות בל היות בל לוות בל בל הלא בל מות בל היות בל היות בל מ

ואפילו

In הלכות מכירה, the Rambam brings an additional גניבת of גניבת דעת in business dealings.

ב אין מפרבסין כו". משנה כהחב (צ"מ דף ס.) ופירש מפרכסין לביעה ומיקון באדם שאם היה שיער זקנו לבן לובעי כדי שיראה נער אפור וכן כיולא בזה:
אבל מפרבסין את החדשים זכו". מפורש

הצריות ואפילו דעת עכו"ם:

מניד משנה

נגמרא שס:

גמרא שס:

גמרא בשרבטין את האדם במים של חזרין

וברי. פיי חזרין סוצין ולטון הגמרא

ובהלכות אין תשרבטין אל את האדם בסים ולא את

הבהמה וכרי מאי אין תשרבטין ולא את האדם ולא מינשי מיא

דמורא פינש"י משאין אותן מי סוצין והן נופחין

מיים ושערה מקף (כשרבטא) ויתר הדברים

מפורטים שס. ומ"ש ולא שורין את הבט שמלבן

המוש נכאה שמן, לשון כש"י ו"א: ואין מוברין

בשר גבילה וברי. פ' גיד השה (מולין דף

"ד"ו.):

בשר גבילה וברי הגריפין ולא על המגורה

"בותר לברר הגריפין ולא על המגורה

וברי. משה בחסב (דף ס") ופסק

מו החדשות והישנות שהוא מערב הם יותר ביוחר

ובו'. משנה בהוהב (דף ס') ופסק כמכמים: ומותר לחגוני ובו'. גם זה בחומה משנה ופסק כתכמים: משנה ופסק כתכמים: ה אין מערבין פירות בפירות ובוי. מפורש במשנה (ב"מ דף נ"ט: ס.). ומ"ש ואפילו היו ישנות ביוקר וחדשות בוול וכרי, ברייתם שם וכפירוש ההלכות, ופירוש אע"פ שהוא מוכר

פר"ח ה אין מערבין פירות בפירות ובר. פירוש נעל הניה הלומר פירום שדה ואפילו לנגוב דעת הבריות ובר. מימרל דשמוחל בגיד הנשה שם לסור לנגוב דעת פר"ך ה אדן מערבון פדרות בפירות ובו. פירום כפנ הכיה הסומר פירום מדה מלח ואין לחיך לומר אם פסק למכור לי חדשים שלא יערב עמהם ישנים. ואם היה שעםו גיבר ובר ולפיבך פסק למכור לי חדשים שלא יערב עמהם ישנים. ואם היה שעםו גיבר ובר ולפיבך מותר לערב אותו. קשה לי מאי ולפיכך דאי אין טעמו ניכר אסור הוא ואי טעמו ניכר ככב שמומר לערבו ולמה לי למנקט לוקה.

ולריך עיון:

לפיכך

ואפילו לגנוב דעת הבריות בדברים אסור: ב מפרכסין את האדם ולא את הבהמה ולא את הכלים הישנים כדי שיראו כחדשים. אבל מפרכסין החדשים כגון שישוף ויגהץ וייפה כל צרכיו: ל אין משרבמין את האדם במים של חזרין וכיוצא בהן כדי שיתפח ויראו פניו שמנים. ולא צובעין את הפנים בשרק וכיוצא בו. ולא נופחין את הקרביים ולא שורין את הבשר במים. וכן כל כיוצא בדברים אלו אסורין, ואין מוכרין בשר נבילה לנכרי בכלל שחומה אע"פ שהנבילה אצלו כשחומה: ך מותר לבור את הגריסין אבל "לא על פי המגורה. שאינו אלא כגונב את העין וידמה שהוא הכל ברור. ומותר לחנוני 191לחלק קליות ואגווים לתינוקות ולשפחות כדי להרגילן לבא אצלו. ופוחת משער שבשוק כדי קליות ואגווים לתינוקות ולשפחות כדי להרגילן לבא אצלו. ופוחת משער שבשוק כדי קליות האהרם לדמקות השפוחות כרי לחוגלן לבא אצלו. זפחות משעו שבשוק כדי להרבות במקיפין ממנו. ואין בני השוק יכולין לעכב עליו ואין בזה גניבת הדעת: ה אין אין מייבין פירות בפירות אפילו חדשים בחדשים. ואין צריך לומר ישנים בחדשים. אפילו הישנים ביוקר והחדשים בזול. מפני שהלוקח רוצה ליישנן. ביין הוא שהתירו לערב קשה ברך בין הגתות בלבד מפני שמשביחו. ואם היה מעמו ניכר מותר לערב בכל מקום. שכל דבר הניכר מעמו מרגיש הלוקח ולפיכך מותר לערב אותו: (אין מערבין מרביים עולי שכל מייביון וואין מערבין מותר לערב אותו: (אין מות ומי שנתערב לו מים ביינו לא ימכרנו בחנות אלא אם כן מודיעו. ולא לתגר אע"פ שמודיעו שמרמה בו אחרים. ומקום שנהגו להמיל מים ביין ימיל. והוא שיהיה בין הגתות: שמותות בו אווים. ומקום שמונו לתוך פימם אחד. מחמש גרנות ונותן לתוך מגורה אחת. ז התגר נומל מחמש גתות ונותן לתוך פימם אחד. מחמש גרנות ונותן לתוך מגורה אחת. ובלבד שלא יתכוין לערב: ד אסור לערב שמרים "בין בין בין בשמן ואפילו כל שהוא. ואפילו שמרים של אמש בשמרים של יום אסור. אבל אם עירה היין מכלי אל כלי נותן

שמריו אחא דמניא רבי אחא ממיר בדבר הנטעם ע"ב. (ופירש"י בין הגמום שנו דמשביחו שמוססין זה עם זה ונעשה טעם אחד אבל לאחר הגמות שכבר קלע כל אחד שעמו וריחו אין משביחו אלא פוגמו ע"כ):

ף אין מערבין מים ביין ובר ומי שנתערב ובר'. משנה שם: ולא לתגד ובר'. במשנה שם וגנתלה למל איים ליה המכל ממניה מרי שדיה למנואה א"ל אפני יהא מנן ולא למגד ובר'. במשנה שם וגנתלה למל איים ליה ממכל ממניה וכר' שדיה מידע ידיע פיי רש"י שאני נוסן מים הרבה. ורבא הוא דאמר כל ממכל דלא דרי על חד מלם מיא לאו ממכל הוא ואמרינן מו גנתלא ור"א "דממים ממכל של מיא ומערב ציים פירוש עד שלא יהא ערכי מעם המים א"כ אין לדבר סוף, פירש"י ואל איי דכולי האי משיען אין לדבר סוף שאף המים לאו למכו שאני מוכל לו דבר הטשוי לרמות בו כמו שהוא עכשיו עד לאן. והוא הדין לכל כיולא בוה. והממבר לא הביא דינו של רבא לפי מוכל על די בר הטשוי לרמות בו כמו שהוא שכיות בר'. בגמלא שם ומעט שומן הגמות קולטים המים עשם היין אבל שלא בין שאינו מלי שימערב מיים לכל כך ביין: ומכתום שהבו להפיל דרו בר'. המנה שה לא משב כלו הוא שירויה בין הגרות ורבר'. בגמלא שם ומעש שב הנח בל המים עשם היין אבל שלא בין המוכל בר' ביין ומכתום שלא מה מוכל בר' ביין ומכתום שלא מהמול שלא במצו להמיל להמול ברו משב מאלו הוא מוגר.

🛊 התגר נושל וכר'. בבא זו משנה שם כלשונה. ופירש"י שלא יתכוון לערב. להוציא קלו ולקנות הרוב ממקום משובח ולערב בו ממקום אחר ושכניו סבורים שכל הפירות מאומו מקום ע"כ:

איך שבורים ובר. ברייסא שם ובהלכות וסוף הבריימא אבל מערב של אמש בשל אמש ושל יום בשל יום. ופירש"י דיום ואמש לאו דוקא אלא חלוק הכלים הוא שיש להקפיד מחבים לחבית. וזהו שכתב המחבר אבל אם עירה היין וכו': *(כ"ה גי' רש"י, ונגמ' גרסיטן דטפי ומחייליה ומובין ליה).

פר"ח ה ביין התירו לערב קשה ברך וכו'. ואם חיה שעטו ניכר וכו'. נכ"מ סוף פרק הוכל למרינן ל"ר נחמן וכין הנחום שני והאידול דקל מערכי שלא בין הנחום ל"ר פפל דידעי וקל מחלי רב לחל בריה דרב ליקל למר הל מני רב לחל היל דסניל רב לחל מחיר בדבר הנעטם ע"כ. לכלורה משמע דרכיני סבר דהאידול רב משם היה דמנים רב שחם מחיר בדבר הטעסם ש"ר. נכחור המעום דרבים עבר ההשדעם סכיל אן כרב אחש אבל מחני דאחר בין הגחות סייל דלם כרב אחש אבל זה א אפשר דרכינו ספק כמחני דבין הגחות וכרב אחש אבים. ונרחה שהוא מפרש דרכינו ספק כמחני דבין הגחות וכרב אחש אמני שאנו מערבין בכל כך יין קשה ברך ההשדעא מאי דקא מערכי שלא בין משנחני הוא כשהטרוב הוא דבר מעע שאין העשם. נרגש ועעמא דמרתש השבט נרגש היה לו ללוקה לעועמו ומדלא טעמו מחיל ולכך אפילו שלא בין דמלחא כשהטעם נרגש היה לו ללוקה לעועמו ומדלא טעמו מחיל ולכך אפילו שלא בין דמלחא ביו המוכר ביות מחיר ולכך אפילו שלא בין הגתות מותר:

ך ובמקום שנתגו לחביל מים ביין ובי. ה"ה דאם היה הטעם נרגש אפילי שלא כין הנמקום שנתגו לחביל מים ביין ובי. ה"ה דאם היה הטעם נרגש אפילי שלא כין הגמות מותר וכמ"ש ביין עירוב היין קשם ברך דתרויהו שים היכל דטעמו נרגש וכן השוה אותה הטור בס" מ"ת ס" רכ"עו אלא מפני שאין אדם מערב כ"כ מים ביין שיהא טעמו נרגש דוה אינו מלוי ומפני כן לא כתבו רביעו וכמ"ש ה"ה והמחבר לא הביא שיהא טעמו נרגש דוה אינו מלוי ומפני כן לא כתבו רביעו וכמ"ש ה"ה והמחבר לא הביא

דינו של רבא שאינו מצוי אבל לעיל ביין דבר מצוי הוא לערב יין קשה הרבה ביין רך שיהא טעמו נרגש: ת אסור לערב שמרים בין ביין ביים כול. נפרק המפקיד (דף מ.) למריגן למר לציי כשתמלא לומר לדברי ר' יהודה מותר לערב שמרים לדברי חכמים אסור לערב שמרים ובני שאמתם מונו דברה ר" יהיהה מנדהל דברי מנתים נדבר ומנחים לחברים אחרים במחרים לדברי מכנחים להבי משכחים לדברי ר" היהה מנדהל לדברי מכנחים מוחר לערב שמרים לדברי ר"י אסור לערב שמרים ע"כ. וטעם שניהם מפורש שם ופירש רש"י מוחר לערב שמרים מחורר שמן למבירו סחם במש שמריו מוחר לו לערב ולגלבל שמרים המשיקשות שיחזרו וימערבו עם השמן במוך מדר ע"כ. דברי רבי היהיה היודה הוזרכרו שם במשבה ר"י אחתר אף המוכר שמן מוחקל לפבירו כל ימוח השנה ה"ו מקבל עליו לוג וממלה שמרים ע"כ. ודברי רבי ומוח למשבל עליו לוג וממלה שמרים ע"כ. ודברי רבינו אפשר לפרשם בשני פנים או דסבירא ליה

ב ג אין מפרכמין כו' עד נדגרים אלו אסורים, פרק הזסג (דף מ'): ואין מוברין עד שהנגילה אללו. פ' גיד הנשה (דף ל"ד): ד ז מותר לכור את הנרייםין כו' עד וגלנד שלא יתסוין לערכ. פרק הזהב (דף מ'): ח י אסור לערב השפרים עד אלא השמירים גלנד. פרק המפקיד (דף מ'):

ששנה וך יהודה ורבון דמוכר לו שמן מזיקק בפירוש ובכי הא סברי רבון דימן לו שמן דממוקם כ" יהודה ורבון דמוכר לו שמן מזיקק בפירוש ובכי הא סברי רבון דימן לו שמן די בלי שמרים אבל במוכר שמן סחם מודו רבון לרי יהודה והוא ז"ל פסק כתכמים ולכך כמב דבשמן מזוקק אינו מקבל שמרים ובסחם יקבל לוג ומחלה שמרים כדברי רי יהודה דאפילו רבון מודו ליה בסחם ולפי זה ספק כלישל קמא דהיא סברת אביי דסבירא ליה דלבדרי חכמים אסור לערב שמרים ומפני כן כתב אסור לערב שמרים בין ביין בשמן מזוקק כ"ל שנחן לי מוזקק ובאמן הא במוכר שמן סבם ומה שאמר המנוכר שמן מזוקק כ"ל שנחן לי מוזקק ונשארו השמרים בידו אבל לא הזכיר בשעת המנאי מזוקק ובכי הא סבר ר"י דייול לו שמן זך בלי שמרים והוא ז"ל ספק כר"י דבשמן ספם שומק מודה ר"י לרבון דבי מזוק יתן לו שמן זך בלי שמרים והוא ז"ל ספק כר"י דבשמן ספם שלאל אוג ותחלה ובמפר מווקק יתן לו שמן זך דבי הא אפינו ר"י מודה ולפי זה ספק כלישל בחרא דר"ש דאתר דלדברי ר"י אסור לערב שמרים ודעה סרבה מפראש לכדש כן דברי רבינו וכמ"ש הרב להדברי ר"י אסור לערב שמרים ודעה הרה מפריש הראשון. והרב מהרה"ק ז"ל בסימן בחרה הדבר כדברי ה"ה ומוחן ענו מ"ת מ"ש שם דהך זיש מי שפיש שהחכר מוכר הכרים הדבר כדברי ה"ה ומוחן ענו מ"ת מ"ש שם דהך זיש מי שפיש שהחכר שהוכר הכרים הדבר כדברי ה"ה ומוחן ענו מ"ת מ"ש שם דהך זוש מי שפיש שהחכר שהוכר הכרים הדבר כדברי ה"ה ומוחן ענו מ"ת מ"ש שם הכך זוש מי שפיש שהחכר מהרי״ק ז״ל בסימן רכ״ט אבל דעת ה״ה לפרש כפירוש הראשון. הרב מהרי״ק ז״ל בסימן מהרר״ק ז״ל בסימן המכר הכריה הדבר כדברי ה״ה ונמון ענו מ״ת מ״ש שם סדף ורש מי שפירש שהחכר בדברי היה היא דרלה לפרש כן בדברי הרמנ״ם ז״ל אין זה במשמע דברי ה״ה ז״ל שאמ״כ כתב ופסק כלישוא לחלה לפרש כן בדברי הרמנ״ם ז״ל אין זה נמשמע דברי ה״ה ז״ל שאמ״כ כתב ופסק לאה לבישוא במרא דר״ם כדכינינת עם שהשבר לדחית דוססק רביינו שכתב ה״ה אל קלי אלה לפי פירושי וחסך יש שיש שיש שבירש אל הצה לפרש כן בדברי בינו אלה בדברי הגמול בלבד. א״ת חך כתב דבינו אלמור לערב שמרים של חל מתכר מתום לא שמים שמון סחם מוחר ליתן לו שמרים י״ל דגורינן אטו בשמפיש לו מזוקק הלבך לה יערבם ביתד אלה לשל שמרים של אמש בשפרים וביו. בכיים הואב (רף ס.) שניו מסקון מור וש לא מש בשפרים וביו. בכיים הואב (רף ס.) שניו ואין מערבים שמרים של מש בשחים של אמש בשפרים וביו. בכיים הואב (רף ס.) שניו אלו מערבים שמרים של אמש בשפרים וביו. בכיים הואב (רף ס.) שניו אלו מערבים של היו של אמש בשפרים וביו. ביין שהלי וו הלא של יום בשל אמש בשפרים וביו. בישו אמן מערבים שמרים של אמש בשל משם ושאור ופיש"ש של אמש בשל מום לו מוכריו ופיש"ש של אמש מושל וו מולרו השמרים של מום לו שמריו ופיבש״ה של אמש מוש שמתי יון זה תקלקלים בל אמש ונשארו השמרים און מערבין אמרי וון זה תקלקלים בל אמש ונשארו השמרים און מערבין אחרי יון זה תקלקלים בל למש ונשארו השמרים און מערבין אחרי יון זה תקלקלים בל אמש ונשארו השמרים און מערבין אחרי יון זה תקלקלים היו

הגהות מיימוניות

ד [5] בתבמים לגבי רבי יתודה דאמר לא יהלק כו' לא יהפור ע"כ: ח" (לשון סמ"ג לאיין סימן ק"ע (דף ס"א.) יש מקומות שנהגו למכור פירות מנוקין וברורים והיינות והשמרים צלולים והכל כמנהג דמרינה לפיכך אמר בירושלמי פרק שני דכלאים הלכה

שהוא ירא אלקים שנאמר [ויקרא שם]

לא תונו איש את עמיתו, ופירוש

עמיתו, עם שאתך בתורה ובמצוות, אבל

אם אינו ירא אלקים הרי הוא מאנה

את עלמו, ומותר להוניהו ג"כ, עכ"ל.

נראה דפירש ג"כ למור"ם כן דחדא

קאמר, וזה אינו, ולפי דברי עיר שושן

מלה מנים בדלם מנים: מעיף ב' הן

לפי שדמעתה מצויה. גמרל פרק

הוהב [[ב"מ] דף נ"ט [ע"א]], ור"ל לפי

שהאשה רכה בטבע ועל לער מעט היא

צוכה, והשם יתברך מקפיד על

הדמעות, ומייתי שם עלה בגמרא מימרא דאמר אף על פי ששערי מפילה

ננעלו שערי דמעות לא ננעלו. שנאמר

[בתחילים ל"ט י"גן שמעה תפילתי ה'

ושועתי האזינה אל דמעתי אל מחרש,

ופירש רש"י [ב"מ שם ד"ה שמעה],

אע"פ דרישה דהרה לשון בהשה הוה,

מ"מ מ"ש אל תחרש לשון עתיד הוא,

והכי קאמר, בואת אני בוטח שאין

הדמעות, דאל תחרש ואל מעשה ואל

מתן כולן משמשין לשון בקשה ולשון

עתיד, כמו אל יתן למוט [תהלים קכ"א

בין הרי לשון בקשה, ולא חתן לי

מאומה [בראשית ל' ל"א] הוא לשון

עתיד, ע"ש. ובעיר שושן כתוב ז"ל,

השם יתברך ומדותיו:

מדרכך לשתוק (ולחרש) [*ולהחריש] על ע־פּרש׳י

סימן דכח שעיף א' או כך אונאה בדברים. דילפיטן לה מדכתיב הל"ל שאינו בתורה ובמצוות, אלה נראה דכונת המדרש היא כפשוטו, כיון [ויקרא כ״ה יייז] ולא חונו איש אם עמיתו ויראם מאלקיך. דאי לאונאות דאין דרך בני אדם להונות אדם את עצמו, משו"ה אינו נקרא עמיתך, ממון כבר כחיב ושם שם יידן וכי חמכרו ממכר לעמיתך או קנה (לא) שאינו מכלל בני הישוב והדרך ארץ, ומשום הכי נמי סחם כאן מור"ם.

> אם כונתו להונות: בן נענה מיד. ילפינן לה בגמרא [ב"מ ב"ט ע"א] מדכתיב [עמוס די די] הנה ה' נלב על סומת אנך ובידו אנך, ואנך הוא לשון אונאה, ומדכחיב נלב על אוך, משמע שמוכן לשמוע, ומדכחיב ובידו חנך, משמע שאינו ניתן להמחין ולישא עוונה, אלא כביכול תפשו העבירה דהאונאה בידו לענוש עליה מיד, ומזה אמרו [שם] כל השערים ננעלו חוץ משערי אונאה: בן אלא דיראי השם. דדרשו [בב״מ שם] מדכחיב [ויקרא שם] לא תונו (עמיתך) [איש את צמיתר], עם שאתך בתורה ובתלוות: דן ומי שמאנה את עצמו מותר להוגות. כנ"י בסוף פרק הזהב [המובא בציונים אות ב'] כתכ דכן חיתה במדרש, וסיים בו דזה אינו קרוי עמיתך, עכ"ל. ושמעתי מפרשין דר"ל, אם אחד מאנה אומך, ג"כ אחה מוחר להונהו, ועלמו דכחב, ר"ל עלמו של זה שמחיר לו המדרש לחזור להונהו. ואינו נ"ל, דלשון עלמו אינו משמע כן, דהל"ל מי שמחנה חותך. ועוד, מחי איריא עלמו ואוחו, אפילו מאנה לאחרים ג"כ אחה מוחר להונו. אלא נראה לי דר"ל שמולול בכבוד עצמו ונפשו, על כזה לא הזהירה התורה וגם אחרים מותרים להונהו ולזלזל בכבודו. ולכאורה נראה דהטעם הוא משום דחים כזה חינו ירא שמים, וכן משמע קלת בנ"י דכתב שם לפני זה ג"כ הדין דמי שחינו ירח שמים חינו מוחהר עליו. אבל לא נראה לי, דאם כן לא הוה ליה לכתוב סתם שאינו קרוי עמיתך, אלא

[אל] סוטו כו׳. וכחיב ביה ויראת מאלקיך, לפי שהן דברים הנמסרים ללב ∗הובעיר שושן עירבב הדברים וכתב ז"ל, י״א דאין מוחהרין אלא על מי

במקח וממכר ובו כ' סטיפים את עלמו מותר להוניהו. מצויה.

סימן רכח

אסור להונות כדברים ולנגוב דעת הבריות ולרמות

א לכשם שאונאה במקח וממכר אוכאה בדברים וגדולה אונאת דברים מאונאת ממון משזה ניתן להשבון וזה לא ניתן להשבון וזה " בגופו וזה בממונו יוהצועק על אונאת דברים בונעבה מיד. הגה ⁶ויש אומרים דאין מלווין על אונאת דברים אאלא ליראי השם דוביומי שמאנה

- ב 'צריך ליזהר כיותר באונאת הגר בין בגופו בין בממונו לפי שהוזהר עליו בכמה מקומות.
- ג 'צריך ליזהר באונאת אשתו ^{הו}לפי שדמעתה

ד סכיצד הוא אונאת דברים לא יאמר 'לו בכמה אתה רוצה ליתן חפץ זה והוא אינו רוצה לקנותו "היו חמרים מבקשים לקנות תבואה לא יאמר להם לכו אצל פלוני והוא יודע שאין לו למכור 'אם היה חבירו בעל תשובה לא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים אם היה כן גרים לא יאמר לו זכור מעשי אבותיך לאם היו יסורין באים עליו לא יאמר לו יוכדרך שאמרו חביריו לאיוב הלא יראתך כסלתך זכר נא מי הוא נקי אבד גילאם נשאלה שאינו שאינו למי שאינו יודע אותה חכמה מה תשיב בדבר זה וכן כל כיוצא בדברים אלו.

אף על אבירו 'אף על לכנות שם רע לחבירו 'אף על

שדמעתה מלויה ואונאתה קרובה לבוא, שנאמר ואל דמעתה אל תחרש, ונראה דטעות סופר הומ*, ול"ל ודמעמי: כברתוקו מעיף ד' זן כדרך שאמרו חביריו שלפנינו לאיוב בו׳. והם שחמרו לו כן, מפני

שהיה איוב מטיח דברים כלפי השגחת עיין מכילתא פרשת משפטים פ׳

ציונים ומקורות סימן רכח 6) נ"י פ" סומל "ב"מ ל"ב ע"ב מרפי הרי"ף. ד"מ 6". כ) ["]עס כעס המדוט". נ) לשון ומנ"ס פרק י"ד ממסירה דין י"ד. סימן רכח 1) תיבת: לו נשמטה ממהדורת הבאה"ג ואילך.

באר הגולה

סימן דכח סעיף א' א. (ליקוט) ויש אומרים כו'. עיין נאר הגולה סימן דכח סעיף א' א. (ליקוט) ויש אומרים כו'. עיין נאר הגולה סימן דכח סעיף א' א. (ליקוט) ויש אומרים כו'. [אות די]. ועוד לתב [הג"י המובא בציונים אות אין שם, וכמ"ש כסוף פ"ג נ"ס ע"ב, וכ"כ הרמב"ס בפי"ד (החבירה) דין י"ב. ב. מיתול דרב דמגילה [כ״ה ע״ב] האי מאן דסני כוי. ובס״ג דשבח [מ׳ אין מאן דעבר אדרבנן שמואל בר נחמני שם. ג. מימרא דרב חסדא שם דף נ״ע ע״א. כו". בגימל שין פוף פ"ג דמגילה שם, ע"ש בנ"י ובב"ש שםן שפירט כמה ד. ממימרא דרב חנינא בר אידי, לא חונו איש עמיחו וויקרא כ־ה ייזן, עם :(ע"כ)

שאתך בתורה ומצוות אל תונהו, שם בגמי. וכ"כ הב"ח ושעיף אין בשם המרדכי, מדקמני אם היה בעל חשובה לא יאמר לו וכו׳ [משנה שם דף כ"ח ע"צן, משמע דאם אינו בעל משובה אין בו משום אואח דברים, מספר החכמה, עכ"ל. ה. ע"ש ובניי בשם המדרשן, ששם כחוב אם הונה עלמך. וולע"ד פשוט שפירושו, דאם הונה אותך גם אתה מותר להוניהו. סעיף ב' ו. שם [במור] סעיף ב', שם [ב"מ נ"ח ע"ב] במשנה, וכרייסא (שם) דף נ"ט ע"ב. סעיף ג' ז. מימרא דרכ שם (ב"מ נ"ט) ע"א. סעיף ד' ח. שם (ב"מ נ"ח ע"ב) במשנה. ט. ברייסא שם. י. שם במשנה ושם בבריימא. כ. שם בבריימא. ל. כ"כ הרמב"ם בפי"ד (מחבידהן דין (ד') (י"ד). וכתב הרב המגיד, זה אינו מבואר, אבל יש ללמוד דבר מדבר, ופשוט הוא. סעיף ה" מ. מימרא דרבי חיימל עם [ב"ח נ"ח נרב]. נ. כדמפרש בנמרא שם, ופירש רש"י [דיה דדש] ואין

סימן רכח סעיף אי א. עצמו. נ"ל דר"ל שמולול בכבוד עלמו ונפטו, על כזה לא שמעה תפלחי וגוי, אל דמעסי אל תחרש, הע"י, אע"ג דרישא דקרא לשון בקשה הזהירה התורה, וגם אחרים מוחרים להונהו ולולול בכבודו, דלא נקרא עמיסך, שאינו הוא, מ"מ אל תחרש לשון עחיד הוא, והכי קאמר, צואח אני צועח שאין מדרכך לשחוק בכלל בני הישוב ודרך ארץ. סמ"ע (פקידו): סעיף ג' ב. מצויה. ש"ס פרק הוהכ, (ולחרש) וולהחריש) על הדמעות כוי, ע"ש. שם (פמיע סקיה): סעיף ד' ג. לאיוב. ור"ל לפי שאשה רכה בטבע ועל לער מעט היא בוכה, והש"י מקפיד על הדמעות, ומייתי שם הא דאמרו אע"פ ששערי תפילה נועלו שערי דמעות לא נועלו, שנאמר

והם שאמרו לו כן, מפני שהיה מטיח דברים כלפי השגחת הש"י ומדותיו. שם נסמ"ע

גניבת combining both types of סעיף ו' combining both types of דעת in one halacha?

מפני הכצוד, וכמו שכחבתי לפני זה

[סק״ח]: יאן שהוא מלא. יק גולקין

כאן שהוא מלא יין על דרך שנאמר

[משלי ל"א ר'] תנו שכר לאובד ויין למרי

נפש, ובעיר שושו כתוב שהוא מלא

מאכל וסובר האבל שבא זה להברוסו.

וראשון נראה בעיני עיקר, כי סעודת

הבראה אינה אלא בסעודה הראשונה

דאבילות, וכאן מאבל סתם כל שבעה

מיירי: בעיף ח' יבן עזר של

בהמה מתה. נטול (סעיף ז׳) כתכ,

מנעל של בהמה מחה. ובגמרת וחוליו

צ"ד ע"א] יהיב שני טעמים, חדא, דשל

מתה אינה חזקה כל כך, והשני, מפני

הסכנה, דשמא נחש נשכה ומתה והארס נכלע בעורה: יגן ושמן צף

עד פיו. כן הוא בגמרא [שם], וקאמר

דמעשה היה כן, וזימן זה שנשתלחה לו

אורחים דסבר שיש לו שתן כל נרכן,

לפוף מצא שמחמיו היה יין ונחבייש,

וחנק את עלמו: סעיף ש' ידן כגון

לצבוע זקן עבד כו׳. פירום זקן של

עבד סבא שהוא לבן ולבעו שחור כדי

שיהא נראה ככחור, ונקט זקן, משום

דמעשה כך היה בגמרא סוף פרק

הזהב [ב"מ ס' ע"ב] ז"ל, ההוא עבדא

סבא דלבעיה לרישיה ולדיקניה כו׳,

ואע"ג דשם קאמר ג"כ דלבע לראשו,

כאו לא נחט ראש משום דאפשר לכסויי

לשערום ראשו, משא"כ זקן שהוא

בגלוי. ויש גורסין עבד זקן, פירוש,

לעבד שהוא זקן, ואיירי שלבע גם

לכסשו:

מעיף ו' זן אם יש מום במקחו כו'. פירוש, אט"פ שאין בו המכורות, והכי מסתבר, דמסתמא אין החנוני קונה יין אא"כ טועמו אואאם ממון מ"מ היה לו להודיעו, והוא דומה לגניבת דעת דאסור מחילה: בעיף ו' דו והוא ריקן. פירוש, והוא יודע בו שלא יסוך, אע"ם שאין בו חסרון ממון: בו 78 יסרהב. פירוש, לא יפציר בו, ומשו"ה דוקא אסור מפני גניבת דעת, דסבירו יחזיק לו טובה חנס, אבל ומדכתב לשון זה, וגם אחר זה כתב ולא ירבה לו במקרובת, דקדקתי אם היה בו שמן, אף שיודע בו שלא יסוך מוחר לו לדבר בוא וסוך ממנו,

> להפציר בו ולהרבות שלא כנהוג הוא דחסור, כשאבל לדבר לו פעם אתת ושתים בוא אכול עמי, מוחר, כי אדרבה אם לא ידבר עמו כן ימבוה חבירו, דהרואים שנכנס ויוצא ואינו מכבדו לומר לו בוא ואכול עמי, יאמרו שהוא מפני שפלוחו, כי אין הכל יודעין שנמנע לומר כן מפני שיודע שאינו עייו הַעָּרות סועד*, וק"ל: מן ולא יפתח חביות הפתוחות לחנוני בוי. לשון הגמכל [חולין צ"ד ע"א] הוא המכורות לחנוני, פירש רש"י [ד"ה ולא], כל חביותיהן מגופות היו, וכשבא אדם חשוב אללו פותם אותו להשקותו יין חוק, ואם מכר חבית שלימה לחנוני והיא עדיין אללו, לא יפמחנה לאורם הבא מפני שגונב דעתו להחזיק לו טובה חנם, דהסבר זה הפסד בדול נפסד על ידו שהרי חבית זו משתר חסירה וניןתקלקל יינו, חה ימסרנה מיד לחנוני שמכרה לו. ושם בגמרא מסיק ואם היה האורח חביב עליו דבלא"ה היה פומח לו, מותר, וחב"י נסעיף זין הביאו ותמה על הטור שהשמיטו. ולשון הטור [סעיף ד׳] והמחבר שכתבו, לא יפחח חביות הפתוחין, משמע דהתביות כבר נפתחו בשביל החנוני, חה הבע"ה מראה נפשו לפני האורם כאילו מחה פחחו בשבילו. וזה ג"כ אסור, ולא אמרינן איהו דאטעיה נפשיה דהיה לו לראות שפתוחות היו כבר, ואפשר שגירקתן הימה כן בגמרא, הפתוחות ולא

בפרישה (דרישה סעיף ז׳ן לדוקא בכה"ג

פי שהוא רגיל באותו כינוי אם כוונתו לביישו אסור.

מסכר או במקח וממכר או ⁰אסור לרמות בני אדם לגנוב דעתם כגון יואם יש מום במקחו צריך להודיעו ללוקח "ואף אם הוא גוי לא ימכור לו בשר נבילה בחזקת שחוטה ^מואף לגנוב דעת הבריות בדברים שמראה שעושה בשבילו ואינו עושה אסור כיצד חוללא יסרהב [בחבירו] שיסעוד עמו והוא יודע שאינו סועד ולא ירבה לו בתקרובת והוא יודע שאינו מקבל "זולא יפתח חביות ^קהפתוחות לחנוני וזה סובר שפתחם בשבילו אלא צריך להודיעו שלא פתחם בשבילו ^יואם הוא דבר דאיבעי ליה לאסוקי אדעתיה שאינו עושה בשבילו ומטעה עצמו שסובר שעושה בשבילו לכבודו כגון שפגע כחבירו כדרך וסבור זה שיצא לקראתו לכבדו אין צריך להודיעו.

ז "לא יאמר לו סוך שמן מפך זה חוהוא ריקן "ולא ילך לבית האבל וכידו כלי ריקן וסובר האבל ^{יאו}שהוא מלא [⁴יין] ואם הוא עושה כדי לכבדו מותר.

ח "לא ימכור לו יבועור של בהמה מתה בחזקת שהיא שחוטה ולא ישלח לו חבית של יין יגורשמן צף על פיו.

ט אין מפרכסין לא אדם ולא בהמה ולא כלים ירוכגון לצבוע זקן עבד העומד למכור

יאכטוטות ועו 2) כ״ה במהרורת הסמ״ע וכ״ה בטור, ובד״ר: י<mark>טרהב עמו</mark> **שיטעוד עמו.** 3) כ״ה בד״ר ובטור, ממהדורת תק״ב ואילך: **ולילך.** 4) תוספת מהדורת הסמ״ע. ועיין סמ״ע סקר״א.

ערך לחם

םימן רכה מעיף ה" בסופו. ובשם של פגם משפחה אין לו הלק מובה וכלא רעה. ותשובה מועלת לכל דבר. תום' (בבאן מציעא נ"ח ב' נדיה חוץ]. לישנא בישא, אע"ג דלית ליה לקבולי, למיחש ליה מיבעי. גדה ם"א לעוה"ב. תום' מגילה כ"ז ב' נדיה ולא כניתין. הרגיל להלבין פני חבירו ברכים אין לו חלק לעוה"ב, ומ"מ אין נידונין יותר מי"ב חודש, ואח"כ שוהין כלא

באר הגולה סעיף ו' ס. לשון הרמב"ם שם ריש פי"ח (מחכירה), וטור סעיף ה', וניחר הרמב"ם עם שישאחד ישראל ואחד כוחים שוים בדבר זה. ע. לשון

ביאור הגר"א סעיף ט' (ליקוט) כגון כו'. *שס [כ"מ ס' ע"ב].

הטור סעיף ו' מעובדא דשמואל חולין דף ז"ד ע"א, וביאר הרמב"ם שם דין ג' אע"פ שהנכילה אללו כשחוטה. פ. ברייתא משמיה דר' מאיר שם ובחוריוז. ל. כמב הסמ"ע נשקיח, שנראה לו שדוקא להפציר כו ולהרכוח שלא כנהוג הוא דאסור, ב™אבל לדבר לו פעם אחח ושחים בוא אכול עמי מוחר, שאם לא ידבר הוא חבר עמו כן ימבוה חבירו בפני הרואים, שיאמרו מפני שפלוסו נמנע לומר כן, כי אין הכל יודעין שאינו סועד, עכ"ל. ק. בנוסחאות הגמ' שלפנינו [שם] שהיקשיחו ההשלאהו המכורות לחנוני, ופירש רש"י וד"ה ולא), כל חביוסיהם מגופות היו, וכשבא אדם חשוב אללו פוחח לו חבית של יין חזק, ואם מכר חבית לחנוני שלימה הב אחדוי ועדיין היא אללו לא יפתחנה לאורח הבא לו, מפני שגונב לבו להחזיק לו טובה מנס, כסבור זה הפסד גדול נפסד ע"י שהרי חשאר החביח זו חסרה שטוים. אר ועדיין היה מננו כה יפנומנה נהורט הבנו הן, נושי שגונב כנו שהורץ כי שובה מנה, בשבו היה בשבי היה בשבי היה משברים ויסקלקל יינה, חה ימסרנה מיד למנוני שימכרנה. [מחיע שקיים]. ר. מעובדה דמר זוטרא בריה דרב נממן ורבא ורב ספרא דהוו פגעי אהדדי וכר, שהנורי ביינה היה בשביים ביינה של משברים ביינה של היה דרבייל וכראתר ליה רבא לרב ספרא, שם ע"ב. סעיף ז" ש. טור שם נסעיף ז"ג וכרייתא שם וחודין צ"ד ע"אן. סעיף ח" מ. שם ובטור טעיף ז"ג ברייתא " שם [חולין צ"ד ע"א]. ומפרש שם שני טעמים, אחד, מפני שמחעהו, ואחד מפני הסכנה, ופירש רש"י, שמחעהו, שאין טורה של מחה מאליה חוק כשל בריאה שחוטה, א"נ מפני הסכנה, שמא מחמת נשיכת נחש מחה והארס נבלע בעור. סעיף ט' א. משנה פ"ד דב"מ דף ס' ע"א, וכדמפרש לה בנמרא שם ע"ב.

דומה לגניבח דעם דאסור אע"ם שאין בו חסרון ממון. שם [סמ"ע סק"ו]: ה. לו טובה חנם, אבל אם היה בו שמן, אף שיודע בו שלא יסוך, מוחר לו לדבר בוא וסוך להודיעו. בש"ם מסיק דאם היה האורם סביב עליו ובלא"ה סיה פותח לו, מותר, ממנו, מפני הכבוד. שם וסמ"ע הק"ו: סעיף ח' ז. צף. בש"ם אמרו דמעשה היה והכ"י הכיאו וחמה על העוד שהשמיעו. שם [סמ"ע סק"ע]: סעיף ז' ו. ריקן. כן, וזה שנשמלח לו זימן אורמים דסבר שיש לו שמן כל לרכן, לסוף מלא שמסמחי יין

ליקוטים אלו היו לפני

כאר הימב

סעיף ו' ד. מום. פירוש, אע"פ שאין בו אונאת ממנו מ"מ היה לו להודיע. והוא פירוש, והוא יודע בו שלא יסוד, ומשו"ה דותא אסור מפני גניבת דעת, דסבירו יחזיק

הפנים מאירות]

כיאור דברי הרמב"ם בסברתו שנזלת ונגיבת הנוי אסורה מן התורה והצלתו ממענת מהרש"ל והשנות על מהרש"ל • יישוב תמיהת הרב המניד על הרמב"ם בדין עושק ונזל • יישוב קושית התום' באיזהו נשך ר"ה לעבור עליו לדעת הרמפים • פלא בדברי התום' הנזכר • יישוב כמה קושיות של התום' באיזהו נשך ובהמקבל לדעת הרמב"ם במוב שעם • ראיה לסברת הרמב"ם הנוכרת מסונית הגמרא • השגה על הכסף משנה • יישוב תמיהת הכסף משנה על הרמב"ם • מותיב ומפרק בגמרא • פלא על התום באיזהו נשך • סילוק מענת הרב המניד מהרמב"ם • השנה על ה"ה מהר"ר אברהם ברודא מפראנ • יישוב דכרי הרמב"ם כדין הכובש שכר שכיר במוב מעם

פרוסטיץ. למחותני ה"ה מהר"ר מאיר נר"ו אב"ד שם [בעל ומדות טובות וישרות לזכותנו לַטוב לנו, וזה ברור מאוד ^(ב).

> ראיתי מה שכתב מעכ״ת בשם ה״ה מחותני מהר״ר אברהם ברודא מפראג על קושית מהרש"ל (ב"ק פ"י סי' כ) על הרמב"ם (הל' גזילה פ"א ה"ב) דסבירא ליה (לפי דעת מהרש״ל לאפוקי לפי דעת הכ"מ) שגזלת וגנכת הגוי אסורה בלאו כמו של ישראל. ודבר תימה הוא בעיני כי התורה בכללה ובפרטה

לישראל ניתנה עכ"ל מהרש"ל. וכתב עליו הרב הנ"ל

שהיא קושיא חוקה.

ולמעמיה דמהרש"ל תיקשי לנפשיה הא איהו גופיה סבירא ליה דאפשר דהנהו דרשות (שם ז, טז) דואכלת את כל העמים כזמן שהם מסורים בידך, וכן (ויקרא כה, ג) וחשב עם קונהו שלא ימשכנו ויצא, דרשות גמורות נינהו וכן הוא האמת לדעתי, ותקשי למהרש"ל והאיך נצטווינו במצות עשה שלא לגוזלם דמה לי מצות עשה או לא תעשה, דכשם שהאזהרות והמניעות שבתורה אינן אלא לישראל ולא לאומות כך החיובים והעשין אינן אלא לנו, ואדרכא החיובים יותר נראה שאינן אלא לישראל כי כן לא מצינו במצות בני נח אלא אזהרות ומניעות לכד מאברהם, שיצא מהם באהבת ה' יתכרך, אותו ציוהו במצות המילה, אלא על כרתך אין זה ענין לזה שהאומות לא נצטוו להיות פועלים ועושים מצות התורה אבל אנחנו נצטוינו עליהם בהרבה מצות, ואף מאן דאמר גזל הגוי מותר נמי הוי תיובתיה דמהרש"ל, דהא איצטריך לדידיה רעך למישרי גזל הגוי, ואי כסברת מהרש"ל דלא ניתנה אלא לישראל וכר׳ רעיך למה לי הא ממילא ידעינן ליה, אלא וודאי אין זו סברא ודו״ק (ג).

ולי דברי מהרש"ל תמוהין מאוד, ומה ענין דהתורה לישראל ניתנה ולא לגוים שהביא מהרש"ל ומה זו קושיא להרמב"ם, אטו משום לתא דידהו הוא, וכי הרמב"ם סבור שהגוי נצטווה שלא יניח לישראל לגזלו או לגנוב ממנו, והלא אנחנו נצטוינו שלא לעשות מעשים מכוערים, ולא יהא אלא גונב על מנת למיקט או על מנת לשלם תשלומי כפל אף שאינו מתכוין לגנוב, ולא עוד אלא שמתכוין לטובת הנגנב, עם כל זה נצטוינו אנחנו שלא להרגיל עצמינו לגנוב, וכבר מצינו שני לאוין מפורשים כגוים (דברים כא, יד) לא תתעמר בה ומכור לא תמכרנה בכסף, וכשצרין על ערי הגויים נצטוינו להניח כה רוח אחת מכלי מצור לכל מי שירצה להמלט על נפשו כמה שכתב הרמב"ם ז"ל בהלכות מלכים פרק ששי דין ז׳. וכן (שם כ, י) כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת אליה לשלום (x), ואף כבעלי חיים בלתי מדברים נצטווינו על צערם מדאורייתא למאן דאמר (ב"מ לב ע"ב), ואותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד (ויקרא כב, כת), ומצות שלוח הקן יש בה עשה ולא תעשה, ואף בצמחים נצטוינו (דברים כ, יט) לא אלא אכור הפעול אלא השחית את עצה, וכל זה אינו בעבור בעבורינו אנחנו הפועלים לקנות בנפשנו דעות אמתיות

ומה שתמה הרב המגיד על הרמב״ם שפירש איזהו גוזל זה הוא הלוקת ממון אדם בחזקה, ואיזהו עושק זה הוא שבא ממון חבירו לתוך ידו ברצון הבעלים וכיון שתבעוהו כבש הממון כו׳. ובפרק המקבל וה הוא גזל זה הוא (ע"א) אמרינן זה הוא גזל זה הוא עושק, ולמה חילקן לעבור עליו בשני לאוין. נ״ל ברור שדעת הרמב״ם שפשוטו של מקרא הוא לכנות גוזל החוטף כחזקה וכדמייתי הרב המגיד מפרק מרוכה (ב"ק עט ע"ב) כגון (ש"ב כג, כא) ויגזול החנית מיד המצרי, ובפירוש הביא כן הרמב״ם ז״ל בספר המצות אשר לו מצוה רמ״ה וזה הוא העיקר השני שהשריש הרמב״ם

There seems to be a מהרש"ל between the מהרש"ל and the מהרש"ל. The מהרש"ל holds that the גניבת דעת of גניבת דעת is because you are affecting the person who is being deceived. The Chacham Tzvi's opinion is that it's אסור because it is a destructive middah.

וזה הוא תנור של עכנאי מאי עכנאי אמר רב

יהודה אמר שמואל שהקיפולי דברים כעכנא

זו ושמאוהו תנא באותו היום השיב רבי

אליעזר כל תשובות שבעולם ולא קיבלו

הימנו אמר להם אם הלכה כמותי חרוב זה

יוכיח נעקר חרוב ממקומו מאה אמה ואמרי

לה ארבע מאות אמהף אמרו לו אין מביאין

"ראיה מן החרוב חזר ואמר להם אם הלכה

כמותי אמת המים יוכיחום חזרו אמת המים

לאחוריהם אמרו לו אין מביאין ראיה מאמת

המים חזר ואמר להם אם הלכה כמותי

כותלי בית המדרש יוכיחו המו כותלי

בית המדרש ליפול גער בהם רבי יהושע

אמר להם אם תלמידי חכמים מנצחים זה

את זה בהלכה אתם מה מיבכם או נפלו

מפני כבודו של רבי יהושע ולא זקפו מפני

כבודו של ר"א ועדיין ממין ועומדין חזר

ואמר להם אם הלכה כמותי מן השמים

יוכיחו יצאתה בת קול ואמרה מה לכם אצל

ר"א שהלכה כמותו בכ"מ עמד רבי יהושע

על רגליו ואמר ™*לא בשמים היא מאי לא

בשמים היא אמר רבי ירמיה שכבר נתנה

תורה מהר סיני ◊ אין אנו_משגיחין בבת קול

שכבר כתבת בהר סיני בתורה י אחרי רבים

להמות אשכחיה רבי נתן לאליהו א"ל מאי

עביד קוב"ה בההיא שעתא א"ל קא חייך

ואמר נצחוני בני נצחוני בני אמרו יאותו

היום הביאו כל מהרות שמיהר ר"א ושרפום

באש ונמנו עליו וברכוהו ואמרו מי ילך

ויודיעו אמר להם ר"ע אני אלך שמא ילך

אדם שאינו הגון ויודיעו ונמצא מחריב את

עין משפמ נר מצוה קפח א מייר ס"ט מהלי יסודי החורה הלי

קפש בגד מיי פייד מהלי מסירה הלי

טו טו סמג לארן קעא טוש"ע ח"מ סר רכה

:3 קשף

הגהות וציונים

לון ראשונים (גם נמויי

ה סמג לאין הע הני

פסחים קיד. ינמות יד. ג) ופירוש על זה ד"ה א"ל מפני שסורןן, 7) מו"ק פ"ג ה"א (י:), קמן משמרת ונחוס' דנדה 1: ד"ה הקשהן, ו) בע"א, ו) שמות כב כ.

גליון הש"ם

קדושין דף ע ע"כ תוספות ד"ה קשים שם מפני שסורו. עיין מרש"י הוריות דף יג ע"ל ד"ה לתר להו:

א) לא בשמים הוא לַאטר טִי יַעַלָּה לְּנוּ וַיִשְׁמָעֵנוּ אֹתָה וְנַעֲשֶׂנָה: ורברים ל. יבו

ב) לא הַדְּיָהְ אַחֲרֵי רַבִּים לְרָעֹת וְלֹא תַּעֲנָה רבים להשת:

[ששת כג, ב] בָּאָרֶץ מְצְרָיִם:

בפירות. בעל הכית שאומר פירות דו ובי ינור אחף גר

ה) ולא תונו איש את עַמִיתוֹ וַיָרַאתַ מַאַלֹּהָיוִ

ם וגר לא תלמץ ואמם מצרים: (שמת כנ, מן ז) אם כָּסֶף תַּלְיָה אָת עַפֶּי אָת הָעַנִי עַפְּדְ לֹא תַּהְיָה לוֹ בְּנִשָּׁה לא תשיטון עליו נשך:

ליקומי רש"י

וברכות יטון. כל מהרות. ככ:]. שיפורא. שופר

מברות שמידר ר"א. ע"י מעשה שאירע נשאלה הלכה זו נבים פסחים רפי) דהלכה כב"ה משום דינאה בת קול שאני הכא שבא טהרות וטיהרם ר"א והביאום ושרפום לפניו: דבש שחורים. ענין

לער ואכל: אף הוא קרע בגדיו. שהמנודה חייב בקריעה ש: וחלץ ה) (ע" מום׳ מועד מנעליו. שהמנודה אסור צנעילת הסנדל במו"ק (דף טו:): ונשמש. מן הכסח: מפח. נתקלקל: אך גדוד. מכה גדולה: ר"ג. נשיא היה ועל פיו נעשה: שלא ירבו מחלוקות. שלא ירגיל היחיד לחלוק על המרובין: הגהות הב"ח אימא שלום. כך שמה: בין מלא (מ) גמי מק שמדי ששה לחפר. סטרה היתה שיהא החדש חסר וקטע כיום לי ולא יפול כיום החדש על פניו והיה מלא ולא נקבע עד יום שלשים ואחד ולא נזהרה פו מום ל' ונפל על פניו: מבית אבי כיום ל' ונפל על פניו: מבית אבי נמ' הוחירה תורה אבא. מבית ^{מן} אבי המשפחה שבת ב"א מקומות. שין נשיאים סיתה והם מבית דוד: הוץ משערי אונאה. לפי שלער הלב היא וקרוב להוריד דמעות: המאנה את הגר. אונאת דברים: הלוחצו. לוסקו: לא תהיה לו כנושה. לסן הוא שדוחקו לחפוע חוט: ה"ג מאי שנא מאנה דכתיב ביה חלתא וגר לא תונה לא תונו אותו ולא תונו איש את עמיתו וגר בכלל עמיתו הוא: לוחצו נמי תלתא כתיב ביה. וגר לל השטיטה ויפחה לע מלחץ ולא מלחלנו ולא מהיה לו כנושה: מום שכך אל תאמר לחברך. כיון דגרים הייתם גנאי הוא לכם להזכיר שם גירות: מאן דאית ליה זקיפי על רב לנבות אחרי בדיותקיה לא נימא לחבריה זקיף ביניתא. מי שיש לו חלוי במשפחתו לם יאמר לעבדו או לכן כיתו חלה בן חבר לא חונה ולא לי דג זה שכל שם תלייה גנאי הוא לו: כותני' אין מערכין פירות

שדה פלוני אני מוכר לך כך וכך

סאין לא יערפנו בפירות שדה אחרת: כל העולם כולו מה עשה ר"ע לבש שחורים ונתעמף שחורים וישב לפניו ברחוק ארבע אמות אמר לו ר"א עקיבא מה יום מיומים אמר לו רבי כמדומה לי שחבירים בדילים ממך אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנעליו ונשמט וישב על גבי קרקע זלגו עיניו דמעות לקה העולם שליש בזיתים ושליש בחמים ושליש העולים אֶת נָּבֶּשׁ הַגַּר בשעורים ויש אומרים אף בצק שבידי אשה (6) מפח תנא אך אול היה כי גרים מייהם בארו

ולוין באותו היום שבכל מקום שנתן בו עיניו ר"א נשרף ואף ר"ג' היה בא בספינה עמד עליו נחשול למבעו אמר כמדומה לי שאין זה אלא בשביל ר"א בן הורקנום עמד על רגליו ואמר רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי אלא לכבודך שלא ירבו מחלוקות בישראל גה הים מזעפו אימא שלום דביתהו דר"א אחתיה דר"ג הואי מההוא מעשה ואילך לא הוה שבקה ליה לר"א למיפל על אפיה ההוא יומא ריש ירחא הוה ואיחלף לה בין מלא לחסר איכא דאמרי אתא עניא וקאי אבבא אפיקא ליה ריפתאף אשכחתיה דנפל על אנפיה אמרה ליה קום קמלית לאחי אדהכי נפק שיפורא מבית רבן גמליאל דשכיב אמר לה מנא ידעת אמרה ליה כך מקובלני מבית אבי אבא כל השערים נגעלים חוץ משערי אונאה תגו רבנן בהמאנה את הגר עובר בשלשה לאוין והלוחצו עובר בשנים מאי בעבנא זו. מסס זה מסס לגעלים חוץ משערי אונאה תגו רבנן בהמאנה את הגר עובר בארצכם לא תונו אותו הולא תונו איש יסורן פלמו מענול שנא מאנה דכתיבי שלשה לאוין מוגר לא תונו אים וכיסומש, כל סדרות. את עמיתו וגר בכלל עמיתו הוא לוחצו נמי שלשה כתיבי "ולא תלחצנו" וגר לא תלחץ "ולא תהיה לו כנושה שנשו נמני ו שלשה כתיבי "ולא הלחצנו" וגר לא תלחץ וגר בכלל הוא אלא יאחד זה ואחד זה בשלשה תניא רבי אליעזר הגדול אומר מפני מה י הזהירה תורה בל"ו מקומות ואמרי לה במ"ו מקומות בגר ° מפני ° שסורו רע מאי דכתיב וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם "ברכודנו. לפי שמני יס בארץ מצרים (תנינאלי) רבי נתן אומר מום שבך אל תאמר לחברך והיינו דאמרי אינשי דזקיף ליה זקיפא (פיסחים). נחשול. מת בדיותקיה לא נימא ליה לחבריה זקיף ביניתא: מתני' האין מערבין פירות בפירות אפי' חדשים בחדשים דיפתא. מס העניה

ניטין סר. חורין, דשביב. (מין סר. חורין, דשביב. ממ (פניטין סר. חורין, דשביב. ממ (פניטין סר. חורין, דשביב. ממ (פניטי סר. חורין, דשביב. ממ (פניטי סר. חורין, דשביב. ממ (פניטי סר. חורין, ממ (פניט סר. אף אחם מגרים כאת מום שכן אל תאמר לתפרך, כל לשין גר אדם שלא טלד באותה מדינה אלא כא ממדינה אתרת לגור שם ושכוח כב, כן. שבורו רע. דסייטו יצר הרע ששר שלו רע הוא ווחריית יג.

> The mishna brings different examples of deceit and misrepresentation in business dealings and they are paskened by the Rambam and Shulchan Aruch.

לך תנור של עבנאי. יש דגרס חכנאי וכן בירושלמי^{ד)} וחכן זה עבנאי. נחש דרכו לעשות בעגולה מ להכניס אנו אלל פיו: כל 6) (מיכוח גב פירופן ז. נחש ושמא בעל החנור שהיה עושה ט שמו כן:

בשמים היא. והא דאמר נפ"ק דינמות (ד' ת' ופס ד"ה המדרש שנפלה טומאה לאויר תנור זה וחזרו ועשאוף על גביו

רבים להטות אבל התם אדרבה ב"ה רובא אי לאו דהוה מספקא לן אי אוליט בתר רובא משום דב"ש הוו חריפי טובא ועוד דכאן לא יצאה בת קול אלא משום כפודו דר"א שאמר מן השמים יוכיתו והא דאמר התם רבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בכת קול ולא שמעינן ליה לר׳ יהושע אלא על ב"ק דהאי מעשה דר"א דהכא המם דייה מדקאמר לא בשמים היא כבר ניתנה לנו תורה מסיני משמע דגשום מקום אין משגיחין: קרוייך ואמר נצחוני בני. והם לחמר כריש ע"ז (ד' ג:) מיום שחרב בהמ"ק אין שחוק לפני הקב"ה היינו קפוע והכא מילתא דבריחותה בעלמה הוא דאמר: וקרע בגדיו וחדץ מנעדיו. אין להוכים מכאן הא דמבעיה ליה במועד קטן (ד׳ טו: ושם ד״ה לה) אם מנודה לריך קריעת בגדים וחלון מנעל דדלמה הכה לנערה בעלמה הוא דעבד הכי ^ה:

מבית אבי אבא. פי׳ נקונטרס מבית דוד אבי המשפחה שבת נשיאים היתה והם מבית דוד: [©] דורץ משערי אונאה. לפי שלער הלב היא וקרוב להוריד דמעות משמע^ה משום דנפקה לעיל" מקרא דתהלים דשערי דמעה לא ננעלו וכחנם דחק כן דהא דריש לעיל" רב חסדא בהדיא מדכחיב הנה ה׳ נגב על חומת אנך ושמא מפית רטן גמליאל היתה מקובלת שהיה אבי המשפחה^ש ולאו אדוד קאמר^ש כדאשכחן נתי (ריה די כה.) דאתר רכן גמליאל מקובלני מביח אבי אבא

שפעמים בא בארוכה כו': אחד (גליון): ל] כאחד מהכתיי נוסף לפי, וריל של רשיי והד"א כניל באות הקודם: ك] צ"ל ואכורי לה במ"ו. יש מפרש משום דחשיב כי גרים

הייתס" וכיולא בה:

לחלוק על דברי חורה דכתיב אחרי

רפוס קושטא) וכת"י שהקיפודו, וכ"ה בברכות דף יט ע"א. וע" כמה שנו"ס משך, ונמצאים כן בחלק מהכת"י: **כ**] בכת"י ממקומו והלך ארבע אמות וחזר וישב במקומו אמרו לו: ג] צ"ל תוכיח (יעכ"ץ. וכ"ה ככמה ראשונים וכת"י): 7] צ"ל חורה אמת המים "אחוריה (יעב"ץ). ובמנורת המאור הכת"י חזרו לאחוריהם: הפים לאחוריהם: ל] מנורת המאור וכמה כת"י מה לכם ליפול: ראשונים ו] בכמה ת"י ויודיעו ויחריב: וקצת כת"י: סן ראשונים וכת"י ומחצה בשעורים. וכת"י וסחבה בספרים,
וע" שו"ת ריב"ש סיי
שעה: מן ס"א אקד
(גליון): ין כמנוה"מ
ובכת"י נוסף עד (גליון): י] בי ובכת"י נוסף דאתיא: כ] יף ל כלן מנוהיי וכת"י ואה"ת וכת"י () [תניא כצ"ל] (גליון): ליעשות מן צ"ל קישות כעגולה (רפו"י, וכ"ה בנמו"י, וכן הגיה באה"מ): ל] כת"י ועשו: ע" מו"ק טו ע"א (D) שהוא איבעיא דלא איסשיטא, וכמ"ש בתוס": ע צריך להוסיף דוד (דפו"י): ככמה כת"י נוסף לו: ל] יש להוסיף מהרות (באה"מ), וג" כת"י בעל התנור היה כן שמו:, או: שמו היה כן:

ת] רפו"י קאמ' (וצ"ל קאמרה):

חדשים שהישנים ינישין ועושין קמח יותר מן החדשים: משני

לומר חדשים משנים דוקח חכל ישנים

מחדשים שפיר דמי: אין מערכין

שמרי יין ביין. בנמרא מפרש לה:

ישכרנו בחנות. פרוטה פרוטה:

אלא א"ב דוריעי, לכל למד ולמד

מהן שמים מעורפן ט: ולא לתגר.

ימכרנו מחד ואף על פי שמודיעו:

לפי שאינו לוקחו אלא לרמות.

ולמכרו בחנות: מקום שנהגו להמיל

מים ביין ישילו. דכיון שנהגו אין כאן

טעות שכל היינות בחוקת כן: דתגר

ניםל מחמש גרנות וכר. סהכל יודעין

ט שלא גדלו כשדותיו ומכני אדם

הרבה לוקת ובחזקת כן לוקחין:

מנירה. אולר שאוגרין עי מעאה

גוכן הול שדשין חורין ט לת

התטאה ודרך התגר לקטת מכעלי

בתים בשעת הגורן ולהכנים למגורה

שלו: שלא יתכוין לערב, ולהוליח?

קול לקנות הרוב ממקום משובח לערב

ט ממקום אחר ושכיניו סטרין שכל

הפירות מחותו מקום: בכז' ת"ר אין

צריך לומר חדשות מארבע. סמין

בסלע: וישנות כשלש. סחק בסלע:

דאין מערבין. חדשות משטת דהוחיל

וכחוקת ישנות תוכרן נמלא מאנהו

ומוכר לו זולות בתורת יקרות: אלא

אפי חדשות משלש וישנות מארכע אין מערבין. ואע"פ שהחדשות יקרות

מהן: מפני שאדם רוצה לישנן. מפני

שעילר דמיהן של חדשות אינן או מפני

שהן עונית כישנית אלא שאדם רולה

לישנן חה שפסק עמו על הישנות אינו

רוצה לישנן לפיכך אסור לערב בהו

מדקות ואפי מעולות בדמים: עדא

אמרה, זאת אומרת. כל"ם עדא כמו הדא:

"באמת הדכה, מדיהב טעם למילמי

מפני שמשפיחו ואין לגמגם כדבר ונקט

דחני באמת הלכה יין ואין לחסם ולגמגם כלבר: ובין הגיתות שנו. למשמחו שתוספין זה עם זה ונעשים טעם אחד אבל לאחר הגיחות שכבר קלט כל אחד כיחו וטעמו אין משפיחו אלא

פוגמו: דידעי. הכל יודעים שהוחוקו לערכ: בדבר הנפעם. שחדם טועם ייו

קודם שלקחו ויכול להבחין שנתערב

עין משפם

נר מצות

בם פעיף יגו

מום"ם סם סמיף

: טיש"ע שם קעיף טו

טום"ע שם סעיף ים: א מנמיי בס טום"ע

נווש"ם סב שייבוע

ל) ושנת לנ: ע"שן. כ) נכל נחרל כלי, W (7 JEEL (1 מוס' שנהלכין יל: ל"ה אל יחסר ונבכא נחרא לו:

הנהות הכ"ח

אכל טמו:

הגהות הגר"א

ואו נפי חיר אציק סמים מחדשים ועל מישא דמחנר (ועמ"ם רכיני מ"מ חר הר"מ): מו"מ סף הכ"ס):

[בן רשיי דיה מפני,

דרוקא ברי, ידי לפני

דרוקא כלי כלי לפני

דרוקא ברי, ידי לפני

מלא"ש לא כמני כן:

מלא הריף מולק פ"ו ולכן

מני הריף מולק פ"ו ולכן

"ן וכן פ" הרא"ש:

"ן וכן פ" הרא"ש:

לעוי רש"י

פרונים. פירום סופין .(b"p 60 97

ליקוםי רש"י

ישופה. כל סיכה דמני לפון שפר ננחה היא יהפסילת נפאר נפילי הכלי יספית הלים. מריק (שבת קנט.) מערס וכי חולק קשבת קנט.) מערס וכי חולק קנב. קליות. כססטנלון למון מיינטין פותן ומנוקון לפולם ומנוקון לפולם כשמניתים שילחין אותן אל החנויות לקנים מן נברב כאון. לגחים (במחיו שיפקי. פקדים בה למתניים בחמת ש"מ כל היכח

ואין צ"ל חדשים בישנים. פסק למכור לו ישנים לא יערב בהן ואין צ"ל חדשים בישנים. משום לאמר כפ' המוכר את הספינה קבא א מיי פיים מהלי מסרה בישנים. מחוף בישנים. מחוף בישנים משרה שנים בישנים בי (כ"ב דף לה:) דכל מילי עחיקי מעלו בר מחמורי שיכרא להיין קע עושים חים שי שמשביחי. קשה משמח את הכך לפיכך פסק עמו כך מערכ והרסנה: [באר] (אבד 6) נותן דו שמריו רקמודע דיה. דס"ד בב ב מיי שם היה שמשביחי. קשה משמח את הכך לפיכך פסק עמו קשה בה משמח המו שמשתים במו שמשתים במו במי שם היה שמשתים במו במי שם היה במו במי שם היה מו מו מושיע שם ספיף לא יערכ כו את הכך בין האוער שהית מוגמו שיי.

משונה כדחמרינן בנדרים (דף נה.) לצג : מיי בס של י וככילד מעכרין (פירופן דף ה.) דמים ביד ד מים שם ספיףינ: כאו מעט למעלים ביבר ביה דמים שם שושים האי מויגא למוגא ^{מון} דרבא בריה דרב יוסף כר (חייח בין) והשתח ניחח כח כבה ה מיי לחמת רכם כפרק המוצים יין (שמת כיי ו מיי שם הלי ם דף עו שם ד"ה המתר) כל חמתה ביים בשפקים יים ביים די עומד בשפקים יים הלי ה דלה דרי על חד תלת מים להו חמרה כבו ה מיי שם הלי ה הוא ובפרק אחד דיני ממוטת בדה בי שין נה"ח שם (מיסירש שם מין נה"ח שם (מיסדרין לג"ו) אמרינן אל יחסר המוג"י של " טיש"ע שם שאם הולרכו מהם ללאת אם יש שם לצב שפיף ד: כ"ג כנגד סנהדרי קטנה יולאים ואם לצב "ניש"ע שם שפיף לאו אין יולאים משמע דמדגה על חד וין ומיי שם הלכה ון: תרי דקרא [איירי ש] במדיגת סחם בני עוש"ע שם ספיף יום: מדם ומיהו קשה דמשמע התם דס"ל רא מני לרכה דעיקר מויגה כך דינה דמוקי רב = מיי שם : מתני דבמוג כי חלקים מים ואחד יין כיין השרוני דוקא דרפי ונראה דרבה מוקי מזיגה דקרה דהל יחסר המוג ביין השרוני והרב מנחם מיוני פירש דאל יחסר המוג שלא יחסרו כ' מסנהדרי גדולה דמוג פנימי כ' 10 סיא הכח" מודיעו אבל אם יחסר מ"ט ישארו כ"ב ואין ב"ד שקול מוסיפין עליהם אחד הרי כ"ג "ומיהו בירושלמי מו משמע

> דאיירי במזיגה יין ממש: חדרן עלך הוהב

ואין צריך לומר חדשים בישנים *באמת אמרו ביין התירו לערב קשה ברך מפני שהוא משביחו באין מערבין שמרי יין ביין אבל נותן לו את שמריו ימי שנתערב מים ביינו לא ימכרנו בחנות אלא א"כ הודיעו™ ולא לתנר אע"פ שהודיעו שאינו אלא לרמות בו ימקום שנהגו להמיל מים ביין ימילו ההתגר נומל מה' גרנות ונותן לתוך מגורה אחת מה' גיתות ונותן לתוך פיטום אחד ובלבד שלא יהא מתכוין לערב: גמ" ת"ר אין צ"ל וא חדשות מארבע וישנות משלש דאין מערבין אלא אפילו חדשות משלש וישנות מארבע אין מערבין מפני שאדם רוצה לישנן: באמת אמרו ביין התירו לערב קשה ברך מפני שהוא משביחו (וכו'): א"ר אלעזר עדא אמרה ייכל באמת אמרוי הלכה היא אמר ר"נ 'ובין הגיתות שנו והאידנא דקא מערבי שלא בין הגיתות אמר רב פפא דידעי וקא מחלי רב אחא בריה דרב איקא אמרי הא מני רבי אחא היא דתניא רבי אחא 'מתיר בדבר הנטעם: ואין מערבין שמרי יין ביין אבל נותן לו את שמריו (וכו'): והא אמרת רישא אין מערבין כלל וכי תימא מאי (6) נותן לו את שמריו דקא מודע ליה הא מדקתני

סיפא לא ימכרנו בחנות אלא א"כ מודיעו ולא לתגר אע"פ שמודיעו חכלל דרישא אע"ג דלא מודע ליה אמר רב יהודה "ה"ק אין מערבין שמרים של אמש בשל יום ולא של יום בשל אמש אבל נותן לו את שמריוי תניא נמי הכי רבי יהודה אומר השופה יין לחבירו ה"ז לא יערב של אמש בשל יום ולא של יום בשל אמש אבל מערב של אמש בשל אמש ושל יום בשל יום: מי שנתערב מים ביינו ה"ז לא ימכרנו בחנות אלא א"כ מודיעו וכו": רבא אייתו ליה חמרא מחנותא מזגיה מעמיה לא הוה בסים שדריה לחנותא" א"ל אביי והא אנן תנן ולא לתגר אע"פ שהודיעו א"ל "מזגא דידי גמ' מאי שעמייהו דרבנן י דאמר ליה אנא מפליגנא אמנוזי ואת פליג שיסקי: ולא יפחות את השער וחכ"א זכור למוב וכו"ם: מאי מעמא דרבגן

פו: והא מדקתני סיפא. ומפליג פין הודיעו ללם הודיעו מכלל דרישה דקתני אכל נותן לו את שמריו אנ"ג דלה אודעיה: שד אפש. מיין ששפה אמש ונשארו השמרים אין מערפין אותן ביין ששפה היום ששתרי יין זה מתלקלין יין אחר: אבל צותן הוא לו את שבריו. של יין עלמו ויום ואמש לאו דוקא והוא הדין ליום ויום משתי תביות אלא אורחא דמילתא נקט דסתם יום ואמש משתי תביות: השופה יין. כל דבר הצלול הנורק^{יי)} בנחת מכלי אל כלי שלא יתערט כו שמרים קרו לה שפייה: מזגיה. נתן כו מים שכן דרכו: בפיב. מטקם וטוב: והא אגן תגן ולא לתגר שאינו אלא לרפות ברים, וחטוני היינו הגר ויחזור חטוני זה וימכרנו בחזקה יין בחטת והרי המים מעורפין בו ולחה מכרת לי ואיכא לפני טור (הכרא ש): בדינא דידי מידע ידיע. שאני נותן כו מנים הרכה: וכי תימא מיותי המרא חייא ומערב ביה. עד שלא יהא ניכר טעם המים: איב. דלכולי האי חישינן: אין דרבר סוף. שאף המים לבדם אסור למכור לחטוני שמא יערבם פין ולח משו אלח שמני מוכר לו דבר העשוי לרמות שו כמות שהוא עלשיו: למחבה לשליש ולרביע. הכל כמנהג המדינה ביין ולה חשו חלה כזמן שחני מוכר כו דבר העשרי ביונות ש בטוח שבטר. לשובה ביילו מחלה מחלה מולה אללו ומקפח ביילו מייחו: יטיל מים אם מחלה מחלה אם שליש שליש: בותבר' ויא ישחות את השער. למכור כזול מפני שמרגיל לכא אללו ומקפח ביילו מייחו: בדורים ביילו מיים אם מחלה מחלה אם שליש שליש: בותבר' ויא ישחות את השער. למכור כזול מפני שמרגיל לכא אללו ומקפח מוונות ספירו: ובוד לפוב. שמתוך כך אולרי פירות מוסרין מול: גריפין. פולין גרוסות ברימים אחת לשתים: לא יבוד את הפסואת"ש. לפי שמחוך שנכחות יפות הוא מעלה על דמיהם הרכה מדמי הפסולת שנטל מהם: וחכמים מתירין. טעמא מפרש בנמרא: ומודים שלא יבור מעל פי המגורה. למעלה להראות יפות ואת הפסולת שכתוכו לא מירר: לפי שאינו אלא כנוגב את העין. בכריכה זו: ואין מסרכסין. מפ׳ בגמרא: דא את האדם. עבד כנעני העומד לימכר: גבו׳ שיסקי. פרונ״ם: מאי מעמא. נקט זכור לטוב לפון ברכה:

הנחות וציונים

וכיה לקמן בנמי, ובסיא מכת"י הני בנמי הודישו), ועי קול רמ"ז ושושנים להוד (מובא רלנא): 3] ציל שימוכ (רשיש ויעכיק, עיייש) ועי מלאכת שלמה ושניים במשניות: ושנוים במשניות: ג] יאמרוי ליתא בושיי ובנתיי, ובסי המקח שער ניט הגיי כל באמת הלכה למשה מסיני (וכיה כירושלמי כלאים פיב היא ובפיי להרסבים), ועיי מחריי כקצת כת"י, והיא באמת מון כת" הלכה דוא ואין להסם (וער לעיל כג עיב): מו) כתיי שועטו צ"בן, פון מת" מוצמו קורם שלוקחו: יון צ"ל הגרוק (דפרי): יון צ"ל לרכות ב" (באריכ, וכ"ה הפסילת" הם מרבוי רש": כן א"צ למחוק תיבת "אבל". כי התוסי גיפו מאי אבל כגורמת גיפו מאי אבל כגורמת ברית. כי התוסי הכיח: כלון כת"י למזינא: ככן וחמא

ואפילן לנגוב דעת חבריות ובו'. מימרא דשמואל בגיד הנשה שם אסור לנגוב דעת

ב אין מפרבסין בו'. משנה בחוהב (ב"מ דף ס.) ופירש מפרכסין לביעה וחיקון באדם

שאם היה שיער זקנו לבן לובעי כדי שיראה נער אסור וכן כיולא בזה:

הבריות ואפילו דעת עכו"ם:

מגיד משנה

אבל מפרכסין את החדשים וכו'. מפורש

ב אין משרכשין את האדם כמים של חזרין ובו". פי' סורין סובין ולפון הגמרא ובהלכות אין משרבשין לא את האדם ולא את

הבהמה וכו' מאי אין משרבטין הכא מרגימו מיא

דחזרא פירש"י משקין אוחן מי סובין והן נופחין מעיה ושערה מקף (כשרבטא) ויתר הדברים מפורשים שם. ומ"ש ולא שורין את הבשר שמלבן

והכמוש נרחה שמן. לשון רש"י ז"ל: ואין מוברין בשר גבילה וכו' . פ' גיד הנשה (סולין דף

:(.7"5 ד מותר לכרר הגריםין ולא על המגורה ובו'. משנה בחוהב (דף ס') ופסק כתכמים: ומותר לחגוני ובו'. גם זה באותה משנה ופסק כחכמים: ת אין מערכין פירות בפירות וכו'. מפורש

במשנה (ב"מ דף נ"ט: ס.). ומ"ש ואפילו היו ישנות ביוקר וחדשות בזול וכו׳. ברייתה שם וכפירוש ההלכוח. ופירוש אנ"פ שהוא מוכר מן החדשות והישנות שהוא מערב הם יותר ביוקר

בגמרא שם:

פר"ח ה אין מערבין פירות בפירות וכו'. פירוש בעל הבית האומר פירות שדה פלוני אני מוכר לך לא יערכם בפירות שדה אחר ואין לריך לותר אם פסק למכור לו חדשים שלא יערב עמהם ישנים: ואם היה מעמו ניכר ובו' ולפיכך מותר לערב אותו. קשה לי מאי ולפיכך דאי אין טעמו ניכר אסור הוא ואי טעמו ניכר כבר כתב שמותר לערבו ולמה לי למנקט לוקת.

ולריך עיון:

מפרכסין את האדם ולא את הבהמה ולא את הכלים בישנים כדי שיראו כחדשים. אבל מפרכסין החדשים כגון שישוף ויגהץ וייפה כל צרכיו: אין משרבטין את האדם במים של חזרין וכיוצא בהן כדי שיתפח ויראו פניו שמנים. בא צובעין את הפנים בשרק וכיוצא בו. ולא נופחין את הקרביים ולא שורין את הבשר במים. וכן כל כיוצא בדברים אלו אסורין. ואין מוכרין בשר נבילה לנכרי בכלל שחוטה אע"פ שהנבילה אצלו כשחוטה: ד מותר לבור את הגריסין אבל "לא על פי המגורה. שאינו אלא כגונב את העין וירמה שהוא הכל ברור. ומותר לחנוני ו⁶ולחלק המנורה. שאינו אלא כנוגב את העין דיוכוה שהוא הכל בדוד. ומוחו לדונני ושולחלק קליות ואגוזים לתינוקות ולשפחות כדי להרגילן לבא אצלו. ופוחת משער שבשוק כדי להרבות במקיפין ממנו. ואין בני השוק יכולין לעכב עליו ואין בזה גניבת הדעת: האילו מערבין פירות בפירות אפילו חדשים בחדשים. ואין צריך לומר ישנים בחדשים. אפילו הישנים ביוקר והחדשים בזול. מפני שהלוקח רוצה ליישנן. ביין הוא שהתירו לערב קשה הישנים ביוקר והחדשים בזול. ברך בין הגתות בלבד מפני שמשביחו. ואם היה מעמו ניכר מותר לערב בכל מקום. שכל דבר הניכר מעמו מרגיש הלוקח ולפיכך מותר לערב אותו: () אין מערבין מים ביין. ומי שנתערב לו מים ביינו לא ימכרנו בחנות אלא אם כן מודיעו. ולא לתגר אע"פ שמודיעו שמרמה בו אחרים. ומקום שנהגו להמיל מים ביין ימיל. והוא שיהיה בין הגתות: אסור מפני שהלוקח רוצה לישנן ואין הישנות טוצות להמישן: ביין התירו לערב קשה ברך ובו'. פי' חזק במלט והטעם מפני שמשביחו. מפורש במשנה שם (דף ס.). ומ"ש בין הגחות וכו'. בגמרא ובהלכות א"ר נחמן בין הגחות שנו במתרא ובהלכות א"ר נחמן בין הגחות שנו ל התגר נוטל מחמש גתות ונותן לתוך פיטם אחד. מחמש גרנות ונותן לתוך מגורה אחת. ובלבד שלא יתכוין לערב: ד אסור לערב שמרים "בין ביין בין בשמן ואפילו כל שהוא. ואפילו שמרים של אמש בשמרים של יום אסור. אבל אם עירה היין מכלי אל כלי נותן שמריו

ואפילו לגנוב דעת הָבריות בדברים אָסור: (ב) אִין

והאידנא דקא מערבי שלא בין הגתות סברי כרב אחא דמניא רבי אחא ממיר בדבר הנטעם ע"כ. (ופירש"י בין הגחום שנו דמשביהו שחוססין זה עם זה ונעשה טעם אחד אבל לאחר הגחות שכבר קלט כל אחד טעמו וריחו אין משביחו אלא פוגמו ע"כ):

ן אין מערבין מים ביין ובו' ומי שנתערב ובו'. משנה שם: ולא לתגר ובו'. נמשנה שם ונגמרא רצא איימו ליה ממרא מחנומא מוניה וכו' שדריה למנואה א"ל אביי והא חנן ולא לחגר אע"ם שמודיעו א"ל מזגא דידי מידע ידיע פי' רש"י שאני נותן מים הרבה. ורבא הוא דאמר כל חמרא דלא דרי על חד חלח מיא לאו חמרא הוא. ואמרינן מו בגמרא לפגר מעים שתודעו מייל מוגם דידי מידע ידיי מייל ביי רשי שמי לחן מים הרכם. רכם הוח לחומר כל מנדם דב על מד מכם נחם לחומר הוח, זמתרים הו במדום וכ"ח *דמייתי חמרא הייל ומערב ביה פירוש עד שלא יהא ניכר טעם המים א"כ אין לדבר סוף פירש"י ז"ל א"כ דכולי הא יישינן אין לדבר סוף שאף המים לדב יהא אסור למטור שתה עדין לכל לא משט הכמים אלא דומן שאני מוכר לו דבר העשי לרמות בו כמו שהוא עכשיו עד כאן. והוא הדין לכל פיוא החום המחום אלא דומן שאני מוכר לו דבר העשי לרשו בין הנתוח ובו'. בגמרא שם והטעם שבומן הגחום קולטים המים טעם היין אבל שלא בין שאינו מלוי שיחשב בין הנתוח ובו'. בגמרא שם והטעם שבומן הגחום קולטים המים טעם היין אבל שלא בין הגחום הוא נושב כאילו הוא מזוג:

🛊 התגר גושל ובו׳. בגא זו משנה שם כלשונה. ופירש"י שלא יתכוון לערב. להוציא קול ולקנות הרוב ממקום משובח ולערב בו ממקום אחר ושכניו סבורים שכל הפירוח מאוחו מקום ע"כ:

ק אסור לערב שמרים ובו. בריימא שם ובהלכות וסוף הבריימא אבל מערב של אמש בשל אמש ושל יום בשל יום. ופירש"י דיום ואמש לאו דוקא אלא חלוק הכלים הוא שיש להקפיד *(כ"ה גי' רש"י, וכגמ' גרסיון דטפי ומחייליה ומזבין ליה). מחבים לחבית. וזהו שכתב המחבר אבל אם עירה היין וכו':

פר"ח ה ביין התירו לערב קשה ברך וכו'. ואם היה מעמו גיכר וכו'. ננ"מ סוף פרק הזהב אמרינן א"ר נחמן ובין הגחוח שני והאידנא דקא מערבי שלם בין הגחות א"ר פפא דידעי וקא מחלי רב אחם בריה דרב איקא אמר הא מני רב אחא היא דחניא רב אחא מחיר בדבר הנטעם ע"כ. לכאורה משמע דרבינו סבר דהאידנא סבירת לן כרב אחת אבל מחה מחיר בדבר הנטעם ע"כ. נכחורה משמע דריבינו סבר ההחדרות הבינו פכן כממני דבין הגחוח ורכב אחת בין הגחוח ש"ל דלא כרב אחת אבל זה אי אפשר דרבינו פסך מממני דבין הגחוח ורכב אחת דמחיר בדבר הנטעם. ונראה שהוא מפרש דהאידנא מאי דקא מערבי שלא בין הגחוח הוא מפני שאנו מערבין בכל כך יין קשה ברך דנרגש הטעם אבל דין משנחנו הוא כשהעירוב הוא דבר מועט שאין הטעם. נרגש וטעמא דמלמא כשהטעם נרגש היה לו ללוקה לטועמו ימדלא טעמו מחיל ולכך אפילו שלא בין הגתות מותר:

ן ובמקום שנהגו להמיל מים ביין ובו'. ה"ה דאם היה הטעם נרגע אפילו שלא בין הגפות מומר וכמ"ש בדין עירוב היין קשה ברך דמרוייהו שוים היכא דטעמו נרגש וכן השוה אוחה הטור בס' ח"מ סי" רכ"ט אלא מפני שאין אדם מערב כ"כ מים ביין שיהא טעמו נרגש דוה אינו מצוי ומפני כן לא כסבו רביני וכמ"ש ה"ה והמסבר לא הביא שיהא שיהא שיהא שיה דינו של רבא שאינו מצוי אבל לעיל ביין דבר מצוי הוא לערב יין קשה הרבה ביין רך שיהא 'טעמו נרגש

ת אסור לערב שמרים בין ביין בין בשמן כו'. נפרק המפקיד (דף מ.) למרינן אמר אביי כשתמלא לומר לדברי ר׳ יהודה מותר לערב שמרים לדברי חכמים אסור לערב שמרים וכו׳ א"ל ר"פ לאביי אדרבה איפכא מסתברא לדברי חכמים מוחר לערב שמרים לדברי ר"י אסור לערב שמרים ע"כ. וטעם שניהם מפורש שם ופירש רש"י מותר לערב שמרים המוכר שמן לחבירו סתם בעת שהוא מזוקק ששקטו ושקעו שמריו מוחר לו לערב ולבלבל שמרים המשוקעות שיחזרו ויחערכו עם השמן בחוך המדה ע"כ. ודברי רבי יהודה החזכרו שם במשנה ר"י אומר אף המוכר שמן מזוקק לחבירו כל ימות השנה ה"ז מקבל עליו לוג ומחלה שמרים ע"כ. ודברי רבינו אפשר לפרשם בשני פנים או דסבירא ליה

מגדל עוז

ב ג אין מפרכסין כו' עד נדכרים אלו אסורים, פרק הוהג (דף ס'): ואין מוכרין עד שהנגילה אללו. פ' גיד הנשה (דף 5"ד): ד ז מותר לבור את הנריסין בו' עד וכלגד שלא יחסוין לערכ. פרק הזהג (דף ס'): ח י אסור לערב תשמרים עד אלא השמרים גלגד. פרק המפקיד (דף מ'):

זך בלי שמרים אבל במוכר שמן סחם מודו רבנן לר' יהודה והוא ז"ל פסק כחכמים ולכך ון פני שוותים מכל במוכל שתן שנום מחדי לככן מי ישונה ישונה י כלכר ר' יהודה כמב דבשמן מזוקק אינו מקבל שמרים ובסחם יקבל לוג ומחלה שמרים כדברי ר' יהודה דאפילו רבנן מודו ליה בסחם ולפי זה פסק כלישנא קמא דהיא סברת אביי דסבירא ליה דלדברי חכמים אסור לערב שמרים ומפני כן כחב אסור לערב שמרים בין ביין בין בשמן או שהוא ז"ל סבור דמחלוקת ר"י ורבנן הוא במוכר שמן סחם ומה שאמר המוכר שמן מזוקק ר"ל שנתן לו מזוקק ונשארו השמרים בידו אבל לא הזכיר בשעת החנאי מזוקק ובכי סא סבר ר"י דיוליא לוג ומחלה שמרים אבל כשהזכיר לו בפירוש מזוקק מודה ר"י לרבנן דימן לו שמן זך כלי שמרים יהוא ז"ל פסק כר"י דבשמן קמם עליא לוג ומחלה ובמפרש מווקק ימן לו שמן זך דבכי הא אפילו ר"י מודה ולפי זה פסק כלישנא בחרא דר"פ דאמר דלדברי ר"י אסור לערב שמרים ודעת הרבה מפרשים לפרש כן דברי רבינו וכמ"ש הרב מהרי"ק ז"ל בסימן רכ"ט אבל דעת ה"ה לפרש כפירוש הראשון. והרב מהרי"ק ז"ל בסימן שמן סתם מותר ליתן לו שתרים י"ל דגזרינן אטו כשתפרש לו תוזקק הלכך לא יערכם ביחד אלא לעולם יתן לו שמן תזוקק וכשיתנה עמו שמן סתם יתן לו השתרים נפרדים תהשמן לוג ומחלה: ואפילו שברים של אמש בשמרים ובו". כס"פ הזהכ (דף ס.) שנינו ולאן מערבין שמרי יין ביין אבל נותן לו שמריו ומפרשים בגמרא אין מערבים שמרים של אחם נשל יום ולא של יים בשל אמש אבל ניתן לו שמריו ופירש"י של אמש מיין ששפה אמש בשל יום ולא של יים בשל אמש אבל ניתן לו שמריו ופירש"י של אמש מיין ששפה

דמחלוקת ר' יהודה ורבגן דמוכר לו שמן מזוקק בפירוש ובכי הא סברי רבגן דיהן לו שמן

בשל אמש ונשארו השמרים אין מערבין אותו ביין ששפה היום ששמרי יין זה מקלקלים הגהות מיימוניות

ד [5] כתכמים לגבי רבי יחודה דאמר לא יחלק כו' לא יחפור ע"כ: ח "(לשון סמ"ג לאוין סימ"ג לאוין סימ"ג (דף ס"ע) יש מקומות שנהגו למכור פירות מנוקין וברורים וחיינות והשמרים צלולים והכל כמנהג המדינה לפיכך אמר בירושלמי פרק שני דכלאים הלכה

מפני הכצוד, וכמו שכתבתי לפני זה

[סק״ח]: יאן שהוא מלא. יק גולקין

כאן שהוא מלא יין על דרך שנאמר

[משלי ל"א ר'] תנו שכר לחובד ויין למרי

נפש, ובעיר שושן כתוב שהוא מלא

מאכל וסובר האבל שבא זה להברומו.

וראשון נראה בעיני עיקר, כי סעודת

הבראה אינה אלא בסעודה הראשונה

דאבילות, וכאן מאבל סתם כל שבעה

מיירי: םעיף ח' יבן עור של

בהמה מתה. בטול [סעיף זי] למכ,

מנעל של בהמה מחה, ובגמרא [חולין

צ"ד ע"א] יהיב שני טעמים, חדא, דשל

מתה אינה חזקה כל כך, והשני, מפני

הסכנה, דשמא נחש נשכה ומתה

והארם נכלע בעורה: יגן ושמן צף

על פיו. כן הוא בגמרא [שם], וקאמר

דמעשה היה כן, וזימן זה שנשתלחה לו

אורחים דסבר שיש לו שמן כל נרכן,

לפוף מלא שמחתיו היה יין ונחבייש,

וחנק את עלמו: סעיף ש' ידן כגון

לצבוע זקן עבד כו'. פירוש זקן של

עבד סבא שהוא לבן ולבעו שחור כדי

שיהא נראה כבחור, ונקט זקן, משום

כאן לא נקט ראש משום דאפשר לכסויי

לשערות רחשו, משח"כ זקן שהוח

בגלוי. ויש גורסין עבד זקן, פירוש,

לעבד שהוא זקן, ואיירי שלבע גם

לרחשו:

המכורות, והכי מסתבר, דמסתמא אין החנוני קונה יין אא"כ טועמו

מעיף ו' זן אם יש מום במקחו כו'. פירוש, אע"פ שאין פו אונאם ממון מ"מ היה לו להודיטו, והוא דומה לגניבם דעם דאסור מחילה: בעיף ו' ין והוא ריקן. פירוש, והוא דומה לגניבם דעם דאסור אע"פ שאין בו חסרון ממון: הן דא יסרהב. פירוש, לא יפציר בו, ומשו"ה דוקא אסור מפני גניבת דעת, דתבירו יחזיק לו טובה חנם, אבל ומדכתב לשון זה, וגם אחר זה כתב ולא ירבה לו בתקרובת, דקדקתי אם היה בו שמן, אף שיודע בו שלא יסוך מותר לו לדבר בוא וסוך ממנו,

> בפרישה (דרישה סעיף ז׳) לדוקם בכה"ג להפציר בו ולהרבות שלא כנהוג הוא דאסור, ב־אבל לדבר לו פעם אחת ושתים בוא אכול עמי, מותר, כי אדרבה אם לא ידבר עמו כן ימבוה חבירו, דהרואים שנכנס ויולא ואינו מכבדו לומר לו בוא ואכול עמי, יאמרו שהוא שנמנע לומר כן מפני שיודע שחינו הפתוחות לחנוני כוי. לשון הגמכה [חולין צ"ד ע"א] הוא המכורות לחנוני, פירש רש"י נד"ה ולאן, כל סכיומיהן מגופות היו, וכשבא אדם חשוב אללו פותת אותו להשקותו יין חזק, ואם מכר חבית שלימה לחנוני והיא עדיין אללו, לא יפמחנה לאורח הבא מפני שגונב דעתו להחזיק לו טובה חנס, דקסבר זה הפסד בדול נפסד על ידו שהרי חבית זו משאר חסירה וניןמקלקל יינו, וזה ימסרנה מיד לחנוני שמכרה לו. ושם בגמרא מסיק ואם היה האורח חביב עליו דבלא״ה היה פוחח לו, מותר, והכ"י [סעיף זין הכיאו ותמה על הטור שהשמיטו. ולשון הטור [סעיף די] והמחבר שכתבו, לא יפתח חביות הפתוחין, משמע דהתביות כבר נפתחו בשביל החטוני, חה הבע"ה מראה נפשו לפני האורח כאילו עתה פתחו בשבילו, וזה ג"כ אפור, ולא אמרינן איהו דאטעיה נפשיה דהיה לו לראות שפתוחות היו כבר, ואפשר שגירסתן הימה כן בגמרא, הפתוחות ולא

מפני שפלוחו, כי אין הכל יודעין עיין הַעַּרות סועד*, וק"ל: מן ולא יפתח חביות הרמייג

פי שהוא רגיל באותו כינוי אם כוונתו לביישו אסור.

מאסור לרמות בני אדם במקח וממכר או לגנוב דעתם כגון "אם יש מום במקחו צריך להודיעו ללוקח "ואף אם הוא גוי לא ימכור לו כשר נבילה בחזקת שחוטה יואף לגנוב דעת הבריות בדברים שמראה שעושה בשכילו ואינו עושה אסור כיצד ^{חזי}לא יסרהב [2בחבירו] שיסעוד עמו והוא יודע שאינו סועד ולא ירבה לו בתקרוכת והוא יודע שאינו מקבל מולא יפתח חביות ^קהפתוחות לחנוני וזה סובר שפתחם בשבילו אלא צריך להודיעו שלא פתחם בשכילו ^יואם הוא דבר דאיבעי ליה לאסוקי אדעתיה שאינו עושה בשבילו ומטעה עצמו שסוכר שעושה בשכילו לכבודו כגון שפגע כחבירו כדרך וסבור זה שיצא לקראתו לכבדו אין צריך להודיעו.

ז "לא יאמר לו סוך שמן מפך זה "והוא ריקן "ולא ילך לבית האבל ובידו כלי ריקן וסובר האבל ^{יאז}שהוא מלא [⁴יין] ואם הוא עושה כדי

בחזקת שהיא שחוטה ולא ישלח לו חבית של יושמן צף על פיו. ^{נו}ושמן צף על פיו.

ט אין מפרכסין לא אדם ולא בהמה ולא כלים 'דוכגון לצבוע זקן עבד העומד למכור

דמעשה כך היה בגמרא סוף פרק הזהב [ב"מ ס' ע"ב] ז"ל, ההוא עבדא לכבדו מותר. סבא דלבעיה לרישיה ולדיקניה כו׳, מתה מכור לו ^{יבז}עור של בהמה מתה ואע"ג דשם האמר ג"כ דלבע לראשו,

2) כ״ה במהרורת הסמ״ע וכ״ה בַטְור, ובד״ר: יסרהב עמו שיטעוד עמו. 3) כ״ה בד״ר ובטור, ממהדורת תק״ב ואילך: ולילך. 4) תוספת מהדורת הסמ״ע. ועיין סמ״ע סקי״א.

ערך לחם

סימן רכה סעיף ה׳ בסופו. וכשם של פגם משפחה אין לו חלק מובה ובלא רעה. ותשובה מועלת לכל דבר. תום' (בנא) מציעא נ"ח ב' נדיה לעוח"ב. תום׳ מגילה כ"ז ב' נדיח ולא כניתין. הרגיל להלבין פני חבירו ברכים 👚 חוץן. 🥏 לישנא בישא, אע"ג דלית ליה לקבולי, למיחש ליה מיבעי. נדה מ"א

אין לו חלק לעוה"ב, ומ"מ אין נידונין יותר מי"ב חודש, ואח"כ שוחין בלא

באר הגולה

ביאור הגר"א

טעין. שי (דיקוט) כגון כו'. *שס [ב"מ ס' ע"ב]. ליקוטים אקן
הרו יצני
הרו כש ששטוד ישרחנ וחחד כוחים שוים בדבר זה. ע. לשון
הרו מעיף ו' מעובדם דשמואל חולין דף ל"ד ע"א, וביאר הרמב"ם שם דין ג' אע"פ שהנכילה אללו כשחוטה. פ. ברייתה משמיה דר' מאיר שם ובחודים. החדינים המעוד מעיף ו' מעובדם דשמים בוא לחדיל לי מדינה בו ולהרצות שלא כנהוג הוא דאסור, ביאפל לדבר לו פעם אחת ושמים בוא אכול עמי מוחר, שאס לא ידבר בהשחטות עמו כן יתבוה חבירו בפני הרואים, שיאמרו מפני שפלותו נמנע לומר כן, כי אין הכל יודעין שאינו סועד, עכ"ל. ה דווחחאיה היה" של הדינה הוא הברי המכורות לתנוני, ופירש רש"י וד״ה ולאו. כל הדיוחירה היידי של הדינה לי הדינה לי הדינה ביידי של הדינה לי הדינה לי הדינה ביידי היידי של הדינה לי הדינה ביידי היידי של הדינה לי הדינה ביידי היידי של הדינה לי הדינה ליידי היידי היידי מות הדינה ביידי היידי מות הדינה ליידי ליידי היידי ליידי היידי ליידי היידי ה עמו כן יחבזה חבירו בפני הרואים, שיאמרו מפני שפלוחו נמנע לומר כן, כי אין הכל יודעין שאינו סועד, עכ"ל. ק. בנוסחאות הגמ' שלפנינו [שם] ההשלאחר המכורות למנוני, ופירש רש"י וד"ה ולא), כל חביותיהם מגופות היו, וכשבא אדם חשוב אללו פוחת לו חבית של יין חזק, ואם מכר חבית לתנוני שלימה השאיבה ועדיין היא אצלו לא יפחחנה לאורח הבא לו, מפני שגונב לבו להחזיק לו טובה מנס, כסבור זה הפסד גדול נפסד ע"י שהרי תשאר החביח זו חסרה שביסים הי ועדיין הים מכנו כם יפטמנים כמולם הכם כו, מפני פומיע של מה מוכר מת מעובדם במיה דרב נחמן ורבא ורב ספרא דהוו פגעי אהדדי וכוי, שלפנינו וימקלקל יינה, חה ימסרנה מיד לחנוני שימכרנה. נסמיע שקייטן. ר. מעובדם דמר זוטרא בריה דרב נחמן ורבא ורב ספרא דהוו פגעי אהדדי וכוי, שלפנינו נואה דבצ"ל נואה דבצ"ל וכדאמר ליה רבא לרב ספרא, שם ע"ב. סעיף ז' ש. טור שם נסעיף דן, ובריימא שם וחודין צ"ד ע"אן. סעיף דו' מ. שם ובטור טעיף דן, בריימא שם [חורין צ"ד נ"א]. ומפרש שם שני טעמים, אחד, מפני שמחעהו, ואחד מפני הסכנה, ופירש רש"י, שמחעהו, שאין עורה של מחה מאליה חוק כשל בריאה שחוטה, א"ל מפני הסכנה, שמא מחמת נשיכת נחש מתה והארס נכלע בעור. סעיף ט" א. משנה פ"ד דב"מ דף ס" ע"א, וכדמפרש לה

סעיף וי ר. מום. פירוש, אע"פ שאין צו אונאת ממון מ"מ היה לו להודיע, והוא דומה לגניבת דעת דאסור אע"פ שאין בו חסרון ממון. שם [סמ"ע סק"ו]: ה. להודיעו. בש"ם מסיק דאם היה האורם חביב עליו ובלא"ה היה פותח לו, מותר, והב"י הכיאו ותמה על הטור שהשמיטו. שם [סמ"ע סק"ט]: סעיף ז' ו. ריקן.

פירוש, והוא יודע בו שלא יסוך, ומשו"ה דוקא אסור מפני גניבת דעת, דחבירו יחזיק לו טובה חנם, אבל אם היה בו שמן, אף שיודע בו שלא יסוך, מותר לו לדבר בוא וסוך ממנו, מפני הכבוד. שם נסמ"ע סק"ון: סעיף ח' ז. צף. בש"ם אמרו דמעשה היה כן, וזה שנשחלת לו זימן חורחים דסבר שיש לו שמן כל לרכן, לסוף מצח שחחחיו יין

מסורת הש"ם עם הוספות

לעיל צג:, 3) עמרד (6 ג) ד״ה גזירה, **ד**) לעיל עמוד א.

הנהות הב"ח (ħ) תום' ד"ה אמר וכו' דיכול לומר רב אשי

: כשינויא גליון חש"ם

תוכ' ד"ה אמר וכו' היינו כשאומר לו דכשרה היא. ע" לקמן לף קו ע"ל יממרכ"ל

הנהות וציונים

בשמכרה לו מפניתת בשמכרה לו מפנית אר מפנית אר מפני שראל, עייש ועיין נכתיי ותוס: 5 במתיי ותוס: 5 במתיי ותוס: 5 במתיי ותוס אתוס: 5 במתיי ותוס אתוס: 5 במתי באונס לו מרשי שבתיים לו מרשי שבתיים לו מרשי שבתיים לו מרשיי שבתיים לו מרשיי שבתיים בל מרשיים לו מרשיים סֿ] ברש״י שברי״ף מגלה לו: ו] בתוס׳ ן בכורי דבונסי הוא ש נתגה: ל] בכתיי דסיק לא משעיהו כשמוכו לו: ל] אולי צ"ל איי קונה כל? ישראל מגרי

אחד מפני האנסים, שעופד כוכנים אנק הוא ומעכב הדינר בידו וגוזל את הטבח: ביון דלא אברוז. היום והכל יודעים שאין היום טרפה באיטלח: אתי דמיזבן מיניה. ואוכלה בגידה כסבור שניטל: אלא פשימא במקום שאין מבריזין. דלה זכני מיניה הימה מליעתה

כו': אלא במקום שמכריזין. והיום ש אירע להם אונם שלא הכריזו הלכך אתי ישראל למיזכן מיניה: אכרוזי הוי מברוי. ומדלם חכרוז למו טרפה הים ויאכל ומה בכך: רבא אמר כודה במקום שמכריזיז. רישא דהתני ובעובד כוכמים אפילו תתוכה אין נריך ליטול כשהכריזו היום שאותו היום לא יהח ישראל בשר מעובד כוכבים וסיפא נמי דאסור לשלות דינר ביד עובד כוכבים כשהכריזו היום דהואיל ויש טרפה ימכרנה לו: מציעתא בשלא הכריזו. שאירע להם אונס ולא הכריזו על טרפה שנפלה לידם לפיכך אסור למוכרה לעובד כוכפים שמא ימכרנה לישראל דהואיל ומקום שמכריזין הוא והיום לא הכריזו אתי למזכן מיניה: כודה במקום שאין מבריזין. ולא זכין ישראל מעוכד כוכבים בשר הילכך רישא א"ל ליטול גידה וסיפא נמי אסור לשלוח עובד כוכבים וליקח בשר דכיון דאין מכריזין יש לחוש שמא יש טרפה באיטליו ואין אנו יודעין: ומציעתא. דהתני אסור למכור לעובד כוכבים אם לא הודיעו: גזירה שמא ימכרנה זו. הטכח כפני ישראל וזה הרואה לא שמע מן הטבח שהיא טרפה ספור שהיא כשרה ומיהו ברישא גבי שולח ירך לעובד כוכבים לא גזר שמא יתננה לו בפני ישראל ויקחנה מידו ויאכלנה בגידה דבשלמא גפי מכירת טבח באיטליז קמובין ליה לעובד כוכבים והתם ישראל טובא קייתי וחזו וחיישיט דלמא חד מינייהו הדר וזכין לה מיניה אבל שולח לעובד כוכבים בביתו הוא ומי יראה ואת"ל יראנה אדם לא גזרינן כולי האי שמא יקחנה זה דכ"ע לא זבני בישרא ותנא דמתני^א פליג אתנא דברייתא וגזר בה כדאוקימנא לעיל" גזירה שמא יתננה לו כר': נפד בישרא לבני חילא. כל לידיט כקר לעובדי כוכבים: לא זבני. דגנאי הוא להם מאחר שאין אנו רולים לאוכלה: אינהו הוא דכא ממעי אנפשייהו. דלס משיילי אי טרפה אי כשרה והאי דקתני לעיל מפני שמטעהו במוכר לו בחזקת

שחוטה וכן הפותח חביות המכורות לחנוני דאומר דו לו בשבילך אני פותחם דודחי גונג דעתו: היו אתו לפיכרא פגעו אהדדי. וכסכור מר זוטרא שלקראמו יצאו: כודי האי. יצאמס יומר מדאי: דא היה

ידעינן. ולעשות עסקינו ולילך למקוס אחר יצאנו: דאחדישתיה דרעתיה. שהיה ספור תחלה שכבדנוהו: והא קמצעינן דיה. אם לא הייתי מגלהו^{קן} היה מחזיק לנו טובה חנם: איהו הוא דמשעי אגפשיה, אחרי שאט לא אמרט לו לקראתך ילאט: אביי אין רישא וסיפא במקום שאין מכריזין, מימה לספיי ורבא ורב אשי ברישא היכי משדר ליה חתוכה הא לעיל אמרי׳

אחר מפני האנסין ואחר שמא מוכרין לו נבלות ומרפות אמר מר ובעובד כוכבים בין שלימה בין התוכה אינו צריך לימול הימנה גיד הנשה במאי עסקינן אילימא במקום שמכריזין חתוכה אמאי אינו צריך ליטול הימנה גיד הנשה כיון דלא אכרוז אתי למחבן מיניה אלא פשימא במקום שאין מכריזין אימא מציעתא מפני שני דברים אמרו אין מוכרין נבלות ופרפות לעובד כוכבים אחד מפני שמטעהו ואחד שמא יחזור וימכרנה לישראל אחר ואי במקום שאין מכריזין הא לא אתי למוזבן מיניה אלא פשיטא במקום שמכריזין אימא סיפא לא יאמר אדם לעובד כוכבים קח לי בדינר זה בשר מפני שני דברים אחד מפני האנסין ואחד שמא מוכרין לו גבילות ומרפות ואי במקום שמכריזין אי איתא דהוה מרפה אכרוזי הוו מכרזי אלא פשימא במקום שאין מכריזין רישא וסיפא במקום שאין מכריזין מציעתא במקום שמכריזין אמר אביי אין רישא וסיפא במקום שאין מכריזין מציעתא במקום שמכריזין רבא אמר כולה במקום שמכריזין רישא וסיפא שהכריזו מציעתא שלא הכריזו רב אשי אמר כולה במקום שאין מכריזין ומציעתא אנזירה שמא ימכרנה בפני ישראל היכי מכרזינן אמר רב יצחק בר יוסף נפל בישרא לבני חילא ולימא נפל מריפתא לבני חילא לא זבני והא קמטעי להו יאינהו הוא דקממעו נפשייהו כי הא דמר זומרא בריה דרב נחמן הוה קאזיל מסיכרא לבי מחוזא ורבא ורב מפרא הוו קא אתו למיכרא פגעו אהדדי הוא סבר לאפיה הוא דקאתו אמר להו למה להו לרבנן דמרוח ואתו כולי האי א"ל רב ספרא אנן לא הוה ידעינן דקאתי מר אי הוה ידעינן מפי הוה מרחינן א"ל רבא מ"מ אמרת ליה הכי דאחלישתיה לדעתיה א"ל והא קא ממעינן ליה מיהו הוא דקא

> בין חחוכה ובין שלימה א"ל ליטול הימנה גיד הנשה החם כשנתן לו סתם ולא אמר לו שהיא מנוקרת דאיהו דאטעי אנפשיה וגם ליכא למיחש דלמא חזי ליה ישראל 'וזמן ליה מן העובד כוכמים דבמקום שאין מכריזין איירי וחייש שמא אחר שניטל הגיד נודע לו שהיא טרפה ולכך נותנה" לעובד כוכבים אבל היכא דאמר לעובד כוכבים שהיא מנוקרת לא חייש דלמא טרפה היא דאי טרפה היא מאי נפקא מיניה דניקור הרי אינה ראויה לעצמו ומציעתא דאין מוכרין נצלות וטרפות לעובד כוכבים ° היינו כשחומר לו דכשרה היא ולכך

אסור משום דמטעהו וגם משום שמא יקנה ישראל ממנו במקום שמכריזין ולא הכריזו אבל במקום שאין מכריזין לא חיישינן דאפילו ראהו שאמר לו הישראל כך קא חשיב ישראל הרואה דלהשביח מקחו אומר לו כן דכשרה דמיה יקרים דראויה לימכר לישראל אבל כשאומר דניטל גיד הימנה לא שייך טעם זה דלא עדיפא בהכי ורב אשי סבר דאפילו במקום שאין מכריזין חיישיטן דישראל השומע לא אסיק אדעתיה דלהשביח מקחו אומר כן וא"ת ולפלוג וליחני בדידה בגיד ובמקום שאין מכריזין דבהכי איירי רישא לאביי דכשאומר לו שהיא מנוקרת אין לשלוח עד שיטול הימנה גיד הנשה מפני שני דברים אחד מפני שמטעהו ואחד שמא יחזור וימכרנה לישראל י״ל דנקט נצלה וטרפה לרטתא דקא ס״ד דלא אסור מפני שמטעהו™ כשמוכר לו בחזקח שחוטה לפי שיודע דלהשביח מקחו אומר כן:

מטעי נפשיה ההוא מבחא דא"ל לחבריה

הא. פי׳ בקונטרס והא דקתני לעיל מפני שמטעהו במוכר לו בחזקת שחוטה וכן הפותח חביות המכורות לחטוני כשאומר לו בשפילך אני פוחחן דודאי גונב דעתו ואין נראה דהא אלא אם כן הודיעו קחני^ה דמשמע אפילו בסמם אסור ולא שרי אלא בכה"ג ועוד דמאי פריך מרב יהודה דפחח ליה לעולא דהא ודאי שלא היה מטעהו רב יהודה לומר לו בשבילך אני פוחחן לכך נראה דהחם בסחם ואסור משום דאין לאורח לאסוקי אדעתיה דמכורות לחטוני אבל הכא איבעי [להו] לאסוקי אדעתייהו דטרפה היא ומר זוטרא איבעי ליה לאסוקי אדעתיה שלא לקראתו היו באים אלא לצורך עצמם:

קא פשעינן דיה. וא"ת והא אין זה טעות כיון דבלאו הכי היו באים לכבודו כדקאמר ליה טפי הוה טרחנא דכה"ג אמרינן לעיל[©] שאני עולא דחפיב ליה לרב יהודה וי"ל דלא דתי כלל דלעיל והי דליכא פסידא כל כך במה שפוחתו כיון שהיו מכורות למנוני מ"מ בעצורו פחתו וכיון דאפילו לא היו מכורות היה פוחתו בעצורו לא הוצרך להודיעו כלל אצל הכא לא באו כלל בעצורו: तेव

חתוכה אסור גזירה שמא יתננה לו בפני ישראל אי נמי משום דגניב ליה דעתיה וי"ל דלית להו להנך שינויי אלא שינוייא קמא דאוקי במקום

> שמכריזין וחיתוך דעובד מידע ידיע וצחנס פירש בקונטרס אמילתיה דרב אשי דפליג תנא דמתני׳ אתנא דברייתא דיכול לומר רב אשי (ה) בשינויא קמא דלעיל" כדפרישית והם דהתני מציעתם דחיו מוכריו נבלות וטרפות לעובד כוכבים מפני שמטעהו דוקה במכירה הוא דאסור לפי שהעובד כוכבים נתן מעות בתורת שחוטה אבל בשולח דורון לא חיישינן וסיפא דחיים שמא ימכרו לו נבלות וטרפות לא שימכרו בתורת שחוטה אלא שמא ימכרו לו ויודיעוהו שהיא טרפה והעובד כוכבי׳ לא יגיד לו ולהא חיישי אמוראי דהכא והא דהחני ואחד שמא יחזור וימכרנה לישראל לאביי ורבא איירי במקום שמכריזין ולא הכריזו אבל במקום שאין מכריזין לא חיישינן דלמא הדר זכין לה ישראל מיניה אפילו במכירת טבח באיטליז דאיכא ישראל טובא ורב אשי חייש כיון דטובא ישראל קיימי התם דילמא חד מינייהו הדר זבין לה מיניה כדפירש בהונטרם[©] ומיהו לההוא שינוייא דמשני לעיל גזירה שמא יתננה לו בפני ישראל השה רישא דהך ברייחא ודוחק לומר דפליג ומפרש ר"ת דלעיל במתניתין איירי באומר הישראל לעובד כוכבים שהיא מנוקרת והתם הוא דאסור משום דגונב דעתו אבל שלימה הא חזי ליה עובד כוכבים שלא ניטל הגיד אע"פ שישראל אמר לו שניטל יודע עובד כוכבים שהוא משקר ולכך חיישיטן נמי בחתוכה שמא יתננה לו בפני ישראל ויקנה ישראל מן העובד כוכבים אף במקום שאין מכריזין ראכלנה בגידה ולא חייש ^ח דלמא טרפה היא מאחר שאומר ישראל בשעה שנותנה לעובד כוכבים שתקנה וטרח צה ליטול הגיד עד שראוי לעלמו דאפיי יהא מותר לגנוב דעת העובד כוכבים מ"מ לא מסיק אדעתיה שלהטעותו אומר לו כן והא דדייק די מדאיקפד שמואל דאסור לגנוב דעתו יודע היה שמואל שבלנעה נתן לו ולה היה לו לחוש שמה "ראה ישראל אחר אלא משום גניבת דעתו וברייתא דהתני^{ד)} ובעובד כוכבים

מו א מיי פ"ח מהלי מאכלות אסורות הלי יד וע"ש סמג לאיין קלט קמא טוש"ע יו"ד סר סה ייייים שיף יא: מו ב (מיי פ"ד מהלי מכירה) טום"ע ח"מ

סר רכת סעיף ו:

רבינו גרשום

אחד מפני האנסין. כלומר שמא יעשה לו אתס לטבח ישראל ליתן אלא פשיטא במקום במקום שאין רגילין להכריז באותו מקום אין קונה על הכל^ע! ישראל קונה על הכל 10 ישראל מאיי בשר לשיכך באיי מאיי בשר לשיכך באיי בין שלימה ובין חותום הבין חותום אין צריך ליטול מכנה הושה לא אתי אלא משיטא במקום שובילין להכריו כלוכר ביום שלא הבריוו לא ביום שלא הבריוו לא לאיי שנא ייתור וכלונה ונושרת לאיי שנא ייתור וכרנות ונושר לאיי שנא ייתור וכרנות ונושר לושראל: ומצעתא ומצעתא בשלא ומצעתא בשלא ומצעתא בשלא ומצעתא בשלא הייתו. כלוכר לישראל: לישראל: ומצעתא בשלא הכריזו. כלומר במקום שוגילין להכריז ביום שלא הכריזו אין מוכרין נבלות וטרפות לא״י שמא ימכרנה לישראל: **ורב אשי אמר** כולה במקום שאין מכודיוץ, ואי פרכת (אי) במקום שאין רגילין להבריז אנאר אין מכריז נבלות וטרפות לאיי הא לא אתי שראל לפריבן מבינה לו בפני ישראל: אינהו הוא דקא מטעו כדי, כלומר דלא קא מכריד נפל טרובת לבני דלא מיקא מכריד נפל שוום או במדינה בא או במדינה בא שוום או במדינה בא או במדינה בא היכי דלא מימאסו: הא קא מטעינן ליה. כלומר נפקינן לקדמותיה וקא מטעינן ליה: איהו הוא נפקינן לקדמותיה ואף על

The gemara says that you are allowed to advertise treif meat to sell to govim without announcing the fact that it's treif, even though the goy wouldn't have bought it if he knew it wasn't kosher. The reason the gemara gives for this is אינהו הוא דקא מטעו אנפשייהו. See how Rashi, Tosfos and the Ramban interpret this idea, and how the Shulchan Aruch paskens.

מותר למכור לו ואסור ליקח ממנו. ושיטתא דברייתא לרבא בגוי אין צריך, דכיון שהכריזו נותנין לו דבר האסור ואין לוקחים ממנו, ואין מוכרין לו דבר האסור ואין לוקחים ממנו, ואין מוכרין לו עד שעה שיכריזו, ואל יאמר אדם לגוי ליקח לו, שמא ימכרו לו בשר נבלה משעת הכרזה ואילך. ולרב אשי כולה כדאביי וסיפא לא יאמר שמא ימכרו לו נבלה בפירוש, דאלו בסתם אסור שמא יראה ישראל ויקח ממנו כדקתני מציעתא.

הא דאמרינן אינהו דאמעו אנפשייהו. מפני שהיה להם לחשוב שלא לחנם הכרזנו הבשר הזה להם, וכן מר זוטרא היה לו לחשוב שלדרכן היו מהלכין, דמה ראה לומר בשבילי באו, אבל בטרפה מר דשחוטה 174, סתם בשר ביד ישראל כשר הוא 175, וכן כל אותן האמורין למעלה קרובים להטעות 176 ועשויין להטעות הן.

[צה, א] נמצא כיד גוי שאני. אכל כנמצא

174. דלעיל ע"א. 175. ראה רש"י לעיל סוע"א ד"ה אין מוכרין, ועי׳ תפארת יעקב וראש יוסף. 176. בכי"ל יש כעין סימן מחיקה על תיבה זו, הנראית מיותרת. 177. רש"י ד"ה נמצא. 178. ראה רמב"ם 179. כן בחידושי הל׳ מאכלות אסורות פ״ח הי״ב. הרא"ה בדיני פרק גיד הנשה אות לא, שאם נתנו בשפוד או כפה עליו כלי בענין שאין לחוש לעורבין ולשרצים מותר [ונראה שכן מפרש מה שאמרו בגמ' להלן ע"ב: דציירא וחתים, עי׳ בחידושיו]. וראה מאירי. וראה ריטב"א שכ"מ מרש"י (ד"ה שנתעלם) שכתב יעל שולחנו' משום דבשולחנו וכיוצא בו איכא למיחש לאיחלופי, ולאפוקי אם היה תלוי באונקלי וכיוצא בו. [וראה מ"מ על הרמב"ם שם שכ"נ מדבריו]. וראה ספר המכריע סי׳ סז [וכן בשו״ת הרי״ד סי׳ ד] שדווקא במקומות שהעורבין מצויין שם כחצרות, אכל במקומינו שאין העורבין מצויין ליכא למיחש. 180. דלהלן 181. לפנינו בגמ' שם ליתא תיבה זו, ואפשר שאין זו גירסא אלא פירוש. ובריטב״א: ׳דהוי תליא, על .182 ע"ב. 183. כ"כ רש"י ד"ה רב הונא, הרשב"א בחידושיו ובתוה"ב בית רכיעי ש"ב (ל, ב), הרא״ה בבדק הבית שם, והר״ן. 184. ובמלחמות כתב רבינו: ידלא אסרו בשר שנתעלם מן העין אלא משום שחוששים שמא גררה חולדה מבית לבית וממקום למקום ומעיר לעיר, דרובא דעלמא עכו"ם נינהו... אבל רובא דעלמא בערב יוה"כ אפילו כשאתה הולך בתר רובא דעלמא, רוב אוכלי בשר כיום זה ישראל הן, ורוב בשר ישראל הוא ואין לחוש׳. וראה תוס׳ ד״ה אסיק, שבכל מהומות שסביב שהיו עורביז יכוליז להביא משם.

בקרקע מושלכת גזרו בה לחוש לרובא דעלמא, דאמרינן שמא עורבים הביאוהו 177 או שמא חולדה וברדלס 178 גררוהו והחליפו, הא אם נמצאת תלויה בדרך שאין העופות והשרצים עושין כן מותרת. כך כתב הראב"ד ז"ל 179. וההיא 180 חיותא דתליא בסלתא 181, תליא במקום שהשרצים נושאין ונותנין שם ולפיכך חששו

והא דאמרינן לקמן 182 האידנא דהיתרא שכיח טפי, לא אתיא כרב, דלדידיה לעולם אסור 183, ולפיכך השמיטה רבינו הגדול ז״ל. ויש לומר דשאני התם, דאפילו ניזיל בתר רובא דעלמא נמי שרי, שבכל מקום של ישראל מצויין יותר באותו היום 184. ואין זה מחוור 185.

והסכימו מן הגאונים ז"ל 186 שהלכה כרב 187 שהרי כולה סוגיא כרב ריהטא, ובפ׳ אלו מציאות 188 נמי מקשינן מינה 189, אלמא הלכתא

היו רוב טבחי ישראל. וראה ריטב״א. ועוד כתב רבינו שם: ׳ומה שהשמיט רבינו הגדול ז״ל, משום דמלתא דלא שכיחא היא ושלא יראו התלמידים המקילים ויפרצו 185. בחידושי הרשב"א: 'אפקוה לבר בה פרצות'. מהילכתא, דהא ודאי אפילו במעלי יומא דכפורי נמי רוב אוכלי בשר דעלמא נכרים נינהו, ומשום כך השמיטה רבינו אלפסי ז"ל׳. 186. עי׳ תשובות הגאונים אסף תרפ"ט עמ' 192: 'ובישרא סגי ליה בטביעות עינא ושפיר דמאי, ולא עבדיגן כרב, דרב מילתא יתירתא הוא דעבד'. 187. ובמלחמות (ל, א) כתב רבינו שכן פסקו הגאונים ורב תננאל ורבני ספרד האחרונים ז"ל. וראה ראבי״ה ביצה סי׳ תתב והגמ״י מאכ״א שם כשם רב האי גאון ור״ח, וכן בספר המכריע שם כתב שכן פסק רבינו חננאל, וכן פסקו הרי״ף (לג, ב), רמב״ם שם, האשכול (אויערבך) ח"ג עמוד 77, ושו"ע סי' סג ס"א. אבל רש"י (להלן ע"ב ד"ה רב הונא), רא"ש כאן בשם רשב"ם, ור"ת (הובא בספר התרומה סי׳ מז ובתוס׳ הרא"ש כאן) פסקו דלא קיי"ל כרב, וכ"ה בהגמי"י שם בשם ר"ת וכל רבותינו שבצרפת, תוס׳ ב״מ כג, ב ד״ה מחרוזות, שם כד, ב ד"ה אתא לקמיה. וכן פסקו בעל המאור לג, ב ד"ה וזה שפסק [וכן ברשב"א ובתוה"ב שם בשמו], הרשב"א כב"מ כד, ב ד"ה והאמר רב [ובחידושיו כאן ותוה"ב הביא ב' הדעות ולא הכריע], רא"ש כאן סי' כ, וראה ב"ס סי׳ כב, והמאירי בשם רוב הפוסקים. וראה רמ"א שם ס"ב שהמנהג להקל כדעה זו. 188. ב"מ כד, ב. 189. בספר המכריע שם: ׳וכן פסק גם רבינו חננאל זצוק״ל וכו׳ מרמקשה מינה בפרק אלו מציאות וכו׳, והראיה של רבינו חננאל היא ראיה ברורה וכו׳,

מפני הכצוד, וכמו שכתבתי לפני זה

[סק״ח]: יאן שהוא מלא. ים גולסין

כאן שהוא מלא יין על דרך שנאמר

ומשלי ל"א וין תנו שכר לחובד ויין למרי

נפש, ובעיר שושן כתוב שהוא מלא

מאכל וסובר האבל שבא זה להברוחו.

וראשון נראה בעיני עיקר, כי סעודת

הבראה אינה אלא בסעודה הראשונה

דאבילות, וכאן מאבל סתם כל שבעה

מיירי: בעיף ח' יבן עזר של

בהמה מתה. נטול [סעיף ז׳] לתכ,

מנעל של בהמה מחה, ובגמרא [חולין

צ"ד ע"אן יהיב שני טעמים, חדח, דשל

מתה אינה חזקה כל כך, והשני, מפני

הסכנה, דשמא נחש נשכה ומתה

והארם נכלע בעורה: יגן ושמן צף

עד פיו. כן הוא בגמרא (שם), וקאמר

דמעשה היה כן, וזימן זה שנשחלחה לו

אורחים דקבר שיש לו שמן כל נרכן,

לפוף מצא שמסתיו היה יין ונחבייש,

וחנק את עלמו: סעיף ש' ידן כגון

לצבוע זקן עבד כו'. פירוש זקן של

עבד סבא שהוא לבן ולבעו שחור כדי

שיהה נרחה כבחור, ונקט זקן, משום

דמעשה כך היה בגמרא סוף פרק

הזהב [ב"מ סי ע"ב] ז"ל, ההוא עבדא

סבח דלבעיה לרישיה ולדיקניה כו',

ואע"ג דשם קאמר ג"כ דלבע לראשו,

כאן לא נקט ראש משום דאפשר לכסויי

לשערות ראשו, משא"כ זקן שהוא

בגלוי. ויש גורסין עבד זקן, פירוש,

לרחשו:

מעיף ו' זו אם יש מום במקחו כו'. פירוש, אנ"פ שאין בו המכורות, והכי מסתבר, דמסתמא אין החגוני קונה יין אא"כ טועמו אואאת ממון מ"מ היה לו להודיטו, והוא דומה לגניבת דעת דאסור. מחילה: בעיף ז' ין והוא ריקן. פירוש, והוא יודע בו שלא יסוך, אע"פ שאין בו חסרון ממון: הן דא יסרהב. פירוש, לא יפציר בו, ומשו"ה דוקא אסור מפני גניבח דעת, דחבירו יחזיק לו טובה חנם, אבל ומדכתב לשון זה, וגם אחר זה כתב ולא ירבה לו בחקרובת, דקדקתי אם היה בו שמן, אף שיודע בו שלא יסוך מותר לו לדבר בוא וסוך ממנו,

בפרישה ודרישה סעיף ז׳ן ללוקל בכה"ג להפציר בו ולהרבות שלא כנהוג חוא דאסור, כי אבל לדבר לו פעם אחת ושתים בוא אכול עמי, מותר, כי אדרבה אם לא ידבר עמו כן יחבוה חבירו, דהרואים שנכנס ויולא ואינו מכנדו לומר לו בוא ואכול עמי, יאמרו שחוא שנמנע לומר כן מפני שיודע שחינו הפתוחות לחנוני כוי. לשון הגמרם [חולין צ"ד ע"א] הוא המכורות לחנוני, פירש רש"י [ד"ה ולא], כל סביומיהן מגופות היו, וכשבא אדם חשוב אללו פותת אותו להשקותו יין חזק, ואם מכר חבית שלימה לחנוני והיא עדיין אללו, לא יסמחנה לאורם הבא מפני שגונב דעתו להחזיק לו טובה חנם, דקסבר זה הפסד בדול נפסד על ידו שהרי חבית זו תשאר חסירה וניןתקלקל יינו, וזה ימסרנה מיד לסנוני שמכרה לו. ושם בגמרא מסיק ואם היה האורח חביב עליו דבלח"ה היה פוחח לו, מותר, והב"י [סעיף זין הביאו ותמה על הטור שהשמיטו. ולשון הטור [סעיף די] והמחבר שכתבו, לא יפתח חביות הפתוחין, משמע דהתביות כבר נפתחו בשביל החנוני, וזה הבע"ה מראה נפשו לפני האורח כאילו עתה פתחו בשבילו, חה ג"כ אפור, ולא אמרינן איהו דאטעיה נפשיה דהיה לו לראות שפתוחות היו כבר, ואפשר שגירסתן היתה כן בגמרא, הפתוחות ולא

מפני שפלותו, כי אין הכל יודעין עיין הַעֵּרות סועל*, וק"ל: מן ולא יפתח חביות

פי שהוא רגיל באותו כינוי אם כוונתו לביישו אסור.

מאסור לרמות בני אדם במקח וממכר או לגנוב דעתם כגון יואם יש מום במקחו צריך להודיעו ללוקח "ואף אם הוא גוי לא ימכור לו בשר נבילה בחזקת שחוטה יואף לגנוב דעת הבריות כדכרים שמראה שעושה כשכילו ואינו עושה אסור כיצד ^{חול}לא יסרהב [בחבירו] שיסעוד עמו והוא יודע שאינו סועד ולא ירבה לו בתקרובת והוא יודע שאינו מקבל ^מולא יפתח חביות ^קהפתוחות לחנוני וזה סובר שפתחם בשבילו אלא צריך להודיעו שלא פתחם בשכילו ^יואם הוא דבר דאיבעי ליה לאסוקי אדעתיה שאינו עושה בשבילו ומטעה עצמו שסוכר שעושה בשכילו לכבודו כגון שפגע כחבירו כדרך וסבור זה שיצא לקראתו לכבדו אין צריך להודיעו.

ז לא יאמר לו סוך שמן מפך זה יוהוא ריקן "ולא ילך לבית האבל וכידו כלי ריקן וסובר האבל יאזשהוא מלא [⁴יין] ואם הוא עושה כדי לכבדו מותר.

מתה מכור לו יבועור של בהמה מתה בחזקת שהיא שחוטה ולא ישלח לו חבית של יין ^{ינו}ושמן צף על פיו.

מאין מפרכסין לא אדם ולא בהמה ולא כלים "דוכגון לצבוע זקן עבד העומד למכור

לעבד שהוא זקן, ואיירי שלבע גם

2) כ״ה במהדורת הסמ״ע וכ״ה בטור, ובד״ר: יסרהב עמו שיטעוד עמו. 3) כ״ה בד״ר ובטור, ממהדורת תק״ב ואילך: ולילך. 4) תוספת מהדורת הסמ״ע. ועיין סמ״ע סקי״א.

ערך לחם

מים, רכה סעיף ה׳ בסופו. ובשם של פגם משפחה אין לו חלק מובה ובלא רעה, ותשובה מועלת לכל דבר. תום' (בנא) מציעא נ"ח ב' (ד"ה לעוה"ב. תום" מגילה כ"ז ב" (דיה ולא כניתי). הרגיל להלבין פני חבירו ברבים מוקן. לישנא בישא, אע"ג דלית ליה לקבולי, למיחש ליה מיבעי. נדה מ"א אין לו חלק לעות"ב, ומ"מ אין נידונין יותר מי"ב חודש, ואח"כ שוחין בלא

באר הגולה

ביאור הגר"א

סעיף ר' ס. לשון הרמצ"ם שם ריש פי"ח (מחבירה), ועור סעיף ה', וציאר סעיף ט' (ליקוט) כגון כר'. "שם (ב"מ ס' ע"ב]. ליקוטים ארו היי לפני היינ לפני הרמצ"ם שם שישאחר ישראל ואחד כוחים שוים בדבר זה. ע. לשון החביב שם שישאחר ישראל ואחד כוחים שוים בדבר זה. ע. לשון החביב החביב השואל חולין דף ל"ד ע"א, וביאר הרמב"ם שם דין ג' אע"פ שהנכילה אללו כשחועה. פ. ברייחא משמיה דר' מאיר שם (בחודיו). ונדפטו ל. כתב הסמ"ע נסק"ח), שנראה לו שדוקא להפציר בו ולהרבות שלא כנהוג הוא דאסור, ב"אבל לדבר לו פעם אחת ושתים בוא אכול עמי מותר, שאם לא ידבר בהשמטות עמו כן יחבוה חבירו בפני הרואים, שיאמרו מפני שפלותו נמנע לומר כן, כי אין הכל יודעין שאינו סועד, עכ"ל. ק. בנוסחאות הגמ' שלפנינו [שם] שליקוט זה ההשאחו המסורות לסנוני, ופירש רש"י ודיה ולא), כל חביותיהם מגופות היו, וכשבא אדם תשוב אצלו פותח לו חבית של יין סוק, ואם מכר חבית לתנוני שלימה הים אחורבת בתבשחיבת ועדיין היא אצלו לא יפחמנה לאורח הבא לו, מפני שגונב לבו להחזיק לו טובה מנס, כסבור זה הפסד גדול נפסד ע"י שהרי תשאר החבית זו תסרה שם סים אד וימקלקל יינה, חה ימסרנה מיד לחנוני שימכרנה. נסמ"ע סק"ט]. ר. מעובדה דמר זוטרה בריה דרב נסמן ורבה ורב ספרה דהוו פגעי אהדדי וכוי, שהפויי וכדאמר ליה רבה לרב ספרה, שם ע"ב. סעיף ז' ש. טור שם נסעיף ז'ן, ובריימה שם נחודין צ"ד ע"אן. סעיף ח' ח. שם נבטור טעיף זין, בריימה וואה דכצ"ד שם [חורין צ"ד ע"א]. ומפרש שם שני טעמים, אחד, מפני שמחעהו, ואחד מפני הסכנה, ופירש רש"י, שמחעהו, שאין עורה של מחה מאליה חוק כשל בריאה שחוטה, א"נ מפני הסכנה, שמא מחמח נשיכת נחש מחה והארס נגלע געור. סעיף ט' א. משנה פ"ד דג"מ דף ס' ע"א, וכדמפרש לה בגמרא שם ע"ב.

והב"י הביאו וחמה על הטור שהשמיטו. שם [סמ"ע סק"ט]: סעיף ז' ו. ריקן. כן, וזה שנשחלה לו זימן אורחים דסבר שיש לו שמן כל לרכן, לסוף מלא שחחחיו יין

סעיף וי ר. מום. פירוש, אע"פ שאין צו אונאת ממנו מ"מ היה לו להודיע, והוא פירוש, והוא יודע צו שלא יסוד, ומשו"ה דוקא אסור מפני גניבת דעת, דסבירו יחזיק דומה לגניבת דעת דאסור אע"ם שאין בו חסרון ממון. שם [פמ"ע סק"ו]: ה. לו טובה חנם, אבל אם היה בו שמן, אף שיודע בו שלא יסוך, מוחר לו לדבר בוא וסוך להודיעו. בש"ק מסיק דסם היה האורם חביב עליו וכלא"ה היה פוחם לו, מוחר, ממנו מכני הכנוד. שם וסמיע סק"ין: סעיף ח' ז. צף. בש"ק אמרו דמעשה היה

≪ Practical Shailos Le'Maaseh ≈

- 1. We are currently opening some office suites in a frum area, and we are trying to decide what the price point should be as well as what amenities are offered by others in the area. The normal way to find out what others are offering is to "shop" prospective competition, meaning approach as if we are interested in renting space from them in order to compile that information. Being that the competitors are all owned by yidden I'm concerned about *onaas devorim* and or *geneivas daas*.
- 2. **False advertising**: Can I write in big letters "HALF PRICE" on a billboard, and in small letters add "for the first 10 customers"?
- 3. **False marketing**: Is one permitted to display an item on the internet with a picture of the one side of the product that looks good? What about to display graphics in a way that a person is fooled?
- 4. Is one allowed to misrepresent an item and sell it under the impression that it is from a specific brand, even though it is not true?
- 5. "Everyone does this in the business world": Is this a heter at all? Are there limitations?
- 6. When do we say, "it is the responsibility of the consumer to check it out"?
- 7. Is one allowed to polish or paint a new item so it should be more attractive to the consumer?
- 8. **Creating a false impression**: A pregnant lady goes for an interview and wears a loose dress to hide this fact, or a man dyes his hair to hide his age. Is this permitted?
- 9. False gratuities I offer my employee to eat by me or another such favor knowing that he will not accept the invitation, only so that he will appreciate his workspace and work harder.
- 10. Is one allowed to cover up a leak in a house or rust in a car in order to raise its sellable value?
- 11. May one trick a goy?
- 12.I am in New York for a business deal that I cannot miss, and at the same time I pop into my friend's son's wedding, and I made his simcha. Do I have to tell him that I didn't come specially for this wedding rather for a business meeting?

- 13.I sell imitation leather or watches, etc. and I peel off the sticker and sometimes put on a different sticker "genuine leather". I name my brand in a way that people think it is the original and not imitation.
- 14.My employer asked me to do him a favor and I purposely exaggerate to make it seem like I worked extra hard, e.g., my employer asked to make a call for him and I tried a few times, and I tell him I tried 10 times...
- 15.In the fish store they sell salmon that is advertised that it is from Norway, while really it is from somewhere else, but **same quality**.
- 16. The fish store advertises they deliver the fish in a refrigerated truck, and really not, but the quality is the same.
- 17. People who make scotch blends from good and bad without notifying the customer of the blend, and sometimes the customer expects a certain product.
- 18.Attracting people to enter a store based on a false advertisement, e.g., by advertising a product that is not in the store, but once the consumer has entered the store he will make various purchases.
- 19. An eyeglass store advertises the cheapest frames, which is true. But they don't say they use the most expensive lenses...

